

Katolički list

Zvonik

GOD. XIX. BR. 11 (217) Subotica, studeni (novembar) 2012. 150,00 din

GODINA VJERE ²⁰¹² ₂₀₁₃

Tema:
Glazbena umjetnost
Intervju:
Miroslav Stantić
Gazbeni prilog:
Adventske pjesme

Jubilej bračnih parova u Maloj Bosni

Pokrajinska smotra recitatora u Gradskoj biblioteci u Subotici

'Susret Šokadije' u Beregu

Vjeronauk za studente u Petrovaradinu

Studenti katoličkog sveučilišta iz Amerike u posjetu Subotici

Kreketaanje žaba i sveta glazba

Priča se da je kralj David bio vrlo ponosan kad je dovršio knjigu psalama, kojima se i danas divimo u Bibliji. Tako, sav u zanosu, reče Bogu: *Gospodaru svijeta, tko je bolje od svih tvojih stvorenja opjevao tvoju slavu ako ne ja!?* U taj čas doskakuće jedna žaba koja mu reče: *Da vide, ne uznosi se! Ja bolje od tebe pjevam Bogu na čast* (Sefer ha-Hagada, 89b).

Dragi čitatelji, sv. Cecilija, koje se spominjemo ovih dana u liturgiji Crkve, nadahnula nas je posvetiti ovaj broj *Zvonika* promišljanjima o glazbi i umjetnosti uopće. Gore spomenuti rabinski spis u ironičnom tonu, možda više nego bilo koji teološki naputak, progovara o naravi svete glazbe. Bog se poslužio maleonom, kreketaanom žabom kako bi postidio glazbenu umišljenost kralja Davida. Kao da je i njemu i nama danas htjela poručiti: *Ja, ovakva malena, krestava glasa, ali svjesna svoje poniznosti i ovisnosti o Bogu, mogu autentičnije slaviti Svevišnjeg srcem nego ti, Davide, harfama i stihovima*. Ne samo da se žaba šprdala glazbenom ohološću kralja Davida nego i prorok Amos kritizira kult koji ne haje za Boga: *deru se uza zvuk harfe, izumljuju glazbala k'o David* (Am 6,4-5). Umjetnost kojoj je mjera čovjek, koja se ravna principom subjektivne dopadljivosti bez ponizne usklađenosti s Ljepotom, u Božjim ušima je tek deranje ili samodopadno kreketaanje.

Možda bismo se i mi trebali zamisliti nad glazbenim oblikovanjima naših

liturgijskih skupova. Pristupamo li otajstvu iz „žablje perspektive“ – ponizno, svjesni darovanosti i obuhvaćenosti nekim puno većim, radi koga srce pjeva na uzdarje, ili možda radije želimo učiniti liturgiju zanimljivijom, pristupačnijom, praktičnijom, samodopadnijom...? Gospodin je shvatljiv u veličanstvenosti u ljepoti umjetnosti; nekad i puno shvatljiviji i bliži nego u mnogim domišljatim izrekama i pomno sročnim teološkim traktatima. Jezik liturgije, dakle glazbe u njoj, mora biti jednostavan, razumljiv, što ipak nikako ne znači jadan ili jeftin. Postoji jednostavnost koja dolazi od banalnog, ali isto tako postoji i ona jednostavnost koja proizlazi iz duhovnog, kulturnog, lijepog... Tko je čitao knjigu „Razgovori o vjeri“, koju su zajedno napisali danas papa Benedikt XVI. i talijanski novinar V. Messori, mogao je ondje naći i ovu papinu rečenicu: *Kršćanin koji ne voli umjetnost, pjesništvo, glazbu, prirodu, može biti opasan. Sljepoća i gluhoća za lijepo i skladno nisu ništa zanemarive stvari. To se nužno odražava i u njegovoj duhovnosti i u njegovu životu*. Tim riječima progovara papa Benedikt o kršćanima i duhovnosti koja zanemaruje autentičnu ljepotu, okrećući se praktičnijim, lakšim i „kao“ razumljivijim putovima.

Drago mi je da sam ovim uvodnim riječima rehabilitirao žabu, koju sam „skuhao“ u jednom od prošlih uvodnika. Ova žaba – glazbenica, utire nam put ispravnom razumijevanju liturgijske glazbe, koja treba biti prožeta osjećajem služenja Bogu, bez lažne nadutosti ili želje za samopromocijom. Iz stava poniznosti i jednostavnosti izvire ljepota. Vjerujem da bi nam više od same žabe o tome mogla posvjedočiti sv. Cecilija. Neka Vam ovih par kreketaivih redaka bude poticajem za daljnje čitanje!

Vaš urednik

Iz sadržaja

Aktualno:

Proslava 80. obljetnice crkve Isusa Radnika.....5

Omasovljenje glazbene umjetnosti kao put banalizaciji iste6

Plenarno zasjedanje Biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda9

Predavanje o fra Beatu Bukincu u Subotici i Baču10

Papina poruka za Svjetski dan mladih.....15

Godina vjere: Proučavajte Katekizam! To je želja mogega srca!...20

Razgovor s Miroslavom Stantićem, novim katedralnim orguljašem i zborovođom.....24

Upoznajmo naše katehete: Mirjana Ivanković.....31

„Avantura“ naše vjere35

Adventski kalendar iznenađenja38

Držanje za ruke za vrijeme „Očenaša“?47

Kršćanski stav: Nekultura rađa nasilje?....48

Piše: *Lazar Novaković*

Odlazak

Zajedno su bili na Misi Večere Gospodnje. Radosno su se vratili doma. U zoru Velikog petka počela je drama. Muža je užasno boljela glava. Nisu pomogli ni lijekovi, čaj. Stigla je hitna pomoć. Muž je završio na aparatima u bolnici. Živio je još tri mjeseca. Otišao je bez pozdrava, zadnjih želja... Sve mi je to pričala, vidno umorna i potresena, prijateljica iz studentskih dana. Pitala me je: „Gdje je on sada? Potreban je djeci, meni, svojoj majci“.

U mjesecu studenom slavili smo svetkovinu Svih svetih i Dušni dan. Pohodili smo groblja, zadnja počivališta svojih dragih. Sjećamo se njih kada su bili među nama; što su nam govorili, koje su geste imali, po čemu su bili prepoznatljivi... I molili smo za njihov vječni mir i radost u Gospodinu.

Kao svećenik nazočio sam mnogim odlascima, ispraćajima. Neke ću podijeliti s Vama u ovom razmišljanju. Bajmočki župnik Željko Kokić bio je revan svećenik. Zanimala ga je tehnika. Rado je nabavljao sve aparate koji su pomagali u katehezi i župnom domaćinstvu. Bio je strastveni pušač i volio je boraviti u svećeničkom odmaralištu sv. Juraj u Boki Kotorskoj. Cigareta je požurila njegov odlazak. Gubio je dah, teško je disao. Priznao je bližnjima da ima suicidalne misli. Umro je u našem svećeničkom domu Jozefinum. Zadnje dane, satima je uz njega neprekidno bio prijatelj svećenik Ferenc Berenyi. Prijatelj je molio časoslov, kronicu i bio uz patnika u zadnjim časovima... Dobro je imati prijatelja, molitelja pri odlasku.

O svojim roditeljima imam puno sjećanja i lijepo mišljenje. Sjećam ih se često kod oltara Gospodnjeg i u molitvama. Bačo Nikola otišao je u 67. godini. Pred odlazak mislio je da će mu toplice pomoći. Bio sam mu pratilac na tom putu. Nisu ga primili u toplice. Nedostajali su liječnički nalazi. Na povratku kući, u Suboticu, rekao mi je: „Neću živjeti više od mjesec dana. Vidićeš“. Pitao sam ga: „Boji li se smrti?“. Rekao je: „Ne. Samo ne bih htio biti dugo bez svijesti“. Primio je svete sakramente popudbine svjesno. Na dan odlaska, u 13,30 još je jeo sladoled, a u 15,30 duša se odvojila od tijela.

Nana Marga je otišla u 79. godini. Strpljivo je podnosila šećernu bolest kroz 26 godina. Svaki dan je dva puta primala inzulin. Kada su došli zadnji dani, poslala je brata Josipa po župnika. Vratio se s viješću da je zauzet, doći će koji drugi dan. Poslala ga je ponovno po župnika uz poruku: „Reci mu da danas mora doći. Sutra će biti kasno“. Svećenik je došao i podijelio joj sakramente popudbine. Te noći je pala u komu i nije više komunicirala. Nakon četiri dana preselila se u vječnost. Sretan sam što su moji roditelji predvidjeli svoj odlazak i kršćanski se za njega spremili.

Gospodin Isus je prošao zemljom čineći dobro. Svoje je ljubio do kraja. Spremao ih je na muku i smrt. Nije im

to išlo u glavu, zato je Petar i čuo teške riječi (usp. Mt 16,23). Najavljujući odlazak, Isus je najavio i svečani povratak. Uskrsnuo je! Taj događaj daje svjetlo svim našim maglama, lutanjima, patnjama, svim našim odlascima...

Mnogi pjesnici su razmišljali o smrti, o svojem odlasku. Oni govore istinu, proživljeno. Vjerujem im i rado ih čitam. A. B. Šimić je umro mlad. Otišao je u 26. godini. Ostavio je mnoštvo pjesama. Za smrt je rekao da raste u njemu od samog početka. Za roditelje, kad ga smrt pohodi, rekao je – majka će tiho plakati, otac će buljiti u prazno. No, čovjek smrću ne prestaje postojati – iz praha prelazi u zvijezde (pjesma „Opomena“).

Svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije Antun Jarm nije puno pisao. Okušao se i u pjesničkoj riječi. Sve pjesme je dugo nosio u sebi i podijelio ih s nama. Smrt naziva primajlom koja nas nosi na vrata vječnosti. U pjesmi o smrti kaže i ove stihove:

Ja te zamišljam kao trenutak,
kao blagu, ali moćnu ruku,
koja me prati
preko staklenog mosta:
iz tame u svjetlost,
iz zla u dobro.

Gladan sam riječi. Rado čitam. U našoj kršćanskoj baštini nalazim puno duhovne hrane. Ona na jednom mjestu kaže – Radi kao da ćeš sto godina živjeti, budi spreman kao da sutra moraš otići. Znam – svaki dan sam bliže svom odlasku. Želio bih otići u milosti i iza sebe ostaviti red. U oporuci sam zahvalio svima koji će me ispratiti, sjetiti se u molitvi.

Rado zazivam u molitvi sv. Josipa. Vjerujem da je njegov odlazak, u društvu Isusa i Marije, bio blag i spokojan. Vjerujem da mi On pri mojem odlasku može pomoći. Meditaciji nema kraja... Nastavi, štioče. Kakav će biti tvoj odlazak? Nadaš se susretu? Što ćeš ostaviti iza sebe?

80. obljetnica crkve Isusa Radnika

Priradio: *Andrija Anišić*

Cijenjeni čitatelji *Zvonika*, prenosimo vam dio intervjua koji je župnik župe Isusa Radnika mr. József Szakály dao za katolički tjednik „Hirvivő“. Iz intervjua saznajemo da je obilježavanje te značajne obljetnice započelo još prošle godine, zatim se nastavilo značajnim događajem posvete crkve koje je bilo u proljeće, a završilo slavljeničkim tjednom koji je trajao od nedjelje 11. do nedjelje 18. studenog ove godine.

Misno slavlje u povodu proslave 80. obljetnice crkve Isusa Radnika na hrvatskom jeziku predslavio je 11. studenog **mons. mr. Andrija Anišić**. *Budući da smo tijekom godine imali različite duhovne sadržaje u proslavi ove obljetnice, u ovom slavljeničkom završnom tjednu naglasak smo stavili na predavanja, koncerte i susrete*, istaknuo je župnik **mr. József Szakály**.

U ponedjeljak 12. studenog imali smo svečanu Večernju molitvu i sjednicu Pastoralnoga vijeća. U utorak 13. studenoga bila je književno-glazbena večer na kojoj je nastupilo Kulturno-bratstvo Géza Csáth. Na toj večer čitani su stihovi austrijske pjesnikinje **Erike Mitterer** u prijevodu na mađarski **Jánosa Bate**, a stihove je govorila **Éva Hózsa**. Srijeda je bila posvećena djeci, odnosno vjeroučiteljima. Zahvalni smo ravnateljima škola s našeg područja i njihovim nastavnicima što su pustili djecu sa zadnjih školskih sati da mogu sudjelovati u programu koji je za njih bio pripremljen. Na slavlju se okupilo preko sto dvadeset djece. Bila je to pjesnička i glazbena večer u kojoj su nastupala djeca pjevajući i recitirajući pjesme u čast Gospodinu. Poslije programa u crkvi program je nastavljen u dvorištu gdje smo priredili „logorsku vatru“ uz nastup VIS-a „Ébredés“. Četvrtak i petak su bili posvećeni predavanjima o povijesti naše crkve i župe. Na mađarskom jeziku predavanje je održala **Valéria Dévavári Beszédés** a na hrvatskom **Gordana Prčić Vujnović**. I jedno i drugo predavanje popratili su koncerti koje su održali zborovi Collegium musicum catholicum pod ravnanjem katedralnog zborovođe **Mirosla-**

va Stantića i komorni zbor Musica Viva iz Čantavira pod ravnanjem **Éve Gubene**. *Subota 17. studenoga bila je posvećena cjelodnevnom klanjanju*, ističe župnik. Toga dana slavljena je sveta misa u 7.30 sati uz izloženi Presveti Oltarski Sakrament, a navečer u 17 sati bio je završetak klanjanja i svečana večernja molitva.

Svečani završetak slavljeničkoga tjedna

Svečani završetak slavljeničkog tjedna bio je u nedjelju 18. studenoga, a misno slavlje tim povodom predslavio je **mons. Slavko Večerin**, generalni vikar Subotičke biskupije. Župnik Sza-

kály ističe da je proslavu obljetnice crkve pratila i potpuna obnova crkve iznutra. *To smo mogli učiniti zahvaljujući ušteđevini koju je ostavio bivši župnik mons. József Rehák kao i darovima vjernika, a grad Subotica financirao je svečano vanjsko osvjetljenje crkve. Posebno su zanimljivi novi prozori, koji su imitacija vitraža s likovima različitih svetaca. Također je značajno da smo uveli grijanje i hlađenje crkve. Napravili smo u dvorištu špilju Lurdske Gospe i tako označili početak vanjskog uređenja crkve i dvorišta. Hitno moramo obnoviti krov crkve, fasadu a i ogradu. Već smo nešto počeli raditi. Veliki nam je san sagraditi i posebnu vjeronaučnu dvoranu koja nam jako nedostaje*, naglasio je župnik.

Na kraju spomenutog intervjua župnik ističe kako je puno toga urađeno na materijalnom području, uz pomoć članova Pastoralnog vijeća i svih župljana pa i drugih darovatelja. *Sada želimo puno raditi na duhovnom području. Već se osjeća jedan zamah i oduševljenje. Želimo učiniti našu crkvu središtem ovog dijela našega grada koji rado nazivamo „Kertvaroš“. Želimo da naša crkva doista bude izvor mnogih milosti, da u njoj zajedno molimo za svoje potrebe i slavimo Gospodina koji nam u našoj crkvi otvara vrata raja*, zaključio je župnik.

Omasovljenje glazbene umjetnosti kao put banalizaciji iste

Piše: *Dragan Muharem*

Tekst koji čitate napisan je prije sedam godina u mojoj glazbeno – filozofskoj „fazi“. Nastao je za jedno popodne, u dahu, no isto tako u dahu i zaboravljen. Slučajno sam nabasao na njega tražeći nešto drugo po „My Documents“. Činilo mi se zgodnim „skinuti prašinu“ s ovog uratka mojih ranih studentskih dana i objelodaniti ga u kontekstu teme ovomjesečnog *Zvonika*. U to vrijeme sam se snažno zanosio promišljanjem koliko se princip „o ukusima se ne raspravlja“ može primijeniti na glazbu. Koliko glazba može biti stvar odabira profiltrirana vlastitim ukusom? Jesu li svi „žanrovi“ glazbe jednako vrijedni, jednako ukusni? Zanosio sam se također mišlju može li glazba biti metafizička stvarnost koja izmiče bilo kakvom reduciranju na vlastito (ne)sviđanje, koja pretpostavlja objektivnu vrijednost u samoj sebi. U konačnici, što trpi glazbena umjetnost kako bi postala dohvatljivom što širem broju slušatelja (masi)? U svom promišljanju aludirao sam ponajviše na glazbu koju svakodnevno sluša većina mlađe populacije, nastojeći uočiti koje su to silnice koje određuju i oblikuju takvu vrstu „umjetnosti“ te koje su posljedice po samu glazbu i njezinog konzumenta.

Dopadljivost kao princip

Svesti glazbu na puko titranje valova, koji svoju boju i harmoniju uobličuju s obzirom na kvalitetu vibrirajuće

materije bila bi pogubna redukcija. Time bismo negirali činjenicu koliko „dobre vibracije“ imaju utjecaja na našu tjelesnu i duhovnu stvarnost. Istinito i lijepo, koje dotiče ne samo čovjeka već, posredstvom glazbe, i svako živo biće, rezultat je jedne uređenosti i harmonije, koja nije temeljem samo u živom biću već u sveukupnoj stvorenoj stvarnosti. U nama je upisano „uho“ koje osluškuje sklad simfonije koja se zove kozmos (grč. red). Glazba nadilazi čovjeka, on ju prima, skladanjem „utjelovljuje“ te dalje prenosi, ponizno svjestan da nije njezin tvorac. Prema tome, upitno je koliko čovjek može biti mjera svih stvari, napose kada govorimo o umjetnosti. Problem postaje kada glavno mjerilo vrijednosti neke stvarnosti, konkretno glazbe, postaje vlastiti, subjektivni (ne) ukus. Ne možemo znati što je vrijednost neke glazbe *u sebi* nego tek što je njezina vrijednost *za mene*. Što ako je moje uho gluho ili nesposobno prepoznati onu ljepotu koja, *de facto*, opstoji izvan mene? Druga opasnost jest nastojanje da se iz već postojećeg sklada „osluškuje“ samo ono što se želi čuti. Time čovjek postaje prekrojitelj već od prije zadanog reda koji mu prethodi i nadilazi ga. Škare, kojima *homo faber* kroji vlastiti svijet, sastoje se od dva noža: jedan se zove „to mi se sviđa“ a drugi „to mi se ne sviđa“ a drži ih u drhtavim rukama vlastitog, ograničenog subjektiviteta. Voditi se logikom dopadljivosti, konkretno u glazbenoj umjetnosti, može dovesti do njezinog upro(pa)šća-

vanja. Time postignuta „razgolićenost“ ne odnosi se samo na harmoniju nekog glazbenog djela već i pripadajućeg mu teksta ali i onog koji ga izvodi. Umjetnost želi zahvatiti osobu u cijelosti te ju, prema antičkoj filozofiji, nastoji oplemeniti i uzdići. Zgodno je promisliti u kojoj mjeri postoji takova intencija u današnjoj umjetnosti.

Zabrinjava činjenica što većina mlade populacije danas nema prilike ili podrške odgovornih koji bi ih uputili na čiste i nepomućene izvore istinske umjetnosti. Dovoljno tomu u prilog govori činjenica koliko je glazbeni predmet važan (čitaj sporedan) u osnovnim i srednjim školama. No ne samo on, nego i drugi predmeti kojima je za cilj razviti osjećaj (ukus) za ono lijepo u čovjeku. Mladi čovjek biva prepušten, bombardiran osrednjošću, kičem, uskraćen bogatstva uzvišenih vrijednosti, sučeljen s disharmonijom u sebi i oko sebe, u konačnici ispražnjen, dezintegriran i bačen u more banalnosti.

Omasovljenje glazbe

Sveodređujuća impostacija suvremene „trend“ glazbe može se označiti kao pohvala prosječnosti. Alati za skladanje postaju ne toliko više vlastiti unutarnji izričaj ili uglazbljeno iskustvo svijeta već zahtjevi publike. Ono tako biva diktirano ukusom i voljom većine, jer računa na rasprodanost. U hijerarhijskoj ljestvici povoda za skladanjem čini se da nije više na prvom mjestu istina,

ljepota, sklad, udivljenost nad stvarnošću, želja za pripćenjem nečeg velikog, već nešto mnogo prizemljenije – dopadljivost što širem krugu slušateljstva, a sve u cilju što većeg profita.

Ovim smo postavili neka temeljna pitanja: kakva je to glazba koju masa/gomila može i želi slušati i koje su posljedice za samu glazbu. Odgovor na ova pitanja, barem implicitno, dao je filozof Karl Jaspers. Prije više od pola stoljeća, u svojem djelu „Duhovna situacija vremena“, analizira specifični fenomen mase/gomile. Masa je, prema Jaspersu, ono što danas u argumentacijama služi kao izraz onoga posljednjega čemu treba služiti i nad čime nema nikakve zbilje. Masa je ponajprije *prosječan čovjek*, a ne skupina osoba. Biti čovjek mase znači biti inertan i zadovoljan životom kojim živiš, smatrajući da je takva duhovna ispraznost i prosječnost obvezatna i za sve druge članove zajednice. Čovjeku mase kao glavni prioritet nije sebe smatrati elitom, nego nametnuti prosječnost kao pravilo. Ona ista masa koja proizvodi i konzumira spektakle, nameće glupost kao najveću vrednotu i nudi pasivnost kao model socijalizacije. Problem čovjeka-mase je u tome što je apsolutno zadovoljan onim što jest.

Prema Gustavu Le Bonu takav čovjek personificira malograđanski život i duhovnu tromost, nasuprot plemnitoga života i napora da se živi s njim u skladu. Čovjek u gomili gubi kritičko shvaćanje i samokontrolu, te ulazi u odnos s drugim članovima gomile i ponaša se u skladu s kolektivnim impul-

som koji dominira i kojem se on podvrgava, zaključuje Le Bon. U tim uvjetima postaje moguće dirigirano stvaranje novih potreba i manipuliranje s masovnim izborom u skladu sa zahtjevima sistema. No, kao što je napredak tehnike na neki način proizveo masu, tako i sama tehnika u mnogim aspektima ovisi o toj istoj masi (npr. očekuje se da proizvodnja bude usklađena s ocjenom potrošača i slično).

Sociolog Ortega y Gasset čovjeka/masu ne naziva zbog mnogobrojnosti, već zbog duhovne tromosti i zatvaranja u sebe sama, odnosno nepredavanju nikakvim vrijednostima i ciljevima, kao da ga ništa ne može nagnati da istupi iz svoje zatvorenosti. Gasset govori o čovjeku mase koji se miješa u sva pitanja javnoga života sa svojim ide-

jama, no u njegovim idejama nema nikakvoga kriterija istinitosti i nikakvih načela po kojima se diskusije vode. Ako nema niza načela kojima se treba služiti u diskusiji, nema kulture, pošto su ta načela u stvari načela kulture.

Skladatelj pred zahtjevima mase

Iz svega gore rečenog evidentnim nam se čini da je diktatura mase kao diktatura prosječnosti trajni problem u konstrukciji socijalnih odnosa. Gomila, koja je odjednom postala vidljiva i moćna, danas je ona koja kreira javno mnijenje i ukus društva i zadovoljava se najbanalnijom zabavom. Filozofija mase uvijek aklamacija nesvjesnog animalnog instinkta, u kojoj se gubi svaka potreba kontrole kritičke svijesti.

Ta ista nekritička skupina ljudi daje intonaciju i samoj glazbi. Kako bi jedan određeni glazbeni izraz za sebe izborio što veću prolaznost, računajući na sita i rešeta prosječnosti i (ne)ukusa mase, mora na sebi pretrpjeti radikalne redukcije i pojednostavljenja. Amputacije se vrše i nad harmonijom i nad tekstem. Iz te ordinacije izlazi tzv. popularna glazba. Glazba za srce i dušu (ne i za razum). Masi treba kruha i igara.

Krojač ovakve „novokomponirane“ glazbe ne mora više biti glazbeni genij, čovjek kritičkog i formiranog ukusa, već prosječan čovjek. On obično dolazi iz mase, jer najbolje poznaje njezin bilo, njezine potražnje i uvjete. On je spreman biti njezin prostitut – prodati sebe za novac udovoljavajući niskim strastima gomile. Čovjek, konstantno formiran mnijenjem mase postaje robom, sputan njezinim lancima tone

Tema

sve dublje, sve do katastrofalne oguglanosti na lijepo, istinito, dobro i skladno. Samo za jedan trenutak pažnje i slave u toj vrevi spreman je žrtvovati sve, svoju mladost, kreposti, razum. No, taj jedan moment, neprevrtljivo, uvijek traje kratko. Nakon toga pojedinac biva apsorbiran stalno nezasićnim metabolizmom mase, vraća se u njemu prokletu anonimnost, završavajući svoj život u besmisli i duhovnom rastrojenošću.

„Klasična“ glazba u katakombe

Prosječno slušateljstvo/masa ne trpi natprosječnost. Ona do krajnjih granica idealizira običnost. Njeni glavni junaci nisu više ljudi izvrsnih intelektualno-duhovnih vrijednosti, nego slabici koji su spremni prodati se žrtvujući vlastiti stav na oltaru prosječnosti. Kao da se ponavlja prizor iz romana Victora Huga, u kojemu unakaženi Quasimodo aklamacijom razularene mase tragikomično biva slavljene i postavljen na pijedestal udivljenosti većine. Ni našem vremenu ne manjka „Quasimoda“. Eminentni slučaj je npr. Big Brother i slična skazanja u kojima se više nego igdje slavi trijumf prosječnosti. Anonimni pojedinac iz mase postaje junak ne zbog svojih moralno – intelektualnih kvaliteta nego s nedostatka istih. Njegova običnost i unakaženost stavlja se kao uzor i mjerilo, a sve zbog života na način pozornosti (bez obzira na cijenu).

Čovjeku/masi, prema Jaspersu, suprotstavlja se čovjek *elite*. Elitnoga čovjeka unutrašnja potreba tjera staviti se u službu nekoj normi koja ga nadilazi i nadrašta i kojoj se on svojevremeno

obraća i daje. Tako je plemeniti život onaj život koji je proveden u stalnom nadilaženju samoga sebe, nadmašivanje onoga što čovjek jest i trud oko onoga što bi trebao biti. Plemeniti život gotovo je nekakav etički kodeks, i kao takav se očituje, prema Gassetu, po zahtjevima i dužnostima koje preuzima čovjek elite, a ne po pravima koja si uzima čovjek mase. Čini se kako su elitne skupine ljudi, tj. oni pojedinci koji formiraju vlastiti ukus, kritički preispituju vlastite stavove i vanjske utjecaje te žive u skladu s moralnim načelima, sve ugroženije vrste. Napokon, kako je u prijašnjem poglavljju rečeno, golema je uzurpacija omasovljenog ukusa i mnijenja i to posredstvom medija. Jezik medija čini se da je sada postao (ne)ukus mase.

Ovako razmišljanje primjenjivo je i na glazbenu umjetnost. Konstatacija

kako je „klasična“ glazba samo za određeni profil ljudi postaje sve učestalija. Nije to samo konstatacija već surova stvarnost: glazba, usred pritiska mase, biva zatvarana i dopustiva tek u koncertnim dvoranama, operama, crkvama... tj. suvremenim katakombama, koje su posljednje mjesto gdje „formirani ukus“ može naći utočište i spas. No, i to se dá dovesti u pitanje. Sličan duh kao da je opsjeo i liturgijsku glazbu. Princip dopadljivosti kao kriterij odabira i sklapanja dobro je ušao i u naše crkve, napose među mladim vjernicima. Liturgijska glazba bi trebala biti što tješnje, napose tekstom, vezana uz liturgijski čin. No, događa se da liturgija postaje samo paravan onima koji se zabavljaju njima dopadljivom glazbom (koja najčešće udara na emocije i stvara „atmosferu“).

www.shutterstock.com · 57509506

Umjesto zaključka

Quo vadis Musica? Pitao sam se ovo prije sedam godina, kada sam napisao ovaj, dugo godina zatvoreni tekst, a pitam se i sada jednakim intenzitetom. Vjerujem da sam tek izdaleka dodirnuo bit problematike, da sam možda jednostrano pristupio promišljanju, da su misli nabacane i nedovršene, da je potrebno puno obuhvatnije i preciznije prodiranje u srž. Makar i skroman doprinos, našao sam shodnim ovim prilogom skrenuti pažnju na silnice koje utječu na glazbu i umjetnost uopće a time i na čovjeka. Smatram da je zadaća nas kršćana biti svjedocima istine, ljepote i dobrote, između ostalog i kroz umjetnost koja pak, izuzeta ovog tropleta, vodi u apsurd i autodestrukciju.

Plenarno zasjedanje Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda

U privremenoj rezidenciji srijemskog biskupa mons. Đure Gašparovića u Petrovaradinu, od 5. do 7. studenoga održano je XXVIII. plenarno zasjedanje Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda.

Na zasjedanju su sudjelovali mons. Zef Gashi, barski nadbiskup i predsjednik MBK, mons. Stanislav Hočevar, beogradski nadbiskup metropolit i potpredsjednik MBK,

Godine vjere u biskupijama, jubilej 1700. obljetnice Milanskog edikta, posjet kardinala **Zenona Grocholewskog**, prefekta Kongregacije za katolički odgoj, otvorena pitanja u odnosu s državom: osiguranje svećenika, restitucija i drugo... Drugoga dana zasjedanja biskupi su slavili s narodom koncelebriranu svetu misu u crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu, koju je predslavio nuncij Antonini. U homiliji mons. Antonini je govoreći o Godini vjere i novoj evangelizaciji rekao kako se nažalost čini da u većem dijelu kršćanstva danas mnogi kršćeni, sada već sekularizirani, odbacuju primljenu vjeru, iako je ona dala mnoge plodove tijekom drugog tisućljeća, i odvrću se od Boga, zato što je ne smatraju više najvažnijom, kako kaže

Papa. *Stoga se vidi potreba nove evangelizacije za prenošenje kršćanske vjere. To je stoga tema i XIII. redovne Biskupske sinode održane u Rimu prošlog mjeseca. Stoga je Papa proglasio Godinu vjere. Za sinodalne oce ova nova evangelizacija imat će učinak u mjeri u kojoj se u Crkvi ponovno oživi vjera, življena prvenstveno kao osobno iskustvo Isusa iz Nazareta. Štoviše, u svojoj homiliji na završnoj misi Sinode Papa je rekao da Crkva koja ima za cilj duhovno obnoviti sekularizirani svijet mora težiti prije svega da duhovno obnovi samu sebe, naznačio je nuncij, dodavši na kraju da će se nova evangelizacija ostvariti življenjem. /Tomislav Mađarević/*

mons. János Pánzes, subotički biskup, mons. Ilija Janjić, kotorski biskup, mons. Đuro Gašparović, srijemski biskup, mons. Đura Džudžar, apostolski egzarch za vjernike istočnog obreda u Srbiji i Crnoj Gori, mons. Kiro Stojanov, skopski biskup i apostolski egzarch vjernike istočnog obreda u Makedoniji, mons. Dodë Gjergji, apostolski administrator prizrenski, mons. Ladislav Nemet, zrenjaninski biskup, tajnik MBK i vlč. Mirko Štefković, pomoćnik generalnog tajnika MBK, te kao gost mons. Orlando Antonini, apostolski nuncij u Republici Srbiji.

Teme o kojima su biskupi na konferenciji razgovarali bile su izvješće sa Sinode biskupa u Rimu, program proslave

Dijamantni pir u Lemešu

Na misnom slavlju koje je 4. studenog slavljeno u lemeškoj crkvi, bračni par Đuka i Rozália Antal (rođ. Kanyó) zahvalili su dragom Bogu što ih je poživio u zdravlju te su mogli obilježiti dijamantni pir, 65 godina braka, a ujedno i krštenje dvoje praunučadi.

Bračne zavjete u lemeškoj crkvi položili su 5. listopada davne 1947. god., i to Đuka sa svega 17, a Rozália s 19 godina. Pred Bogom ih je sjedinio i vjenčao tadašnji župnik **Ivan Beneš**, o čemu svjedoči trag tinte u knjizi vjenčanih. Oboje su podrijetlom Lemešani i cijeli život proveli su skladno, skromno i po Božjemu nauku, ne napuštajući rodno mjesto. Bog im je podario dvije kćeri, **Julijanu** i **Mariju**, troje unučadi: **Évu**, **Hildu** i **Zoltána**, šestero praunučadi: **Miroslava**, **Mirjanu**, **Petru**, **Noémi**, **Lászla** i **Rolanda**, te ih blagoslovio i jednim čukunučetom. Ovaj bračni par svojim primjerom potvrđuje da odricanje, uzajamno poštovanje i međusobno razumijevanje mogu biti i jesu sigurni put k uspjehu. Neosporno je da su ovo dvoje ljudi uspjeli, da su dotaknuli i da žive savršenstvo Božjega plana „ljubimo jedni druge“. Nanovo okrijepljeni čvrstom vjerom, dočekali su treću dob ljudskog postojanja po-

vezani više nego ikada, i još uvijek sigurni jedno uz drugo. Ovim putem čestitamo im od srca, a svi mladi bračni parovi neka teže ostvarenju ovakvog sklada, neka im budu uzor i primjer pravog kršćanskog suživota, vječno združeni u Kristu. /Željko Zelić/

Predavanje o fra Beatu Bukincu u Subotici i Baču

U povodu obilježavanja 100. obljetnice rođenja fra Beata Bukinca, u Subotici i njegovom rodnom Baču su 25. odnosno 26. listopada održana predavanja o životu i djelu ovog kulturnog velikana u vojvođanskim Hrvata. U oba mjesta ovim povodom služene su svete mise, a predavanja je održao dr. sc. Robert Skenderović, viši znanstveni suradnik s Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu i jedini doktor povijesnih znanosti među bunjevačkim Hrvatima.

Djelo franjevca Beata Bukinca (Bač, 31. srpnja 1912. – Karlovac, ? 29. lipnja 1945.) „O ulozi franjevaca u seobama hrvatskog naroda u XVI. i XVII. stoljeću“ predstavlja zacijelo važan izvor za istraživače mjesne povijesti šokačkih i bunjevačkih Hrvata. Ovaj je tekst ustvari Bukinčeva doktorska disertacija koju je objavila „Pučka kasina 1878“ u Subotici 2007. godine u prijevodu **Bele Tonkovića**. Robert Skenderović je u svom predavanju naveo i imena zaslužnih franjevaca koji su radili na zaštiti bačkih Hrvata te na podizanju njihove nacionalne svijesti. Bukinčeva generacija intelektualaca bila je zahvaćena Prvim, a potom i Drugim svjetskim ratom, što im je otežavalo razvoj povijesnog istraživanja. Pri tome je pojašnjavao sva tri poglavlja Bukinčeve knjige, ukazujući na povijesne istine i zablude koje su neki činili prije Bukinca. Želeći naglasiti ulogu franjevaca u seobama hrvatskog naroda u ove krajeve Bukinac u uvodu svoje knjige kaže: *Hrvatski narod, raspršen već u XVII. st., a možda već i u XV., na područjima južne Ugarske, nije imao druge vođe i pastire osim franjevaca. Oni su u XVII. st. bili skoro jedini vođe naroda u seljenjima iz Bosne ili iz drugih područja pod turskom vlašću.*

Jedna od kvaliteta njegove disertacije je i što je ukazao na brojne izvore na kojima je radio u vatikanskim arhivima. Radeći tamo na arhivskoj građi on je prvi koji je otkrio najdragocjeniji izvor kada je riječ o povijesti bačkih Hrvata u razdoblju XVI. i XVII. stoljeća. On je kritizirao ponekad i Antunovića, Pekića, Ivanića, Ivića, Popova, Stajića, a pogotovo Jovana Erdeljanovića, koji je bio prosrpski orijentiran. Bukinac je u svom djelu ukazivao na mnoge vrijedne izvore i literaturu, a danas je stanje u povijesnoj znanosti mnogo uznapredovalo u djelima Sekulića, Hoška i drugih povjesničara, koji svojim stručnim metodskim pristupom tragaju za povijesnom istinom. Ono što je bitno, Bukinac je u svom djelu jasno ukazivao na činjenicu da se povijest bačkih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca ne može sagledavati izvan konteksta povijesti Hrvata u cjelini, što prije njega nije bilo prihvaćeno. U vrijeme kad je fra Bukinac pisao svoje djelo među hrvatskim povjesničarima o bačkim Hrvatima malo se pisalo, a pogotovo o navedenome razdoblju. Tek su ponešto o tome pisali mađarski ili, pak, približno isto srpski. Bukinac je prvi koji je koristio znatno više izvora i literature nego svi njegovi prethodnici.

U XV. st. katolička je vjera trijumfirala u cijeloj Europi, a u XVII. st. pred očima imamo Otomansko Carstvo u cjelini, koje je, budući da je imalo islamsku vjeru kao dominirajuću vjeroispovijest, bilo najljući neprijatelj kršćana, kojega se cijela Europa bojala. Otuda postaje jasno da mnogi kršćani bježe iz Bosne i sele se iz krajeva koje su Turci zauzeli. Na početku episkopata biskupa fra Marijana Maravića od 1645. do 1655. iz Bosne se u Mađarsku iselilo 2000 obitelji. U tom, drugom valu doseljavanja, polovicom XVII. stoljeća u Baču je bilo oko 3 tisuće katolika. *Iz rečenoga je lako zaključiti kako je prvih desetljeća XVII. st. u Baču bilo dvije vrste stanovnika. Dijelom su to stanovnici koji su tamo živjeli još iz vremena Turaka – koji su vjerojatno već ranije došli iz Bosne, bar većim dijelom, a dijelom oni koji su 1688. godine došli s franjevcima iz mjesta Gradovrha i njegove okoline,* kaže u svojoj knjizi Bukinac. Kao zaključak predavanja može se istaknuti tvrdnja koju je Bukinac ustvrdio, da su na ovom prostoru bile tri župe, a

da je najstarija bila Bač s osam okolnih sela. Potom slijede župe na prostoru Sombora, Baje i Bajmoka, te Bunjevci, koju je činio teritorij oko Subotice i Segedina. *Posve je sigurno da bi Bukinac napisao još mnogo povijesnih radova, da nije njegov život završio nakon Drugog svjetskog rata i dolaska novih vlasti, kada je 1945. u Karlovcu strijeljan,* naveo je dr. Skenderović.

Suorganizator ovih predavanja koje je inicirao Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata kulturu vojvođanskih Hrvata, u Baču je bila tamošnja udruga „Tragovi Šokaca“, čija je pjevačka skupina nastupila prigodom večeri održane u dvorani bačkog Kulturnog centra.

Zvonimir Pelajić

Potpredsjednik Vlade APV i pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje u Baču

Potpredsjednik Vlade AP Vojvodine i pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje Slaviša Grujić posjetio je 5. studenoga općinu Bač. Prigodom posjeta obišao je utvrdu Bač, franjevački samostan i zajedno s direktorom pokrajinskog Zavoda za zaštitu spomenika kulture Zoranom Vapom razgovarao s predsjednikom općine Mirkom Pušarom o daljnjem radu u svezi s ovim iznimno značajnim kulturno-povijesnim naslijeđem.

U rekonstrukciju i zaštitu utvrde u Baču i dijelom franjevačkog samostana, kao i u samostan Bođani, Vlada Vojvodine je samo ove godine uložila 100 tisuća eura, dok je u prethodnih deset godina za ove namjene iz Fonda za kapitalna ulaganja AP Vojvodine izdvojeno milijun eura s ciljem da se on uvrsti na svjetsku listu kulturne baštine.

Po riječima direktora Vape, jako puno sredstava je uloženo u očuvanje, rekonstrukciju i zaštitu ovog kulturnih naslijeđa i uložiti će se još više, jer će sredstva stići i preko IPA fondova za osvjetljenje utvrde, zatim će talijanska fundacija „Centrale“ uložiti puno sredstava za konzervaciju franjevačkog samostana, ali se u svemu tome stiglo i do prijelomne točke, a to je definiranje cilja i namjene svih ovih objekata. To znači Vlada Vojvodine, Zavod za zaštitu spomenika kulture, kao i lokalna samouprava moraju zaposliti ljude koji će ih čuvati, skrbiti o njima, kao i organizirati njihove turističke promocije. Mirko Pušara je rekao kako je općina Bač svjesna bogatstva i blaga koje ima i da će se zahvaljujući suradnji sa svim neophodnim institucijama uključiti u očuvanje i skrb o svojoj baštini. Zato će na predstojećoj sistematiza-

ciji radnih mjesta zaposliti bar jednog čuvara i kustosa-povjesničara, što je samo početak suradnje.

Govoreći o vrijednostima utvrde Bač, franjevačkog samostana i samostana Bođani, govorimo o vrijednostima samog Bača, istaknuo je tajnik Slaviša Grujić i dodao kako se još jednom uvjerio da kulturno naslijeđe sa sobom vuče ne samo općinu Bač, već i čitav niz drugih općina, koje opet imaju neke druge svoje vrijednosti i sve one zajedno čine jedan interesantan krug onima koji to sve žele vidjeti i da se na sasvim drugačiji način upoznaju s tragovima daleke povijesti i kulture na našim prostorima. Kao zaključak mogu samo reći da će pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje nastaviti pomagati u nastavku započetih radova, da će se i dalje uključivati u zajedničke projekte prema inozemnim partnerima i da ćemo u skladu s našim mogućnostima pružiti potporu kako bi se ovdje mladi ljudi zaposlili na promidžbi ovih jedinstvenih povijesnih spomenika, zaključio je Grujić.

/HR/

Posveta obnovljenog križa

Na velikom katoličkom groblju u Stanišiću, 28. listopada posvećen je obnovljeni križ. Groblje se prostire na teritoriju od dva hektara i datira iz doba kada je Stanišić bio naseljen njemačkim življem. Svečana sveta misa slavljena je u kapeli na groblju, a na mađarskom, hrvatskom i njemačkom jeziku predslavio ju je vlč. Antal Egedi, lemeški župnik.

Na misnom slavlju okupio se lijepi broj vjernika iz lokalne zajednice i susjedne Riđice kao i Lemeša. *Križ je dar obitelji Rudolfa Drobine i supruge mu Eve, rođ. Kisziala, koji su godinama boravili u inozemstvu na radu pa su na ovaj način željeni zahvaliti dragom Bogu što ih je žive i zdrave opet vratio u voljeni Stanišića*, naglasila je **Etelka Bekter** u kratkom obraćanju prije samog čina posvete. Izvođač radova je bio kamenorezac **Fabian** iz Čonoplje. Tekst na križu: „Bogu na slavu, za mir i razumijevanje među narodima“ ispisan je na tri jezika i govori o ljubavi i razumijevanju među ljudima neovisno kojoj vjeri i nacionalnosti pripadaju. To je ono sa čime su se darovatelji sreli i što su osjetili u dalekom svijetu, pa su na ovaj način tu poruku željeli podijeliti s onima koji stalno borave u domovini i sa svima koji će doći pod ovo raspelo. Križ je jedina nada čovjeka i jedino svjetlo u vječitoj tami, njime nas Isus prima u svoje stado na krštenju, uči nas strpljivo i ponizno nositi ga kroz cijeli život i njime nas prati na vječni počinak. /**Željko Zelić**/

Župna tribina u Đurđinu

U župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu, 21. listopada održana je župna tribina na temu „**Drugi vatikanski koncil**“. Gost predavač bio je vlč. **Julije Bašić, župnik iz Bikova**.

Tribina je održana u povodu 50. obljetnice početka Koncila, vrlo značajnog za Katoličku crkvu kroz sve ove godine, a sigurni smo i nadalje. U vrlo jasnom predavanju, vlč. Bašić je koncizno predstavio sve dokumente Koncila. Istaknuo je značaj i potrebu izvjesnih odluka Koncila koje su živjele u Katoličkoj crkvi. Prisutni su tako mogli malo dublje upoznati crkveni i vjerski život, o kojem se ionako u narodu premalo zna. Tribina je nakon izlaganja nastavljena kratkim druženjem i razgovorom na razne teme. /**Verica Dulić**/

Predstavljena knjiga „Sabirana zlatna zrnca“ don Vladimira Mikruta u Vajskoj

U okviru proslave 10. obljetnice rada HKUPD-a „Dukat“ Vajska-Bođani predstavljena je knjiga „Sabirana zlatna zrnca“ urednika i priređivača preč. Vladimira Mikruta.

Program proslave započeo je svetom misom koju je u župnoj crkvi sv. Jurja predslavio don Vladimir Mikrut, župnik iz Bošnjaka (Hrvatska) u zajedništvu s domaćim župnikom vlč. Josipom Kujundžićem. Don Mikrut je izrazio zadovoljstvo što je ponovno u Vajskoj, a vlč. Josip je zahvalio gostima iz Bošnjaka na nesebičnoj pomoći u obnovi crkve u Vajskoj u posljednjih 10 godina i međusobnoj prijateljskoj suradnji dviju župa. U svojoj poticajnoj propovijedi preč. Mikrut podsjetio je nazočne, da se nalaze u Godini vjere te da trebamo živjeti sukladno vjeri i ljubiti jedni druge, kao što je Krist ljubio nas.

Kulturni dio programa započeo je odmah poslije sv. mise u dvorani župnog ureda izvedbom svečane pjesme „Šokadijo“, koju je za ovu prigodu pripremila ženska pjevačka skupina „Tragova Šokaca“ iz Bača pod vodstvom Stanke Čoban. Potom se publici obratio predsjednik „Dukata“ Pavle Pejčić koji je govorio o desetogodišnjem radu ove udruge. „Knjiga „Sabirana zlatna zrnca“ dugogodišnje je blago koje je don Vladimir Mikrut skupljao tijekom svog bogoslovnog studija, potom kao dušobrižnik i župnik u Bošnjacima, a u nju je utkao više od 600 duhovnih misli koje je čuo i zabilježio u raznim prigodama kroz dugi niz godina. Knjiga je objavljena u knjižnici „U pravi trenutak“ u Đakovu u povodu 70. obljetnice svećeništva mons. Gejze Varga, a posvećena je autorovim sje­menišnim duhovnicima mons. Ćirilu Kosu, o. Antunu

Baueru te o. Antunu Weissgerberu. Knjiga je podijeljena u 25 poglavlja s kratkim predgovorom, osvrtom mons. Gejze Varga, objašnjenjem kratica, te fus-notama, a svako je „zrnce“ u knjizi označeno rednim brojem. U uvodnom dijelu predstavljanja, Zvonimir Pelajić je naveo nekoliko zabilježenih duhovnih misli u kontekstu rada samog „Dukata“ kao i drugih hrvatskih udruga. Na predstavljanju knjige govorio je i gost iz Bošnjaka Vinko Juzbašić, kojega je voditeljica programa Marija Ihas najavila kao „prijatelja iz Bošnjaka“. On je, među ostalim, pojasnio jednu predaju koja bi mogla poslužiti za istraživanje veze ovdašnjih i bošnjačkih šokačkih Hrvata.

Govoreći o knjizi Juzbašić je istaknuo: *Ta se knjiga ne može pročitati. Njoj se uvijek treba vraćati kao i evanđelju. Jedna je misao osobito važna, a tiče se svih nas. Ona glasi: „Vi ste sol zemlje! Sol a ne med!“ To je veoma mudro rečeno i zapisano. Mi bismo svi trebali biti sol. U svim pa i u ovim teškim vremenima. A sol boli kad se stavi na ranu. Neka nam to bude jedna kršćanska opomena, a možda i upozorenje. Poruka je: biti kršćanin, biti sol, a ne med!*, ustvrdio je Juzbašić. Govoreći o svojoj knjizi don Vladimir Mikrut je među ostalim kazao: *Zapisao sam tijekom 60 go-*

dina misli i sve ono što mi se uhvatilo za srce i dušu. Rekli su mi, da ove poruke sile čovjeka na promišljanje o sebi samome i o sveukupnosti življenja. Ova se knjižica ne može pročitati, nego se mora promišljati i kao takva korisna je za širu javnost, a ne samo za vjernike, rekao je autor knjige. Kulturni program uljepšao je i poznati pjesnik iz Bođana Josip Dumendžić Meštar svojim pjesmama na čistoj šokačkoj ikavici, a skupu su nazočili gosti iz susjednih mjesta te Sombora i Sonte. Nazočnost generalnog konzula iz RH iz Subotice Dragana Đurića dala je osobitu važnost ovom skupu. *Svi su književnici svojevršni sakupljači iskustva i kroz doživljaje svijeta uočavaju ono što je za njih najzanimljivije, a što može koristiti i drugima kao što je to učinio don Vladimir Mikrut*, kazao je među ostalim generalni konzul Đurić.

Zvonimir Pelajić

Proštenje sv. Luke u Bačincima

Vjernici istočnog obreda (grkokatolici) iz srijemskog mjesta Bačinci kraj Šida proslavili su svetkovinu sv. Luke, zaštitnika crkve i sela, po julijanskom kalendaru.

Liturgiju je predvodio biskup Đuro Džudžar, apostolski egzarah za vjernike istočnog obreda u Srbiji i Crnoj Gori u zajedništvu sa svećenicima egzarahata te svećenicima Subotičke i Srijemske biskupije. Župa Bačinci ne broji mnogo vjernika, no zalaganjem mladog župnika mr. Darka Raca, koji je nedavno preuzeo službu, obnovljen je župni stan i crkva. Vlč. Darko nesebično pomaže i susjedne župe Srijemske biskupije. /Zv/

Mariš-neni ušla u 99. godinu

Marija Takač iz župe Marije Kraljice neba i zemlje, sa Palića, proslavila je svoj ulazak u 99. godinu ovozemaljskog života u krugu župne zajednice, na svetoj misi, zahvalna Bogu za ovu milost. Naša Mariš-neni provela je svoj život u molitvi i brizi za crkvu, obitelj i bližnje.

Rođena je 7. studenog 1914. godine u Kikindi. Svoje djetinjstvo i mladost provela je u kršćanskoj obitelji u Kikindi. Rođena je u obitelji s još trinaestero djece. Četvero ih je umrlo kao novorođenčad a devedetero je proživjelo normalno svoj ljudski život, ali su sada već svi pokojni. Mariš-neni je još u roditeljskom dobu bila predana Bogu. Od malih nogu išla je sa svojim u crkvu. Prve petke je redovito obavljala. Služila je Mariš-neni u kući, u polju, u kuhanju, pranju i brizi za svakoga. Misu nije propuštala, pa i danas je ona u službi župniku **Josip Leistu**. Svaki dan dolazi ranije na misu i kod špilje Lurdске Gospe izmoli kronicu. Zatim ulazi u crkvu u prvu klupu. To čini kako bi pomogla na misama za pokojne onima koji ne

Mariš-neni koja je proslavila ulazak u 99. godinu sa svojim župnikom koji je proslavio 40 godina svoga svećeništva.

idu redovito u crkvu pa ne znaju kad treba ustati, sjesti, kleknuti i zato ona u prvoj klupi to prva čini, pa onda i oni znaju kako se treba ispravno ponašati na misi. No, ništa ne smeta što oni to ponekad i ne primijete jer je ona visoka metar i pol a teška svega četrdeset kilograma.

Potpuno je zdravog uma i sjeća se puno toga iz prošlosti. Pripovijeda o tri rata koja je proživjela u neimaštini, gladi i radu. Život je nije ni malo mazio. Za vrijeme Prvoga svjetskog rata bosonoga je morala čuvati blago na njivi. U Drugom

svjetskom ratu rano je ostala udovica s jednim sinom, s kojim i danas živi u zajedničkom kućanstvu. Pred rat u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini preselila se iz Kikinde na Palić. Nadživjela je čak šest država – od Austrougarske, Kraljevine SHS pa do ove sadašnje.

Na pitanje što bi poručila današnjim mladima, kaže: „Pa danas mladi jako malo mole, skoro ništa, provode dane u žurbi a samo ne znam za čim to tako žure. Molite, molite, radite i molite, jer ovaj život prođe kao tren, pa kad dođe ‘ono za kraj’, onda

Bože, sad pomoz, a Bog će im reći: Imao si vremena čitati život, pa sad eto ti. Svatko ima pravo na svoj izbor. Molite dok ste još mladi“. /G. M./

Palić – Radanovac

Otvorena Godina vjere na Paliću

Posljednje nedjelje u listopada, na „velikoj“ misi svirao je i pjevao VIS „Ritam vjere“. Palićani su bili oduševljeni njihovim sviranjem i pjevanjem.

Anica Turi iz sastava „Ritam vjere“ koja svira na orguljama je Palićanka pa smo s pravom ponosni na nju. Zahvaljujemo svim članovima i rado ih ponovno pozivamo u goste.

„Umnoži našu vjeru, učvrsti ufanje i vrati mila Majčice, izgubljene sve“. S ovom pjesmom na usnama i s križem u ruci započeli smo procesiju a potom slavili sv. Misu za otvorenje Godine vjere u našoj župi. U ovoj godini zajedno sa sv. Ocem molit ćemo za vjeru naše mladeži i za vjeru svih nas.

U vikariji „Sv. Obitelji“ na Radanovcu, gradnja nove crkve je u tijeku. S Božjom pomoću došli smo do prve ploče i, ako dragi Bog dadne, Isusov rođendan ćemo već proslaviti u novoj crkvi. /G. M./

Tribina mladih

Na redovitoj tribini za mlade, održanoj u nedjelju, 18. studenog, u Katoličkom krugu u Subotici, predavanje na temu „Godina vjere“ održao je mons. mr. Andrija Anišić, župnik župe sv. Roka.

Kako bi mladima što više približio ovu bitnu temu, preč. Anišić je o vjeri i vjeronjanju govorio na zanimljiv način, iz vlastitog iskustva, kroz životne primjere. Govorio je o važnosti i snazi vjere u svim životnim poteškoćama kao i o ustrajnosti i potpunom predanju u ruke Božje bez ikakvog straha.

Na ovomjesečnoj Tribini mladih bili su nazočni i budući krizmanici župe sv. Roka u cilju boljeg upoznavanja svoje vjere i pripreve za sakrament Svete potvrde. Ovom prilikom vas obavještavamo da tribine mladih u dvanaestom mjesecu neće biti zbog blagdana. Vidimo se u siječnju.

Nataša Stipančević

Obilježena druga obljetnica rada HKPD „Zora“

U povodu druge godine rada, Hrvatska kulturna pjevačka udruga „Zora“ iz Vajske priredila je program obilježavanja ove obljetnice u subotu, 3. studenoga, u predvorju Osnovne škole „Aleksa Šantić“ u Vajskoj.

U programu pod nazivom „Koncert pjesama i plesova“ nastupili su gosti iz Golubinaca – HKPD „Tomislav“, pjesnik **Josip Dumendžić Meštar** iz Bođana, te domaća pjevačka skupina HKPU „Zora“. Pjesmom „Mi smo davno stigli u ravnici“, u izvedbi domaće pjevačke skupine pod umjetničkim

vodstvom **Nermine Košutić**, počeo je program koncerta, a potom je zastupnik „Zore“ **Željko Pakledinac**, među ostalim, rekao: „Hrvatska kulturna pjevačka udruga ‘Zora’ osnovana je 18. kolovoza 2010. godine, s ciljem očuvanja običaja, tradicije i pjesama Hrvata u ovom dijelu Podunavlja“ te nabrojao najvažnije programe ove mlade udruge u protekloj godini.

Obraćajući se skupu, pomoćnik tajnika za informatičke poslove i razvoj e-Uprave, i vijećnik HNV-a **Mato Groznica** je čestitao udruzi „Zora“ na uspješnom radu i povezivanju sa svim hrvatskim udrugama u Vojvodini i šire, te integriranju u kulturni prostor ne samo uže, nego i šire zajednice: „HNV podržava rad svih hrvatskih udruge, a ja mogu u ime pokrajinske Vlade i tajništva u kojem radim, reći kako se mi veselimo svakoj ovakvoj udruzi, koja svojim šarenilom prikazuje bogatstvo Vojvodine, te svojim radom doprinosi multikulturalnosti, multikonfesionalnosti i, što je najvažnije, interkulturalnosti“, kazao je Groznica te zaključio: „Čuvajte ono što imate i u svakom slučaju imat ćete potporu i hrvatskih i pokrajinskih institucija. Dobro je što surađujete s obrazovnim institucijama gdje se izučava hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. To je, zapravo, recept opstanka ove udruge, a i način opstanka našeg naroda na ovim prostorima. U tom se smislu radujem i iskreno se nadam da će ova kulturna udruga nadživjeti sve nas ovdje nazočne“. Ovom slavlju nazočili su domaći župnik **vlč. Josip Kujundžić** i župnik iz Bača **vlč. Josip Štefković** te predstavnici hrvatskih udruge kulture. /Z. P./

„Susret Šokadije“ u Beregu

HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević“ iz Berega bilo je u nedjelju, 11. studenoga, domaćin ovogodišnjeg Susreta Šokadije.

Susreti se organiziraju u okviru manifestacija „Šokci i baština“, koja je zajednički projekt udruga podunavskih Šokaca. Ove godine predstavljeni su svatovski običaji, a naziv programa bio je „Alaj voljim iti u svatove“, kroz koji su predstavljeni svatovski običaji, nošnja i pjesma.

Dio svatovskih običaja prikazan je na Susretima Šokadije u Beregu. Domaćini su prikazali običaj „košuljare“. Važan dio svadbenog veselja je pjesma, pa su se tako čuli veseli bečarci.

Drugi dio programa Susreta Šokadije bilo je predstavljanje nošnji iz šokačkih mjesta Podunavlja. „Projekt ‘Šokci i baština’ nastao je 2010. godine, kada smo organizirali Međunarodnu izložbu šokačkog ruha iz regija gdje žive Šokci. Nekako normalan slijed je bio da napravimo CD sa starim svatovskim pjesmama, a treći program iz ovog projekta gledamo večeras“, kazala je **Marija Šeremešić**, predsjednica udruge „Urbani Šokci“ iz Sombora, koja je bila u ulozi voditeljice drugog dijela programa u kome su se čule pjesme s glazbenog CD-a „Svatovske pisme Šokaca u Bačkoj“ i predstavljene

specifičnosti šokačkih nošnji iz Sonte, Plavne, Vajske, Bačkog Monoštora, Berega, Santova i Osijeka.

Susretu Šokadije u Beregu nazočili su, osim generalnog konzula **Dragana Đurića**, i konzulica savjetnica **Vesna Njikoš-Pečkaj**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**, tajnik HNV-a **Željko Pakledinac**, **Vera Erl**, predsjednica „Šokačke grane“ iz Osijeka, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave iz Santova **Stipan Balatinac** i drugi.

Z. Vasiljević

Božje , a to vrijedi i za svetu glazbu. Zamislimo kolike je osobe u dubini srca dirnula sveta glazba, a kolike je poput Claudela ljepota liturgijske glazbe privukla Bogu. U tomu je vrlo važna vaša uloga, trsite se poboljšati kvalitetu liturgijskog pjevanja, vrednujte veliku glazbenu tradiciju Crkve, koja u gregorijanskom pjevanju i u polifoniji ima najuzvišeniji izražaj, a to tvrdi i II. vatikanski sabor, poručio je Benedikt XVI. članovima udruge. /IKA/

U Vatikanu održan simpozij „Sveta Stolica i Hrvatska: Dvadeset godina diplomatskih odnosa“

Težak put Hrvatske bio bi drukčiji da nije bilo stalne pomoći Vatikana i dvojice papa i zato Sveta Stolica zaslužuje posebno mjesto u srcima Hrvata, rekao je hrvatski premijer Zoran Milanović u sudionicima simpozija „Sveta Stolica i Hrvatska. Dvadeset godina diplomatskih odnosa“, što ga je u ponedjeljak 29. listopada u vili pape Pija IV. u Vatikanu.

Stotinjak stručnjaka, diplomatskih predstavnika i protagonista ondašnjih zbivanja pratilo je izlaganja predavača o odluci pape Ivana Pavla i Svete Stolice o mukotrpnom i odvažnom priznavanju Republike Hrvatske, što je i za neke ondašnje djelatnike bilo veliko iznenađenje. To je bilo moguće ostvariti, kako je primijetio tadašnji državni tajnik kardinal Angelo Sodano, jer je u Europi nakon pada Berlinskog zida došlo do radikalnih promjena političkog života. Nova politička stvarnost omogućila je Svetoj Stolici uspostavljanje diplomatskih odnosa ne samo s državama koje su nastale na ruševinama Jugoslavije već i s mnogim drugima.

„Taj teški put Hrvatske bio bi drukčiji da nije bilo stalne pomoći Vatikana i dvojice papa: pokojnog Ivana Pavla II. i Benedikta XVI.“, rekao je Milanović, još jednom ponovivši najdublju zahvalnost Republike Hrvatske Svetoj Stolici i Papi na svemu što su napravili za Hrvatsku. Istaknuo je da je Vatikan uvijek bio dobar prijatelj i da je Hrvatskoj pomagao da postigne nešto što je legitimno, plemenito, što pridonosi interesu zemlje a ne ugrožava nikog drugog. Čelnik sam lijevo orijentirane vlade pa se naše socijalne vrednote ne poklapaju uvijek i nužno u svakom pogledu, ali to je bit demokracije: razgovor i strpljenje. Ako želimo poboljšati stanje, a to je bit politike, moramo biti strpljivi, slušati narod, a to je nešto što možemo naučiti od Katoličke Crkve, primijetio je premijer Milanović. /IKA/

Preko 50.000 ljudi obilježilo 21. godinu pada Vukovara

S ponosom u srcu, s grčem u želucu, trncima pod kožom i suzom u oku više od 50.000 građana iz svih

dijelova Hrvatske sudjelovalo je u Koloni sjećanja kojom je obilježena 21. obljetnica stradanja Vukovara i njegovih građana 1991. godine.

Kolona sjećanja i ove godine krenula je iz dvorišta vukovarske bolnice te se ulicama grada heroja uputila do Memorijalnog groblja žrtava iz Domovinskog rata gdje su državna, županijska i gradska izaslanstva, kao i predstavnici 204. vukovarske brigade i Koordinacije udruga proisteklih iz Domovinskog rata položili vijence. Preživjeli vukovarski branitelji i ove su godine predvodili Kolonu sjećanja, a na njenu čelu bio je posljednji zapovjednik obrane Vukovara Branko Borković Mladi Jastrebo. /Večernji.hr/

Papa Benedikt XVI. primio je premijera Milanovića

Sveti Otac Benedikt XVI. primio je 29. listopada predsjednika Vlade Republike Hrvatske Zorana Milanovića.

Premijer se potom sastao i s kardinalom Tarcisom Bertoneom, državnim tajnikom Svete Stolice, u čijoj je pratnji bio nadbiskup Dominique Mamberti, tajnik za odnose s državama, izvijestio je Tiskovni ured Svete Stolice.

Srdačni razgovori omogućili su plodnu razmjenu mišljenja o izazovima s kojima se zemlja mora suočiti u aktualnoj gospodarskoj krizi, kao i o pitanjima od zajedničkog interesa u okviru bilateralnih odnosa. Glede poznatog slučaja Dajla, dvije strane su se usuglasile da će problem riješiti što je prije moguće u duhu tradicionalnog prijateljstva između Svete Stolice i Republike Hrvatske.

U razgovoru s hrvatskim novinarima premijer Milanović je istaknuo da ugovori Republike Hrvatske sa Svetom Stolicom nisu bili tema razgovora te da on smatra da potpisane ugovore treba poštivati. Na susretu je hrvatski premijer darovao Papi Strossmayerov časoslov, reprint fotografije iz Albuma Franza Thiarda de Laforesta „Sakralni objekti Dalmacije iz 19. stoljeća“. Sveti Otac je premijeru darovao naličje. /IKA/

Proučavajte Katekizam! To je želja mojega srca!

Papa Benedikt XVI.

Proučavajte Katekizam! To je želja mojega srca. Proučavajte Katekizam žarko i ustrajno! Proučavajte ga u tišini svoje sobe, čitajte ga udvoje, s prijateljima, oblikujte skupine za čitanje i umrežite se, podijelite ga s drugima na internetu. Morate u vjeru biti puno dublje ukorijenjeni nego generacija vaših roditelja.

Cijenjeni čitatelji, otvaramo novu rubriku u *Zvoniku* povodom Godine vjere koju ćemo posvetiti izučavanju Katekizma Katoličke Crkve (KKC). Za početak ćemo ukratko progovoriti o tome što je KKC.

O katekizmu općenito

Zasigurno su se mnogi, osobito u pripremi za sakramente i u nastavi vjeronauka, susreli s pojmom katekizam. U njegovom temelju stoji drevna grčka riječ *katechein* = glasno poučavati, a latinska verzija je *catechesis* = pouka. Iz toga izvodimo imenicu kateheza, što znači sustavno, u početku kršćanstva i usmeno, izlaganje vjerskih istina. Katekizam je, prema tome, priručnik koji sadrži vjerske pouke u dijaloškom obliku – pitanja i odgovora.

Što je Katekizam Katoličke Crkve?

Katekizam koji nam u Godini vjere nudi papa Benedikt XVI. nastao je osamdesetih godina XX. stoljeća. Bilo je to vrijeme, za Crkvu nakon Drugoga vatikanskog sabora, a u svijetu kulturalna revolucija. Crkva je trebala ponovno sažeti što vjeruje. Odjaci Drugoga vatikanskog sabora osjećali su se u crkvenoj javnosti, pa je papa Ivan Pavao II., obilježavajući dvadesetu obljetnicu završetka toga crkvenog događaja, 1985. godine sazvao Biskupsku sinodu. Na njoj su

mnogi biskupi izrazili želju da se sastavi katekizam, sažetak koji se odnosi na vjeru i moral, „da bude polazna točka za katekizme i priručnike što se priređuju u raznim krajevima“. Biskupska sinoda dala je osnovnu smjernicu: „Izlaganje toga nauka mora biti biblijsko i liturgijsko. Treba iznositi siguran nauk, prilagođen suvremenom kršćanskom životu.“ Papa Ivan Pavao II., 11. listopada 1992. godine, potpisao je Katekizam Katoličke Crkve koji je i danas na snazi.

O čemu piše KKC?

Katekizam Katoličke Crkve ima četiri dijela. U prvom objašnjava Vjeronauk. Saznajemo kako je čovjek otvoren za Boga, kako Bog pristupa čovjeku, govori se o nastanku Svetog pisma i Simbola vjere. Potom se detaljno tumači svaki zaziv Nicejsko-Constantinogradskog vjeronauka. Drugi dio posvećen je kršćanskom bogoslužju. Naime, Kristovo otajstvo o kojem je bilo govora u prvom dijelu KKC-a u liturgiji se „navješćuje i slavi da vjernici od njega žive i o njemu svjedoče u svijetu“. Središnji dio ove teme su sakramenti. Kršćansko djelovanje tema je trećeg dijela Katekizma u kojem se tumači čovjekov život u Duhu, a potom i Deset zapovijedi. Ovdje je moguće pronaći odgovore na pitanja što je to grijeh, što su strasti, koja je uloga savjesti, zašto čeznemo za srećom, zašto smo pozvani društveno djelovati, itd. Kršćanska molitva je četvrti dio KKC-a. Ivan Pavao II. pro-

tumačio je da su ova četiri dijela KKC-a uzajamno povezana: „kršćansko je otajstvo predmet vjere; slavi se i pripoćuje u liturgijskim činima; prisutno je da prosvjetli i podrži djecu Božju u njihovom djelovanju; temelj je naše molitve kojoj je povlašten izraz ‘Oče nas’ i predmet naše prošnje, naše hvale i našega zagovora za druge“. Katekizam obiluje biblijskim citatima, kao i onima iz dokumenata Crkvenog Učiteljstva. U 2865 brojeva donosi svu ljepotu kršćanske vjere koja, kada je prepoznata, zaslužuje biti oživljena, jer je spasonosna – vodi do susreta sa živim Bogom. KKC nije pisan u obliku pitanja i odgovora, već u formi manjih odlomaka. Zbog obimnosti KKC-a, u narednim brojevima *Zvonika* prezentirat ćemo Komentarij KKC-a, koji u formi pitanje-odgovor vjerno prati „veliki“ Katekizam.

13. studenog

Blaženi Eugen (Vinko) od Presvetog Srca Bosiljkov

(* 1. studenog 1900. † 5. (?) listopada 1952.)

- Seljački sin ● rođen na Dunavu ● odgojen u Belgiji i Nizozemskoj ● redovnik ● svećenik ● doktor teologije ●
- biskupski tajnik ● župnik ● veliki prijatelj mladih ● spasitelj progonjenih Židova ●
- ubijen zbog vjernosti Kristu i Crkvi ● veliki zaštitnik progonjenih ●

Blaženi Eugen (Vinko) od Presvetog Srca Bosiljkov je rođen 1. studenog 1900. godine u gradiću Belene na Dunavu u Bugarskoj. Odrastao je u jedno-stavnoj seljačkoj katoličkoj obitelji rimskog obreda. Danas u gradu Belene živi 8800 stanovnika katoličke i pravoslavne vjere. U cijeloj Bugarskoj sa svega 50.000 duša Katolička crkva predstavlja neznatnu manjinu. U gradu Belene živi 6.000 katolika koji imaju dvije crkve. Sjeverno od grada se nalazi istoimeni dunavski otok, gdje su bugarski komunisti zatvarali protivnike komunističke vlasti.

Gorljivi pastoralac

Školovao se kod redovnika pasionista, koji su u sjevernoj Bugarskoj započeli svoje misionarsko djelovanje još 1781. godine. Habit pasionista je obukao 28. travnja 1919. godine. Redovničko mu je ime Eugen od Presvetog Srca. Školovao se u belgijskom gradu Wezembeeku i u nizozemskom gradu Mook. Zavjete je položio 29. travnja 1920. godine. Godine 1924. se vratio u Bugarsku, gdje je završio teološki studij, te je 1926. godine primio svećenički red u gradu Ruse na Dunavu. Redio ga je biskup također pasionist Damjan Theelen. Bosiljkov je doktorirao na rimskom orijentalnom institutu disertacijom „Jedinstvo Bugara s Rimskom crkvom u ranom 13. stoljeću“. Kad se vratio u domovinu, postao je biskupov tajnik i katedralni župnik. Blaženi Eugen je s velikom ljubavlju služio ljudima. Svojim propovijedima, predavanjima i katehezama oduševljavao je sebi povjereni zajednicu. Za mlade je organizirao niz religioznih, socijalnih i sportskih programa.

Spasavao Židove – a progonjen do smrti

Za vrijeme Drugoga svjetskog rata Eugen je spasio na tisuće Židova od sigurne smrti. Proživljavao je progon Crkve, koji je počeo kad su Rusi pokorili Bugarsku. Od 1944. godine je Eugen bio pod stalnom prisotrom poli-

cije. U jesen od 1945. godine je bio imenovan biskupom Nikopoljske biskupije. Nikopoljska biskupija se prostire duž Dunava čitavim sjeverom Bugarske. Sjedište biskupije je u gradu Ruse. Mladi biskup je u pastoralu naglasak stavio na pučke misije. Godine 1948. je biskup pohodio Papu, i svoju braću redovnike u zapadnoj Europi. Eugena su nagovarali da se ne vrati u Bugarsku, ali on se vratio, kako ne bi ostavio svoje progonjene vjernike. Biskup Bosiljkov je uveo dan molitve za papu. U srpnju mjesecu 1952. godine je uhićen, a u rujnu iste godine podvrgnut je okrutnim mukama i namještenom sudskom procesu.

Mučeništvo cijele Crkve

Zajedno s njime optuženo je još 26 svećenika, jedna redovnica, dva urednika crkvenih novina „Istina“ i još deset pravoslavnih kršćana. Biskup Bosiljkov je osuđen na smrt strijeljanjem. Svoje prijatelje i rođake je tješio i molio ih da se ne brinu za njega, jer ga je Bog obdario milošću i snagom da ostane vjerran Kristu i Crkvi. Ubijen je u sofijskom zatvoru 11. studenog 1952. u 11:30 sati. Tijelo mu je zakopano u masovnu grobnicu, gdje su sahranjivani kriminalci. U isto vrijeme su ubijena još tri redovnika asumpcionista. O biskupovoj mučeničkoj smrti se službeno šutjelo, a bugarski su ga katolici odmah počeli štovati

kao mučenika. Pred Svetom Stolicom su bugarske vlasti tek 1975. godine priznale da je biskup Bosiljkov živ, a Vrhovni sud Bugarske je rehabilitirao biskupa i mučenika 1999. godine.

Mučenici asumpcionisti

Josip Džidžov je rođen 19. srpnja 1919. godine u Plovdivu. Od 1938. godine kad je postao asumpcionist nosi ime Pavao. Za svećenika je zaređen 1945. godine. Kamen Vičev je rođen 23. svibnja 1893. godine u selu Strem u južnom Gradišću u Austriji. Redovničko mu je ime Petar. Za svećenika je zaređen 1921. godine. Bio je doktor teologije i profesor u Plovdivu. Robert Matej Šiškov je rođen 9. veljače 1884. godine u Plovdivu. Od 1900. godine u redu asumpcionista nosi ime Jozafat. Godine 1909. je zaređen za svećenika. Bio je provincijal svoje redovničke provincije u Varni.

Prvi blaženik staljinističkih progona

Blaženi papa Ivan Pavao II. je 15. ožujka 1998. godine Eugena Bosiljkova proglasio blaženim. On je prva žrtva staljinističkih progona i prvi Bugarin koji je proglašen blaženikom Katoličke crkve. Godine 2002. godine proglašena su blaženima i trojica gore spomenutih asumpcionista.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić

Krunica biografija najvećeg heroja

Piše: o. Ante Stantić, OCD

Za o. Gerarda „Krunica je biografija najvećeg heroja“¹. Jednako tako, krunica je, istodobno, „Čašćenje Isusa i njegove Majke“².

Redom komentira sva otajstva Krunice ali tako da vjernik koji moli krunicu u otajstvima krunice nađe poticajne motivacije za unapređenje vlastitog duhovnog kršćanskog života.

U „radosnim otajstvima“ krunice sluga Božji posebno predlaže sljedeća razmišljanja za unapređenje vlastitog kršćanskog života. U radosnim otajstvima predlaže motivacije koje prate i potiču na kvalitetniji kršćanski život: „Ne boj se, čovče! Ti si u grijehu začet. Tvoja Majka Blažena Djevica Marija, bez grijeha začeta, začela je tvog Otkupitelja. Nećeš propasti, samo vjeruj u svog Otkupitelja...!“ Naglasak u moljenju drugog radosnog otajstva je stavljen na. Euharistiju, na sv. Pričest te naglašava: „Marija dolazeći u goste Elizabeti donosi blagoslov i neiskazanu radost. Kad moliš ovo otajstvo, budi siguran da Isus tebi žuri da te posjeti... Kad moliš treće radosno otajstvo, sjeti se da te Bog nije zaboravio: on se upravo za tebe rodio... Kod četvrtog otajstva radosne krunice sjeti se da si i ti Isusu prikazan kao Isus u hramu. Da te Isus želi najradije vidjeti u Crkvi na misi, sakramentima i na molitvi... U petom otajstvu radosne krunice prisjeti se da nitko u hramu nije održao govor kao Mali Isus. Trebamo stoga bolje upoznati jedni druge i očitovati naše međusobno poznavanje osobito po međusobnoj ljubavi. Ljubiti jedni druge kao što je on nas ljubio, jer smo ga po krštenju za vođu izabrali.“

Komentirajući žalosna otajstva krunice, u kojima se prisjećamo Isusa koji se krvlju znojio, Gerard dodaje komentar: „Raduj se, budi junak. Neka ti znoj ima značenje koje je imao Isusov znoj, a to je junaštvo koje trebaš imati kada te, oče ili majko, boli glava zbog briga radi svoje djece. Nosi svoj križ kada ti je teško svoje poslove na vrijeme završiti. Isusu koji je na križu umro

olakšaj boli ako si krivo osuđen da se po križu spasiš ti tvoji ukućani i cijeli svijet.“

Moljenje slavni otajstva krunice treba vjernicima dozivati u pamet da im je na nebu prava domovina. Molitva krunice tako okvalificirana treba kršćane učvrstiti u odluci da ne prodaju jaram o kojem Isus govori kako bi bili postojani u vjeri te poslije ovoga života uzdignuti na nebo.

„Žalosna kršćanska dušo, kad moliš otajstvo Duha Tješitelja, slušaj njegov nutarnji glas koji je najsvetiji glas. Duh Sveti nas uči i prosvjetljuje kako se ponašati u svakoj dvojbi i borbi. On će nas prosvjetliti kako se ponašati da ne budemo sebični, da ne klonemo duhom. Neka te tješi slavno otajstvo: ‘Isus koji je tebe Djevice na nebo uzeo’. Na nebu Okrunjena neka ti doziva u pamet da ćeš krunu dobiti. Za sve

dobro što činiš na zemlji pribavljaš sebi krunu na nebu.“

Gerard u moljenju krunice neprestano povezuje Isusa i Mariju. Očituje to u riječima: „Tako ću Tebe častiti s Tvojom Majkom“, kako sam već spomenuo. Stoga su njegova Kristologija i Mariologija tijesno povezani.

Iako sam samo kao u natuknicama zabilježio naglaske Gerardove pouke kako moliti krunicu, dovoljno je za otkriće obilježja njegovih uputa za moljenje krunice. Lako je razabrati iz zapisa da je glavno obilježje moljenja krunice meditativno i poticajno. Dok se usmeno moli krunica, treba razmatrati o otajstvima koja se u krunici spominju. Meditativno moljenje krunice je za o. Gerarda pravo moljenje ili, kako zapisuje, „Tako ću Tebe častiti s Tvojom Majkom“³.

Kardinal Henri Newman, koji je od anglikanca postao katolik, i nedavno proglašen blaženim po papi Benediktu XVI., definirao je krunicu ovako: „Vjera koja je postala molitvom“. Povezujući ovu definiciju s definicijom o. Gerarda: „Krunica biografija najvećeg junaka“, možemo logično zaključiti da ove dvije definicije proizlaze jedna iz druge i nadopunjuju jedna drugu. Gerard svojom definicijom krunice naglašava sadržaje vjere od kojih treba živjeti, a novi blaženik kard. Newman naglašava kako poznavanje Isusovog života kroz krunicu završava u molitvi u kojoj motrimo povijest spasenja vjerom, ufanjem i ljubavlju. Motrimo Onoga koji je dao život za naše spasenje. Poznavanjem Isusa Krista, kroz otajstva krunice, hrani se život vjernika vjerom, ufanjem i ljubavlju.

Možemo zaključiti riječima sv. Terezije od Djeteta Isusa: „Moljenjem krunice se može od Boga sve isprositi jer je kao lanac koji veže nebo sa zemljom. Krunica je kao neprestani kad pred Gospodinom...!“

¹ Th. pastoralis, 003458.

² Put blaženstva, 003568.

³ Ondje.

Razgovor s Miroslavom Stantićem, novim katedralnim orguljašem i zborovodom

Liturgija za koju se živi

Razgovarao: vlč. Mirko Štefković

Miroslav Stantić, rođen je u Subotici 25. ožujka 1980. godine. Završio je Muzičku školu u Subotici na teorijsko-nastavničkom odjelu u klasi profesorice dr. Elvire Huszár, Judit Lévy Balog, Lajosa Megyerija i Gabrielle Egető. Od 2001. do 2003. na Višoj pedagoškoj školi studirao je na odjelu za muzičku pedagogiju. Zborovođa je zbora *Collegium musicum catholicum*, član je Hrvatskog društva crkvenih glazbenika, koordinator *Zlatne harfe* Subotičke biskupije, član Liturgijskog vijeća Subotičke biskupije u Odjelu za crkvenu glazbu, pročelnik Glazbenog odjela Instituta *Ivan Antunović*, a od 1. rujna 2012. zborovođa je i orguljaš u subotičkoj katedrali.

Zvonik: Prošlo je skoro tri mjeseca otkako ste preuzeli službu orguljaša i zborovođe u našoj katedrali. Koji su Vaši prvi dojmovi na novoj dužnosti?

□ **M. S.:** Svaki novi početak donosi i nove izazove, planove i stremljenja. Dojmovi su svakako pozitivni. Svoju potporu na početku moga rada u katedrali pružili su mi u prvom redu preuzvišeni biskup Ivan Pénzes i katedralni župnik Stjepan Beretić. Vjernici i pjevači katedralnih zborova rado su prihvatili moj dolazak, što mi je iznimno drago. Počeli smo zajedno raditi na probama pjevanja, susrećemo se i zajedno pjevamo na svetim slavljinama. Brzo smo se priviknuli jedni na druge. Mislim da je dobra komunikacija pola posla i da smo u tome zajedno uspjeli. Što se tiče same službe u katedrali, ona se sastoji iz sviranja na svetim misama, održavanja proba katedralnom zboru Albe Vidaković i prigodno sa zborom Sv. Terezije te pjevanje s djecom na hrvatskom i mađarskom jeziku. Skupa smo napravili jedan veliki zbor za blagdan sv. Terezije

Moram reći da su sestre Naše Gospe, s. Bernardica i s. Mirjam bile presudne osobe koje su me usmjerile da mi glazba bude životni poziv. One su u mene ulile ljubav prema liturgiji. U školi se može učiti glazba, ali od njih sam naučio ono što se ne može naučiti ni u jednoj školi, a to je liturgija za koju se živi.

kada su pjevala oba katedralna zbora i Collegium musicum catholicum na hrvatskom, mađarskom i latinskom jeziku, jer mi je važno da zborovi pjevaju zajedno. Imam puno zaduženja, ali mi je to radost kada osjećam napredak kako u pučkom pjevanju tako i radu sa zborovima i s djecom.

Zvonik: Sestra Mirjam Pandžić je na ovoj službi provela gotovo 40 godina i tako dala neizbrisiv glazbeni pečat kako katedrali tako i cijelome gradu. Na čemu je po Vašem mišljenju sada potrebno osobito poraditi što se tiče liturgijske glazbe u katedrali?

□ **M. S.:** Zanimljivo je to da gdje god sam djelovao kao orguljaš i zborovođa u župi uvijek sam naslijedio časne sestre. Tako sam u crkvi Isusova Uskršnuća naslijedio s. Bernardicu Đukić, u župi Marije Majke Crkve s. Imakulatu Bajić i ovdje u katedrali s. Mirjam Pandžić. Moram reći da su sestre Naše Gospe, s. Bernardica i s. Mirjam bile presudne osobe koje su me usmjerile da mi glazba bude životni poziv. One su u mene ulile ljubav prema liturgiji. U školi se može učiti glazba ali od njih sam naučio ono što se ne može naučiti ni u jednoj školi, a to je liturgija za koju se živi. U katedrali je sada potrebno raditi na obnovi repertoara zborova, uvođenju novih pučkih popijevki, obnovi zborova mlađim članovima. No, sve je to jedan dugotrajni proces čiji napredak nije vidljiv u kratkom vremenskom razdoblju.

Zvonik: Član ste Hrvatskog društva crkvenih glazbenika, te imate puno kontakata s crkvenim glazbenicima po Hrvatskoj. Postoje li kakvi novi pravci liturgijske glazbe, koji su i gdje su prisutni?

□ **M. S.:** Hrvatsko društvo crkvenih glazbenika je veoma dobra udruga koja sabire ljude koji se bave problematikom crkvene glazbe i zajednički pronalaze putove njezine obnove i popularizacije. Svi članovi tog društva su oni koji se aktivno bave crkvenom glazbom i jako je korisno kada se na sastancima iznose problemi i uspjesi na terenu. Uloga je društva i to da članovi međusobno surađuju i izmjenjuju glazbene materijale. Svake godine na Institutu za Crkvenu glazbu Albe Vidaković u Zagrebu imamo godišnji višednevni seminar na kojem se obrađuju teme vezane za problematiku crkvene glazbe, kao i razne radionice vezane uz zbor, vokalnu tehniku, sviranje orgulja. Na ovim susretima nastojim redovito sudjelovati. Ondje sam stupio u kontakt s mnogim glazbenicima u Hrvatskoj s kojima iznimno dobro surađujem. Što se tiče drugog dijela pitanja, u crkvenoj glazbi koja je liturgijska, nema nekih bitnih noviteta u smislu pravca. Razvijaju se novi oblici obradbe popijevaka na taj način da u jednom slavlju može sudjelovati i zbor i puk. Najbolji primjer za ovo je posjet pape Benedikta XVI. Hrvatskoj, kada je na misnom slavlju pjevao veliki zbor, svirao orkestar i puk koji je mogao ravnopravno sudjelovati.

Zvonik: Zacijelo nisu sve duhovne pjesme prikladne za svetu misu. Kakav je Vaš stav po pitanju odabira pjesama za svete mise?

□ **M. S.:** Moram reći da se danas vrlo olako govori o duhovnoj glazbi i liturgijskoj popijevki. Često se ne razlikuje to da je duhovna glazba podijeljena na onu koja je koncertna i na onu koja je liturgijska. Današnje vrijeme sve relativizira pa tako i glazbeno oblikovanje liturgijskog slavlja. Često se na misnim slavljinama čuju popijevke koje uopće nisu pisane za nju, nastala je neka „poplava“ jeftinih popijevki, lakih za uho, napisanih šablonski bez ikakvih glazbenih, estetskih i tekstualnih vrijednosti koje se uvelike koriste. Zato je važno pozna-

vati liturgijske propise glede izbora pjesama na misnom slavlju. Imamo za to verificiranu i od Crkve odobrenu pjesmaricu „Pjevajte Gospodu pjesmu novu“ koja sadrži sve ono što bi trebalo biti kriterij i mjerilo za sklapanje repertoara pjevanja na misnom slavlju.

Zvonik: U našim krajevima nije raširena uporaba pjesmarica za vrijeme svetih misa, te je stoga i „repertoar“ liturgijskih pjesama često vrlo sužen. Kako se po Vama može doskočiti tom problemu bez velikih izdataka?

□ M. S.: Ovaj problem je zastupljen u mnogim zemljama i rješenja na terenu su različita. Sada je postao nekakav trend da se pjesme projektiraju na platnu, što je jedno od mogućih rješenja. Po mom mišljenju, jedan od lako ostvarljivih načina, što se u katedrali primjenjuje godinama i sada ponovno to obnavljamo, jest tiskanje papira sa izborom popijevki za određeno vrijeme kroz liturgijsku godinu, i dodajemo po koju novu popijevku te time proširujemo izbor pjesama. To je jedan od načina koji je pristupačan svima, a ne iziskuje velike troškove. Najbolje bi rješenje bilo da svaka crkva posjeduje pjesmarice koje puk može koristiti za vrijeme mise i po završetku slavlja vratiti u za to prikladno mjesto, kako je to praksa u Austriji i Njemačkoj, gdje puk uistinu aktivno sudjeluje moleći i pjevajući.

Zvonik: U našoj je Biskupiji nekada djelovala tzv. kantorska škola. Postoji li potreba, a onda i mogućnost, da se na neki način kantorima po našim župama pruži kakva trajna formacija?

□ M. S.: Jako je važno da kantori, orguljaši i voditelji zborova, pa i svećenici u našim župama imaju nekakav oblik permanentnog usavršavanja, u liturgici, u sviranju orgulja, dirigiranju i liturgijskom pjevanju. Treba svakako uzeti u obzir stanje na terenu, glazbeno obrazovanje onih koji djeluju u župama i prema tome prilagoditi program koji bi oni mogli ostvariti na mjestu djelovanja. Potreba svakako postoji, zainteresiranih ima, kako onih koji žele obogatiti svoja znanja a tako i onih koji bi mogli podučavati. Nadam se da ćemo uskoro moći pokrenuti ovaj vid rada s ljudima na terenu i da će župnici to prepoznati kao jedan od načina koji će moći obnoviti glazbeni dio liturgije. U nekim biskupijama u Hrvatskoj je to vrlo dobro

U dječjoj dobi možemo formirati glazbeni ukus djeci da kasnije mogu prepoznati ono što je lijepo. Stoga, njeđujte pravu liturgijsku glazbu u liturgijskim slavljinima i pobožnostima, usmjeravajte djecu i mlade u prave glazbene vrijednosti i uključujte se u crkvene pjevačke zborove kako bi naša slavlja bila što svečanija i ljepša.

riješeno biskupijskim glazbenim školama, pa se nadam da će uskoro i kod nas to zaživjeti.

Zvonik: Kako općenito ocjenjujete razinu liturgijske glazbe u našoj Biskupiji?

□ M. S.: Koliko ja imam uvid, veoma su velike oscilacije od župe do župe. Na nekim mjestima jedva opstaje pučko pjevanje, dok na nekim mjestima veoma uspješno djeluju zborovi, ali to su tek rijetki primjeri, u većini župa je zastupljeno jednoglasno pučko pjevanje uz pratnju orgulja ili *a cappella*. Problem je u nedostatku onih koji bi trebali animirati ljude i raditi konstantno. Opće stanje nije na zavidnoj razini ali je to moguće obnoviti samo time da ljude usmjeravamo i poučavamo u liturgijskoj glazbi.

Zvonik: Na župi održavate probe pjevanja za vjeronaučnu djecu. Kako ocjenjujete rad s djecom na polju liturgijske glazbe i Zlatne harfe?

□ M. S.: Probe pjevanja s djecom su veoma bitne u životu župne zajednice. U dječjoj dobi možemo formirati glazbeni ukus djeci da kasnije mogu prepoznati ono što je lijepo i time ih očuvati od novih trendova koji kratko traju i brzo se zaboravljaju. Ovdje moram spomenuti da je sad postala praksa da u župi djeluju VIS-ovi i bendovi. Župne zajednice ne trebaju bendove i VIS-ove

Intervju

nego dječje župne zborove, koji pjevaju prave liturgijske popijevke, jer ćemo tako odgajajući djecu imati buduće pjevače u velikim župnim zborovima. Zato je važno s djecom konstantno raditi i uključivati ih u nedjeljna misna slavlja. Zlatna harfa ima cilj i djeluje godinama u tom smjeru da djeca upoznaju liturgijske popijevke i da ih tijekom cijele godine primjenjuju i mislim da u tome donekle uspijeva.

Zvonik: Imate iskustva rada u glazbenoj školi. Kako ocjenjujete mogućnosti rada s pjevačima na župama?

□ M. S.: Da, u više sam navrata radio kao izvanjski suradnik Muzičke škole na predmetu zborско pjevanje, kada smo pripremali velike projekte. To je jedan sasvim drugi pristup rada od onog koji se može primjenjivati na župama. Sve ima svoje prednosti i mane. U školi se radi s onima koji se glazbeno obrazuju i s njima je možda lakše raditi što se tiče uvježbavanja skladbi, ali je s pjevačima u crkvenim zborovima ljepše raditi jer oni kroz svoje pjevanje izražavaju ne samo glazbeno umijeće nego i svoju vjeru. Dublje proživljuju tekstove, o njima promišljaju i s više osjećaja pristupaju skladbama. Naravno, važno je u oba slučaja tražiti od pjevača u zborovima što bolju kvalitetu izvedbe.

Zvonik: Više godina vodite zbor Collegium musicum catholicum. Kako ocjenjujete rad i dostignuća ovog zbora?

□ M. S.: Collegium musicum catholicum je ansambl koji je osnovan s ciljem da njeguje duhovnu glazbu i da je prezentira široj javnosti. Samo ime govori o opredjeljenju našeg zbora. Naravno, u zboru smo imali i drugih pjevača koji nisu katolici i s radošću i danas primamo sve. Kada je 1994. godine s Bernardica Đukić u župi Isusova Uskrsnuća osnovala ovaj zbor, sigurno nije ni pomišljala da će zbor ovako proširiti svoj krug djelovanja. S ponosom moram istaknuti da smo do danas izveli zahtjevna djela zvorske literature kao što je *Te Deum laudamus* Mozarta i Charpaniera, *Kyrie litanije* Anđelka Igreca, te djela skladatelja poput Vivaldija, Haydna, Gorczickog, te hrvatskih skladatelja poput Klobučara, Kolba, Papandopula i drugih i naravno našeg zavičajnog skladatelja Albe Vidakovića,

Često se ne razlikuje to da je duhovna glazba podijeljena na onu koja je koncertna i na onu koja je liturgijska.

čijim skladbama posvećujemo posebnu pažnju. Collegium se od početka sastoji od mješovitog zbora i malog komornog instrumentalnog sastava. Nastupali smo u Mađarskoj, Italiji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i u Vojvodini. Velika je sreća Collegiuma što smo uvijek imali dobre orguljaše koji su korepetirali Collegium na nastupima. Ovdje svakako moram istaknuti Sándora Kádára i posebno Kornelija Vizina koji je uvelike svojim sugestijama pridonio proširenju repertoara i izveo mnoge zahtjevne orguljske partove na koncertima. Mnogi su solisti nastupali s Collegiumom kao što je Darija Olajoš Čizmić i Saša Štulić iz Novosadske opere, Alenka Ponjavić, Sandra Mirković, Vasa Stajkić i drugi. Instrumentalni dio ansambla čine uglavnom oni profesori Muzičke škole koji su prilikom osnivanja bili učenici iste škole. Drago mi je da je kroz ove godine *musica sacra* našla put do šire javnosti i izvođena na podijima gdje to nije praksa. Mnogi su preko našeg ansambla ušli u život Crkve i primili sakramente. Mislim da je nezahvalno da ja ocjenjujem rad vlastitog an-

sambla ali uzlazna putanja postoji. Nadam se da ćemo ovu razinu održati i dalje. Ovdje bih želio spomenuti i jednu zanimljivu suradnju s prof. Đurom Rajkovićem iz Petrovaradina koji je Collegiumu predao skoro sve kopije djela Stanislava Prepreka, čiju je kantatu *Uskrsnuće*, Collegium praisveo na jednom od koncerata prošle godine.

Zvonik: Mnogi naši čitatelji su sigurno i pjevači u svojim župnim crkvama. Što biste kao katedralni orguljaš i zborovođa poručili vjernicima glede liturgijskog pjevanja?

□ M. S.: Poruka bi bila ista ona koja je protkana kroz cijeli ovaj razgovor, a to je njegujte pravu liturgijsku glazbu u liturgijskim slavljinama i pobožnostima, usmjeravajte djecu i mlade u prave glazbene vrijednosti i uključujte se u crkvene pjevačke zborove kako bi naša slavlja bila što svečanija i ljepša.

Zvonik: Hvala Vam na razgovoru. Želimo Vam obilje Božjeg blagoslova u vršenju Vaše odgovorne i zahtjevne službe.

Glazbeni prilog za Vrijeme došašća

Priredio: Dragan Muharem

Zahtjevna je i odgovorna zadaća liturgijskih služitelja koji se brinu za glazbeni izričaj liturgije Crkve. Oni su prije svega *liturgijski služitelji* koji svoje glazbeno umijeće i znanje ucjepljuju u glazbeno očitovanje slavljene vjere. Liturgijski glazbenici, zbor pjevača, psalmisti, animatori i voditelji pjevanja ne bi smjeli zaboraviti da im je prvenstvena zadaća izgrađivati i njegovati *liturgijski sluh* okupljene zajednice.

Liturgijska obnova nakon II. vatikanskog sabora pripremila je bogatiji stol riječi kroz vrijeme došašća. Napose je to vidljivo u raznovrsnosti i sadržajnosti misnih molitava. Trajna je tematika Kristov dolazak: u Utjelovljenju te, drugi, kao Sudac i Gospodin. Došašće se predstavlja kao priprema za Kristov dolazak, pri čemu se u drugome dijelu jasno vidi naglašavanje Rođenja. Prvi Kristov dolazak započinje ono što će dovršiti drugi i konačni dolazak. Iz analize liturgijskih tekstova postaje jasno da vrijeme došašća ima svoju bogatu teolo-

giju koja seže duboko u Stari zavjet.

S druge strane, za razliku od molitvenog i svetopisamskog bogatstva, najprisutnije osiromašenje biva razvidno na liturgijsko-glazbenom planu. Istina da ni službena pjesmarica „Pjevajte Gospodinu pjesmu novu“ (koliko je naših župa ima i koristi?!) ne nudi neku bogatiju raznovrsnost adventskih pjesama. U upotrebi je ponajčešće molitvenik „Slava Božja“, koji donosi tek nekoliko najpoznatijih popijevki, gdje čovjek biva prinuđen ponavljati iz dana u dan jedno te isto. Obnova naših župnih zajednica trebala bi u sebi sadržavati napose otkrivanje bogatstva i raznolikosti liturgijskih popijevki kao i upoznavanje teološkog sadržaja liturgijskih pjesama.

Stoga smo ovim glazbenim prilogom u *Zvoniku* željeli priskočiti ovoj potrebi te ponuditi nekolicinu pjesama i antifona koje mogu obogatiti repertorij naših crkvenih zborova.

Gospodine, daj dođi

N: Cithara octochorda, III.

Harm: V. Novak

Red. harm: I. Andrić

T: M. Dragutinac

1. Go - spo - di - ne, daj do - đi, s ne - be - sa po - hi - ti; o -
klijе - vat ne - moj, do - đi, mi - lo - šću nas za - o - dje - ni.

2. Sve izrovane pute poravnit ćemo mi;
i drač i trnje krčit, da možeš k nama doći ti.
3. I u taj dan će gore slatkoću rosit svud,
s brežuljaka će teći mlijeko i med u našu grud.

4. Svi žedni tad će poći na tvoje izvore,
i tražit će te revno, dok naći tebe može se.
5. A ti ćeš k nama doći i nećeš kasniti,
sve tmine ćeš rasvijetlit i puku svom se javiti.

Sav svijete pjevaj veselo

Napjev prema: Freut euch im Herrn

T: Mitar Dragutinac

Harm: Ivan Andrić

1. Sav svije - te pje - vaj ve - se - lo, jer Spa - si - telj već do - la - zi. Lju -
 2. Već pr - vi tra - ci sun - ča - ni na ne - bu se u - ka - zu - ju i

1. bav spram te - be si - li ga da raj - ski prije - sto o - sta - vi.
 2. Krist Kralj, div - ni, ja - ki Bog u svje - tlu zo - re do - la - zi.

Ra - duj se, ra - duj se, sad svije - te cijel, već

bli - zu je E - ma - nu - el!

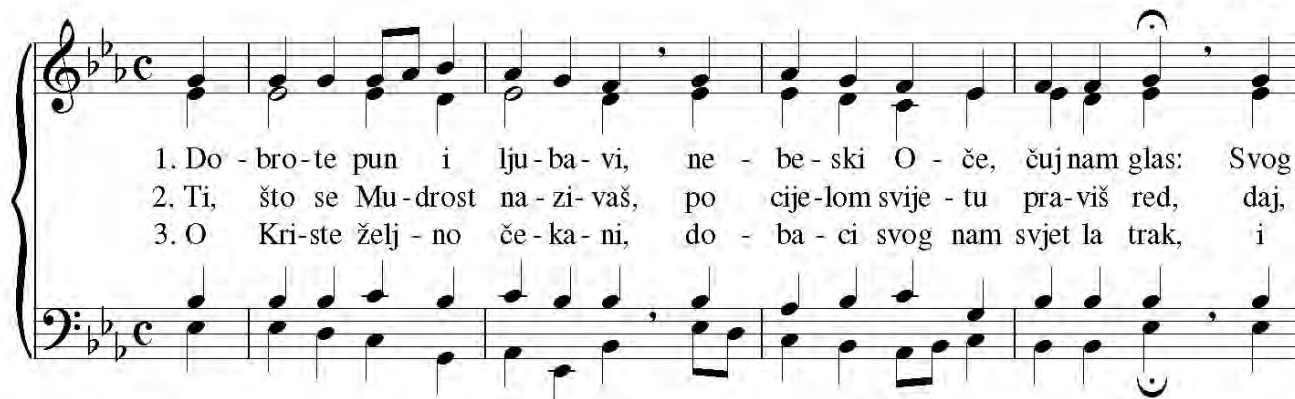
Antifona

N: D. Andrić

Go - spo - din mi je svje - lost i spa - se - nje.

"O" antifone

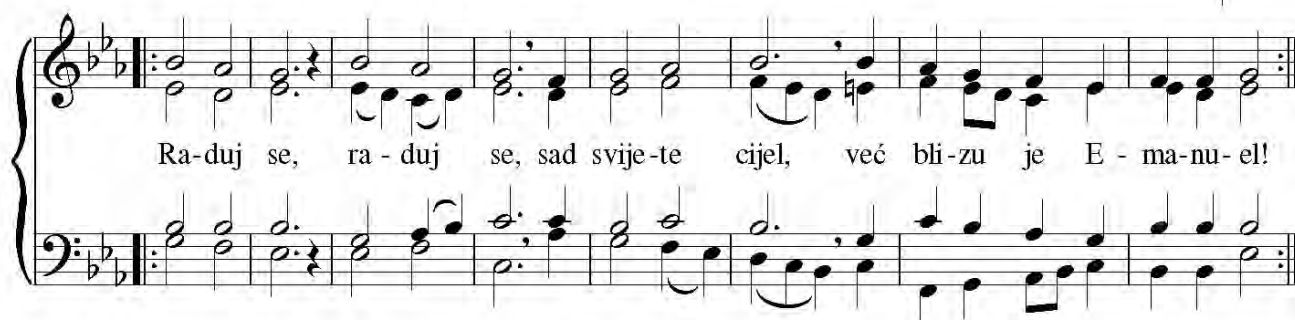
Napjev prema: Freut euch im Herrn
T: Mitar Dragutinac
Harm: Ivan Andrić

1. Do - bro - te pun i lju - ba - vi, ne - be - ski O - če, čuj nam glas: Svog
2. Ti, što se Mu - drost na - zi - vaš, po cije - lom svije - tu pra - viš red, daj,
3. O Kri - ste želj - no če - ka - ni, do - ba - ci svog nam svjet la trak, i

Si - na, za kim va - pi - mo, po - ša - lji, o - slo - bo - di nas!
do - di, pre - po - ro - di nas, o - to - pi s du - ša na - ših led.
sna - gom svo - ga po - ho - da ra - za - gnaj na - šeg u - ma mrak!

Ra - duj se, ra - duj se, sad svije - te cijel, već bli - zu je E - ma - nu - el!

4. O Adonaju, Jahve svet, što Zakon dade Mojsiju,
daj, dođi, vodi narod svoj kroz svijeta ovog pustinju.
5. Ti, što si Korjen Jesejev, i želiš spasit narode,
požuri, pomoć pruži nam, oklijevat nemoj, Gospode!
6. O dođi, Ključu Davidov, nebeski stan što otvaraš,
da spasiš nas, i život nov dovijeka nama darivaš.
7. O Sunce pravde, istoče, ti sjaju svjetla iskonskog,
razasjaj tminu duboku, oživi sužnja zamrlog.
8. O Kralju sviju naroda, i živa željo svijeta sveg,
daj, dođi, spasi čovjeka, operi drevno blato s njeg.
9. Emanuele, kralju naš, obnovitelju naroda,
daj, dođi i živi nas u dan svog novog pohoda.

Susret s vjernicima u Čantaviru

Povodom 50. obljetnice Paulinuma upriličeni su razni nastupi, posjeti i priredbe. Zbog toga smo u listopadu posjetili župu Čantavir. Svetu misu je predvodio rektor Paulinuma zajedno s župnikom vlč. **Robertom Utcaijem** i duhovnikom **mons. Markom Forgićem**. Kao i uvijek, misu su animirali sjemeništarci. O svom životnom putu svjedočio je **Erik Sztefánovity**. Zbor Schola Chantorum Paulinum uzveličao je misno slavlje pjevanjem uz orguljsku pratnju prefekta **Lászla Baranyija** i **Oszkára Paula** na violini.

Iznenadio nas je broj prisutne djece i mladih, s kojima smo nakon mise imali susret. Sve što ih je zanimalo slobodno su pitali, a mi smo bili spremni dati odgovor. Nakon druženja zajedno smo objedovali u restoranu „Simpatik“, zahvaljujući župniku Robertu i nastavniku **Antunu Nikoliću**, koji je nekad i sam bio Paulinac. Uz zahvalu svim domaćinima susreta rastali smo se veselo u nadi ponovnog susreta.

Sjećanje na naše pokojne

Blagdan Svih svetih i Dušni dan opominju nas da barem na ove dane mislimo na naše preminule. Primjer svih svetih usmjerava nas da proživimo ovozemaljski život po njihovim primjerima te da i mi budemo pravedni i sveti. Posjetili smo Bajsko i Senčansko groblje jer na tim grobljima počivaju naši bivši odgojitelji sjemeništa, svećenici, naše časne sestre i naši bivši profesori. Pomolili smo se za njih i za našeg bivšeg profesora povijesti **preč. Marina Vakoša** i za pokojnu **prof. Jelenu Kozma**.

Profesorica Rita Fleis doktorirala

Naša profesorica grčkog jezika, **mr. sc. Rita Fleis**, obranila je 7. studenog doktorsku disertaciju te postigla akademski stupanj doktorata. Godine 2009. obranila je magistarski rad s temom „Uspoređivanje bezličnih glagola na starogrčkom, latinskom, mađarskom i srpskom jeziku“. Na beogradskom Fakultetu umjetnosti obranila je doktorsku disertaciju na temu „Teorija dramskih umjetnosti“. U gimnaziju Paulinum dolazi 1992. godine, no nakon nekog vremena odlazi u Budimpeštu gdje je nastavila predavati. Vratila se 2006. godine i od tada je zaposlena u Gradskoj biblioteci i u našoj gimnaziji gdje predaje grčki jezik. U ime svih učenika gimnazije čestitamo našoj profesorici na postignutom uspjehu.

Proštenje sv. Elizabete u subotičkoj bolnici

U nedjelju, 18. studenog, u prelijepoj kapeli sv. Elizabete, koja se nalazi u okviru subotičke bolnice, slavili smo godišnje proštenje. Na poziv našega profesora a nekadašnjeg prefekta, **vlč. Dragana Muharema**, animirali smo liturgijsko slavlje

pjevanjem, sviranjem, recitacijama i asistencijom. Misu je vodio rektor **mons. Josip Mioč**. Vlč. Dragan, sada u službi bolničkog dušobrižnika, zahvalio je svima i čestitao našoj gimnaziji i sjemeništu 50. obljetnicu neprekidnoga djelovanja.

upoznajmo naše katehete

Ne bojmo se Krista!

1. *Zovem se...* Mirjana Ivanković
2. *Rodena sam...* 20. travnja 1985. u Subotici kao prvo do dvoje djece od oca Marinka i majke Terezije. Nakon završene osnovne i srednje škole odlazim u Zagreb na studij teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu, na kojem osim znanja stječem veliki broj prijatelja kako iz Hrvatske tako i iz Bosne i Hercegovine.

3. *Živim i radim...* Nakon završenog studija, vratila sam se u Suboticu u kojoj živim i radim u OŠ „Đuro Salaj“.

4. *Moj životni – vjeroučiteljski moto...* jest prva rečenica koju je blaženi papa Ivan Pavao II. uputio vjernicima nakon izbora za papu: „Ne bojte se! Širom otvorite vrata Kristu!“

5. *Omiljena pjesma, slika mi je...* „Vjerujem“, VIS-a „Dujam“. Veliku ljubav gajim prema ikonama, zato što su to slike s upečatljivim prikazom biblijskih motiva, te na vrlo blizak i jednostavan način približavaju ljude Bogu.

6. *Najljepši trenutak u vjeroučiteljskom radu...* Kao najljepši trenutak u svom skromnom radu izdvajam vezu koju sam ostvarila s djecom na zajedničkom putu upoznavanja Gospodina.

7. *Najteži trenutak u vjeroučiteljskom radu...* Bogu hvala, za sada nisam imala teških trenutaka. Kolegice/ge kao i djeca su puni razumijevanja i strpljivosti za moj početnički rad.

8. *Vjeroučitelj ne može živjeti bez ...* sakramenata i intenzivnog življenja u Kristu, podržan prvenstveno od cijele župne zajednice.

9. *Postala sam vjeroučiteljica jer...* U početku je to više bilo iz osobnih razloga. Kasnije kroz sam studij i susret s

određenim karizmama koje Crkva daje, upoznala sam živog Krista (koji nas ljubi i pomaže nam), pa imam žarku želju takvog Krista približiti najmanjima.

10. *Moja poruka vjeroučenicima...* Ne bojte se Krista, on vas ljubi i želi da ga bolje upoznate. On je jedini koji vam može pomoći i dati vam snagu u vašim mladenačkim danima.

11. *Moja poruka roditeljima...* Prije svega budite prenositelji vjere djeci. Dajte im prvi primjer kršćanskog života koji će oni slijediti. Na kraju (iako je možda i najteže, ali uzdajte se u Gospodina), budite dosljedni u kršćanskom življenju, kako u vašem tako i u dječjim životima.

12. *Moja poruka vjeroučiteljima/katehetama...* Molimo Gospodina da ono što govorimo djeci i sami prvi živimo i dajemo primjer.

13. *Moja poruka čitateljima Zvonika...* Potpomognuti čitanjem raznih kršćanskih novina i knjiga, te karizmi koje Crkva daje, produbljajte svoj kršćanski život, jer Bog je neiscrpan i valja mu se svaki dan približavati i upoznavati Ga.

Vjeroučiteljici Mirjani i svima koji su joj blizu želimo obilježiti Božjeg blagoslova u radu i životu!

pripreme za župnu katehezu

Blaženi Ivan XXIII., papa

Dob: mladi

Ciljevi: upoznati život pape Ivana XXIII., shvatiti da Bog djeluje preko ljudi od kojih se najmanje nadamo, doživjeti svetoga Oca kao pastira i nasljedovatelja, razbiti predrasude i biti otvoreni Duhu Svetom.

Sredstva: slike Pape, film o Papi, olovke, papiri

Tijek susreta

Uvod: Na početku pjevamo pjesmu: *Pusti mreže te ili Krist na žalu*. Nakon toga gledamo sliku na kojoj su dvije osobe, potpuno različite jedna od druge i tražim da mi iznesu svoja mišljenja o njima. Na slici su dvojica pape: jedan je Pio XII., visok, mršav, pomalo hladnog pogleda, nedodirljiv i mogli bismo reći božanski lik pape, a drugi niži, okrugao, velikog nosa i klempavih ušiju, nasmiješen čovječuljak. Kažem mladima da će jedan od njih dvojice biti tema našega susreta.

Razrada: Kada se pojavio na balkonu svetog Petra, mnogi su ga odmah, možda kao i neki od mladih, procijenili kao ružnog, starog, neuglednog. Zvali su ga „prijelazni papa“. Bio je to 77-godišnji Angelo Roncalli koji je uzeo ime Ivan XXIII. Taj „kompromisni“ papa, kako su ga neki nazivali, izazvao je tektonske promjene u Katoličkoj Crkvi. Proširio je kar-

dinalski zbor, s biskupima sa svih kontinenata. Nije se zatvorio u vatikanske vrtove nego je ubrzo poslije svoje krunidbe posjetio bolnicu i zatvor u Rimu. Često je, što nije bio običaj, šetao rimskim ulicama, družio se s ljudima, bilo onim obrazovanim, bilo priprostim pukom. Znao je pričati sa svim ljudima i volio je ljude. Sam je tražio načine kako približiti Krista ljudima. Kako je to izgledalo, pogledat ćemo u filmu koji prikazuje dio njegovog pontifikata. Puštam dio filma koji prikazuje njegov posjet bolnici i zatvoru, te odgovor na pismo jedne djevojke. Dajem mladima papire, da sami napišu pismo papi, o teškoćama koje ih muče. Ukazujem im da u osobi pape Ivana XXIII. mogu vidjeti dobrog djeda. Kako bi im bilo lakše, dajem im i njegove slike s raznih događaja kojima je prisustvovao. Ako žele, pročitam nečije pismo i govorim da i današnji papa odgovara na pisma i pitanja koja mu postavljaju mladi iz cijeloga svijeta.

Sistematizacija i aktualizacija: Potičem mlade da porade na sebi i da ne prosuđuju ljude samo po fizičkom izgledu. Objašnjavam kako je Ivan XXIII. u kratkom periodu od 1958. do 1963. godine, što je bio rimski biskup, promijenio lice Crkve. Otvorio ju je svijetu i nikada se nije sustezao razgovarati s bilo kime, bilo drugim kršćanima, članovima drugih religija ili državicima. Za kraj, u kapelici ostavimo par minuta u tišini, zahvaljujući Bogu na starcu mladoga duha, te svi zajedno molimo *Oče naš*.

Pripremila: **Mirjana Ivanković**

31

Molitva u evanđeljima (8)

Ustrajnost u molitvi

Piše: *mr. o. Mato Miloš, O.C.D.*

Kaza im i prispodobu kako valja svagda moliti i nikada ne posustati: U gradu nekom bio sudac. Boga se nije bojao, za ljude nije mario. U tom gradu bijaše i neka udovica. Dolazila k njemu i molila: „Obrani me od mog tužitelja!“ No, on ne htjede zadugo. Napokon reče u sebi: „Iako se Boga ne bojim nit za ljude marim, ipak, jer mi udovica ova dodijava obranit ću je da vječno ne dolazi mučiti me“ (Lk 18,1-6).

Živimo u vremenu bujanja molitvenih skupina, karizmatskih pokreta, hodočašća u razna prošteništa na kojima se moli, pa ipak, možemo primijetiti da je molitva u krizi. Mnogi je smatraju naivnim infantilizmom ili opasnim otuđenjem, znakom prevladanog „mističnog“ shvaćanja svijeta. Pisac Berthold Brecht misli da je molitva izdaja čovječanstva. Ne pomažemo čovjeku molitvom, nego djelima, kaže on. Onoga tko moli smatra slabićem, jer ne zna sam riješiti probleme, pa se utječe Bogu. Molitva se smatra izvlačenjem i otuđenjem.

Na žalost, mnogi kršćani kao i duhovne osobe proživljavaju molitvu na sličan način. Molitva je potisnuta u poseban sektor života naspram osobnoj odgovornosti. S druge pak strane, u sadašnjoj situaciji vrijeme molitve postaje sve kraće ili kao da ga uopće nema. Ubrzani ritam života jako otežava da se nađe mjesto i vrijeme za šutnju i sabranost. Odatle u čovjeku nemir i nezadovoljstvo, jer više nema mogućnosti doći samome sebi. Ako čovjek u svome radu ne zadrži kontakt sa svojim središtem, ako toliko srlja van da na kraju više ne zna kamo pripada, ako čovjek, slikovito rečeno, ispruži svoje ruke toliko jako i energično da ih izgubi, ako čovjek samo želi izdahnuti, a nikada ne misli udahnuti, tada ga posao počinje izjedati. Takvi ljudi „ne poznaju skriveni izvor iz kojega izbija voda, ni skriveni korijen iz kojega klije svaki plod“, kaže sv. Ivan od Križa. Čovjek koji u dubini svoga srca pokušava u svom radu zadržati odnos s Izvorom, Bogom, neće tako lako biti dokrajčen. Naprotiv, on će u tom Izvoru uvijek pronalaziti snagu i poticaj za svoj posao.

Sekularizacija provedena do kraja, nijeće molitvu kao molbu, kao prošnju, a racionalističko znanstveni mentalitet

oduzima joj kontemplativno značenje. Međutim, molitelji, kontemplativci, imaju proročku službu u Crkvi i svijetu: „Neka dobro promisle oni koji su veoma aktivni i koji misle da će svojim propovijedanjem i vanjskim djelima obuhvatiti cijeli svijet, da bi mnogo više koristili Crkvi, a Bogu bili miliji, a da ne govorimo o dobrom primjeru koji bi time dali, kad bi upotrijebili barem polovicu vremena i proveli s Bogom u molitvi, pa i dok nisu došli do tako visoke molitve kao ove duše. Sigurno bi postigli više i s manje napora i truda, s jednim djelom nego tisuću, i to po vrijednosti svoje molitve i duhovnih snaga koje tako stječu“ (Ivan od Križa, Duhovni spjev, 24, 4). Ove riječi bi nam mogle pokazati put k rješavanju jednog od problema našega vremena, duševnu i tjelesnu dokrajčenost i istrošenost. Stoga je od velikog značaja da se molitva i život dovedu u pravilan odnos, da se Bogu dade mjesto u povijesti, a povijest da se otvori Božjoj transcendenciji.

Molitva kao susret s uvijek prisutnim Bogom

Molitva se ne može i ne smije svesti na niz čina. Ona treba biti stanje, način života. Molitelj svjedoči da nije najvažnije ono što čovjek čini, nego što čovjek jest, da posao koji nema svoje korijenje u molitvi postaje uzaludno lupetanje ili buka koja se nerijetko pretvara u štetu. Bog Objave nije kao neko nejasno metafizičko ili apstraktno božanstvo koje odozgor nameće svoju volju, a da se ne brine za ljude. Bog Objave je Bog povijesti, Bog koji je postupno objavio svoju prisutnost u čovjekovoj povijesti, sve dok nije sam postao povijest u Isusu Kristu iz Nazareta. Taj je Bog učinio vidljivim i opipljivom Božju ljubav prema čovjeku, sve do krajnjeg čina, smrti na križu. Molitva je stoga susret s uvijek prisutnim Bogom koji u ovom svijetu sabire i ujedinjuje ljude u jedno zajedništvo. Molitva je susret s Bogom koji govori i koji uza sve to tako bolno šuti, jer želi radikalno poštovati čovjekovu samostalnost.

(nastavlja se)

OČE NAŠ

koji jesi
i budi s nama koji pute tražimo
koji se svjetlu tvome nadamo
u ovom svijetu
što se dižemo i padamo
s tvojim imenom na usnama

oče naš
ponekad nam u mraku zalutaju duše
ponekad slabost nas muči
ali uvijek smo s tobom
i slavimo tvoja djela

oče naš
tvoja smo djeca
bez tebe izgubljeni i sami
i ne ostavljaj nas nikad
u toj crnoj mračnoj tami

Željko Krznarić

Knjiga Izlaska i Mojsije

Piše: dr. sc. Tivadar Fehér

Prva knjiga Biblije svršava seobom velike obitelji praoca Jakova. Druga, Izlazak, prvi puta spominje Izrael kao narod (1,9). To je kvalitativna promjena: od Abrahama do izlaska iz Egipta – po tradiciji za oko 500 godina – Bog je stvorio jedan narod, s kojim će sklopiti Savez.

Knjiga izlaska je iznimno dubokog i aktualnog sadržaja. Počinje s bezimenim faraonom, koji smatra Židove opasnim za svoj narod. Stvar je vrlo čudna, jer poslije 500 godina Židovi su bili, objektivno, urođenici u Egiptu. Ipak, izdaje se ne-ljudska zapovijed: muška djeca moraju umrijeti (1,16). Time će se smanjiti broj „stranaca“. U ovom smrtnom trenutku počinje Jahvino svjetlo, baš kao što se iz mraka križa diže svjetlo uskrsnuća. To svjetlo je po Božjoj volji jedno malo dijete u smrtnoj opasnosti: **Mojsije**. Faraon i njega želi ubiti, isto kao Herod Veliki maloga **Isusa**. Moramo još nešto opaziti: Božji blagoslov stiže narodu koji nije na svojoj zemlji. Smatraju ih bespravnima, čak ih ubijaju. Izrael unatoč svemu ovome ostaje živ, jer je Bog s njim. Narod se povećava i njegova životna snaga se ne gasi. Tko ima vjeru u Boga, taj se ne gubi u teškim povijesnim i socijalnim okolnostima, nego postaje plodnim.

Mojsije ne može izbjeći sudbinu svojih sunarodnjaka: mora nestati... Majka ge njegova, poslije tri mjeseca, stavlja u „košaricu“ i prepušta vodi (2,3). Nažalost, u prijevodima se ne pojavljuje duboki smisao te „košarice“. Sveti pisac u hebrejskom koristi isti pojam kao u Post 6,14. Doslovce glasi: majka je Mojsija stavila u „korablju“ – u koju je ušao Noa i njegovi da bi se spasili od smrti. „Košarica-korablja“ je izvor života, i ona lebdi nad vodom, nad smrću, kao što je i korablja plovila nad dubokim vodama. Jahve smrtonosnu volju faraona pretvara u povijest spasenja! Ironija je još veća: „neprijatelj“ Egipćana odrast će baš u kući najvećeg vladara ondašnjeg svijeta. Faraonova kći pronalazi „korablju“ i malo dijete prima kao svoje vlastito. Ona je znala da je to stvorenje potomak Hebreja (2,5-10). Ovdje vidimo kako se ni obično ljudsko srce ne može složiti s voljom koja želi ubijati. Samo napominjemo, kako je kći egipatskog vladara primila **Mojsija**, tako Egipat prima i **Isusa**, koji bježi od židovskog vladara, od He-

roda Velikog (Mt 2,13). Čovjek, koji svojom vjerom, moralom, hrabrim ljudskim stavom postaje svjetlo, uvijek je u blizini smrti, jer ga mračna sredina želi ugušiti na različite načine.

Spasenjem Mojsija tijekom povijesti ide dalje, ali pisac SZ je ostavio u tami barem 20-25 godina, jer odjedanput susrećemo odraslog čovjeka (2,11). Ništa ne znamo o odgoju dječaka **Mojsija**, niti kako je zadržao svoj identitet, jer ako je i 6-7 godina proveo kod svoje majke, ostalo je proživio u palači princeze po egipatskom odgoju i običajima. Od 12. do 30. godine nemamo podatke ni o **Isusu**. „Postati svjetlom“ – zahtijeva proces sazrijevanja u tišini, ono: „Dijete je raslo i jačalo, Bog ga je napunjavao mudrošću, i milost je Božja bila na njemu“ (Lk 2,40).

Sredinom drugoga poglavlja (2,11), paralela Mojsije-Isus naglo prestaje. Dok Nazarećanin svoj javni nastup počinje s čudima (Mk 1,21; Mt 4,24; Lk 4,31), Mojsije u trenutačnoj srdžbi ubija – želimo to ili ne – svoga brata Egipćanina, s kojim je živio barem 15-20 godina. Naravno, ne smijemo projicirati naš današnji pogled u knjigu Izlaska, niti u misli autora te knjige, no njegovo djelo nije po Božjoj volji. Neki misle da u Iz 4,24 dolazi Jahvina reakcija: „kad se na putu Mojsije zaustavi da prenoći, navali na nj Jahve da ga ubije“. Mojsije nije savršen čovjek, nego je izabran. Ovo je kontradikcija: Jahve je nesavršenog izabrao da bude svjetlo. Bog može to učiniti, jer Mojsije je samo početak, dok je svršetak povijesti spasenja savršen Bogočovjek: „Podignut ću im proroka... kao što si ti. Staviti ću svoje riječi u njegovu usta da im kaže sve što mu zapovijedam“ (Pnz 18,18).

Nesavršeni Mojsije počinje izvršavati Jahvine zapovijedi. Ponekad pogriješi, ali veći dio njegovog života je takav da može stati pred Bogom svojim. I katolik je nesavršen, ali izvršava Božje zapovijedi. I ono što je nesavršeno, to Isus Krist dovršava po milostima. Vjernik se ne gubi u svagdašnjim jadikovkama, u trenucima ovakve ili onakve smrti, nego kreće u ostvarivanje dobrog, jer doduše mnogo toga ne ovisi o njemu, ali njegovu dobru volju i dobra djela Isus će dovršiti tu na zemlji, bilo da to vjernik vidi u svome životu ili ne. A Očevo kraljevstvo će biti dovršetak samog nesavršenog čovjeka, jer tamo „dijete koje raste i jača“ po Božjoj milosti „sijati će kao sunce“ (Mt 13,43).

Piše: Antonija Vaci

Izbjegavanje krivice

Jedna od najzanimljivijih ljudskih kognitivnih sposobnosti je razmišljanje o tome kako netko drugi razmišlja i kako se netko drugi osjeća. Staviti se u tuđu poziciju je teško; štoviše, kad se dijete rodi, ono i ne shvaća da je odvojeno od svijeta a sve je dio njega. Doba oko druge godine se na engleskom zove „terrible two“ što bi u prijevodu značilo „užasne dvije“. Ovo je vrijeme kada djeca polako shvaćaju da ako oni vole Barnije i kinder jaja, mama i tata možda ne dijele iste afinitete. Ovo otkriće djeci je toliko nevjerovatno da ga stalno testiraju, pa bacaju stvari po prodavaonici, vrište i kmeče jer se njihove želje ne slažu sa željama ostatka svijeta. Nisu u pitanju samo emocije bijesa i ljutnje. Evo priče o dva dvogodišnjaka, Luki i Ivanu koji se igraju u dječjoj sobi, dok im mama razgovaraju u dnevnoj sobi. U jednom trenutku Luka se želi igrati s igračkom koju ima Ivan, no Ivan mu je ne želi dati i Luka počinje plakati. Ivan ga promatra i daje mu igračku, no Luka ne prestaje plakati. Ivan mu tada daje i svog omiljenog medu, no Luka i dalje plače. Konačno, Ivan odlazi u dnevnu sobu i uzima svoju mamu za ruku i dovodi je Luki, gleda ga u potpunoj nevjerici jer Luka i dalje

plače iako mu je dao i donio sve što bi, njega, Ivana, utješilo.

Još jedan primjer je slučaj malog dvogodišnjeg Nenada, koji je pipkao svoje uho kad bi bio tužan ili uznemiren. Jednog dana mu je otac došao nervozan s posla i Nenad mu je, nakon kraćeg promatranja, prišao i počeo pipkati uho, kako bi ga smirio.

Vremenom, djeca nauče da ono što njima treba i ono što oni osjećaju, često nije ono što treba i ono što osjećaju drugi. Ipak, često u životu možete naići na dvogodišnjake u mnogo starijim ljudima, koji vrište i lupaju nogama o pod jer se svijet ne okreće onako kako su oni željeli. Koliko vam se često dogodilo da vam netko blizak pokloni nešto što nećete vi koristiti – već oni? To je čest humoristički trenutak u filmovima kada, primjerice, suprug suprugi kupi play station.

Bez obzira što s godinama dobijemo tu sposobnost shvatiti da nekog nešto zaboli ili obraduje više nego nas, i dalje se događi da nas tuđe stanje i tuđe misli fasciniraju, a još češće se događi da se tuđe misli i osjećaji jednostavno zanemare jer naše uzimamo kao nešto što je jedino važno.

Primjerice, ako se vi ljutite i ignorirate svog bračnog partnera, dijete, prijatelja, teško ćete zastati na trenutak i zapitati se koliko njega boli to ignoriranje ili ljutnja. S druge strane, ako se isto dogodi vama, nećete doći sebi od šoka što nitko ne razmišlja o vašem mentalnom stanju.

Naravno, postoje ljudi koji razmišljaju isključivo o tuđim osjećajima u strahu da su rekli ili uradili nešto što bi drugog povrijedilo. Štoviše, postoje ljudi koji idu toliko daleko da namjerno rade stvari koje su im neugodne i koje ne žele raditi – samo da ne bi osjećali krivicu zbog toga što je netko ljut, tužan ili uznemiren zbog njih. Ovakva vrsta ponašanja se zove poremećaj izbjegavanja osjećaja krivice. Jedan od najljepših primjera za ovaj slučaj je priča jedne djevojke koja je izašla na večeru s jednim mladićem. Nakon što je hrana stigla, mladić je odlučio ispričati djevojci jednu tešku priču iz svog života i počeo je plakati. Kako je već uzela zalogaj s tanjura, djevojka se u trenutku zbunila zbog njegovih suza i pokušala brzo progutati svoj zalogaj, koji je otišao na pogrešnu stranu, i djevojka se počela gušiti. No, borila se protiv toga da ne zakašlje dok on ne prestane plakati, kako ga ne bi uvrijedila. Naravno, emotivno stanje mladića nije moglo proći odjednom i djevojci su u njezinom stanju gušenja krenule suze. Pogledao ju je i ispričao se što je i nju rasplakao, na što je ona ustala i otrčala do kupaonice kako bi pokušala doći do zraka.

Kada bi cijeli svijet imao poremećaj izbjegavanja osjećaja krivice, bili bismo veoma pažljivi jedni prema drugima. No, većina s krivicom i nema neki problem, štoviše, toliko ne razmišljamo jedni o drugima i mogućim uvredama koje smo zadali da do toga – jesmo li krivi – i ne stignemo. Izgovor za nepažnju i stanje egocentrizma samo dvogodišnjaci mogu koristiti. Mi kao odrasli ljudi trebamo biti odgovorniji.

„Avantura“ naše vjere

Piše: mr. sc. Andrija Anišić

U Godini smo vjere. Već sam u ovoj rubrici obradio jednu temu o vjeri – „Vjera bez djela je mrtva“. U nekoliko narednih brojeva govorit ću najprije o kreposti vjere, zatim o dužnostima vjernika i na kraju o grijesima protiv vjere. Želim i na ovaj način dati svoj doprinos življenju Godine vjere. Namjerno sam napisao „življenju“, jer Godina vjere nije proglašena zato da je obilježimo raznim slavljinama, premda trebamo slaviti Gospodina i zahvaljivati mu na daru vjere. Pročitao sam ovih dana jednu zanimljivu misao našeg velikog biskupa Ivana Antunovića: „Vjera nije svečana oprava da se njom kitimo, već je svakdanja potreba“ (*Odmetnik, str. 174*).

U Godini vjere je najvažnije što bolje upoznati svoju vjeru a kad je upoznamo onda je živjeti, živjeti po načelima vjere u svojoj svakidašnjici. Doista, voljeti i cijeniti možemo samo ono što dobro poznamo, tako i vjeru. A vrijednost i važnost, pa i korisnost vjere, iskusit ćemo samo ako je budemo živjeli, ako je budemo prakticirali. Neka i ova razmišljanja o vjeri na temelju Katekizma Katoličke Crkve i crkvenog Učiteljstva svima nama u tom smislu pomognu. Cilj življenja vjere jesu mir, radost i blagostanje koje ćemo iskusiti, a to će nas onda „tjerati“ da budemo svjedoci vjere tamo gdje živimo i radimo, pa ćemo tako i druge „uvući“ u ovu predivnu „avanturu“ naše vjere.

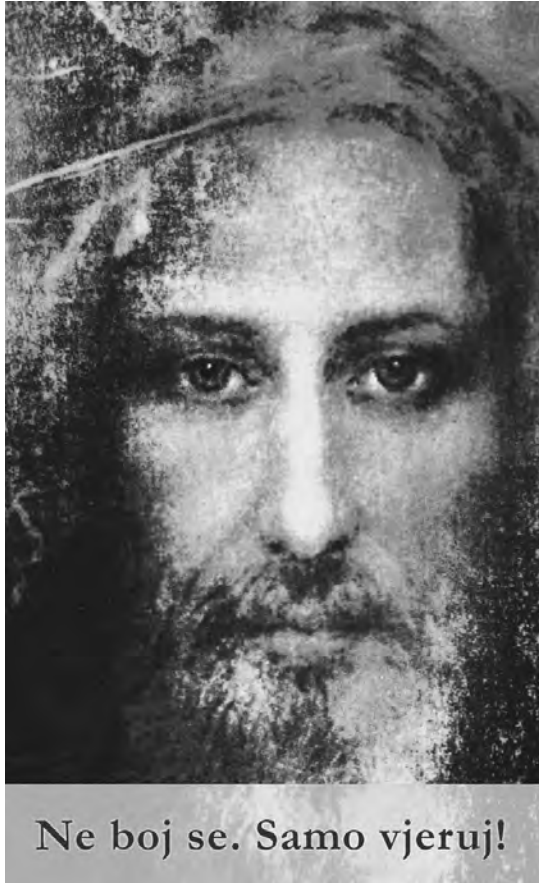
Vjera – bogoslovna krepost

U cijelosti prenosim što o vjeri kao kreposti kaže Katekizam Katoličke Crkve (br. 1814. – 1816.).

Vjera je bogoslovna krepost po kojoj vjerujemo u Boga i sve što je On rekao i objavio i što nam Sveta Crkva predlaže vjerovati, jer je On sama istina. Vjerom „čovjek svega sebe slobodno Bogu predaje“. Zato vjernik nastoji upoznati i vršiti volju Božju. „Pravednik će od vjere živjeti“ (Rim 1,17). Živa vjera je „ljubavlju djelotvorna“ (Gal 5,6).

Dar vjere ostaje u onome tko nije sagriješio protiv nje. No „vjera je bez

djela mrtva“ (Jak 2,26): ako nije popraćena s nadom i ljubavlju, vjera ne sjedinjuje vjernika potpuno s Kristom i ne čini ga živim udom njegova Tijela.

Ne boj se. Samo vjeruj!

Kristov je učenik dužan ne samo čuvati vjeru i od nje živjeti, nego i ispovijedati je, za nju otvoreno svjedočiti i širiti je: „Treba da svi budu pripravnici priznati Krista pred ljudima i slijediti ga na putu križa za vrijeme progona, bez kojih Crkva nije nikada“. Služenje i svjedočenje vjere nužni su za spasenje: „Tko god se prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred Ocem, koji je na nebesima. A tko se odreče mene pred ljudima, odreći ću se i ja njega pred svojim Ocem, koji je na nebesima“ (Mt 10,32-33).

Vjera je jamstvo za ono čemu se nadamo, dokaz za one stvarnosti kojih ne vidimo (Heb. 11,1). Kršćanin je vjernik. Bog objavom otajstava svog srca ulazi u zajedništvo s čovjekom, koji mu se, sa svoje strane, vjerom otvara. Vjera je temelj zajedništva života i ljubavi s Bogom. Na crkvenom zajedništvu vjere iz-

građuje se zajedništvo bogoštovlja i spajanja solidarnost vjernika. Vjera raskrinkava stare sile zla i otkriva novi svijet za koji se zajednica otkupljenika zalaže. Cjelokupni kršćanski život treba promatrati i sa stajališta vjere i sa stajališta ljubavi.

Vjerujemo ono što nam Bog po Kristu objavljuje i što nas po svetoj Katoličkoj Crkvi uči vjerovati. Ali otajstvo vjere ne valja shvatiti, u prvom redu, kao pristajanje uz određeni broj dogmi. Vjera je i predmet moralnog učenja Crkve. Moralno bogoslovlje – koje se bavi cjelokupnim životom i čovjekom kao cjelinom – u vjeri gleda ponajprije osobnu vezu s Ocem svjetlosti, koji nas – po svom Sinu – čini dionicima bogatstva njegove blažene istine.

Vjera – osobni susret s Bogom u Kristu i Crkvi

Vjera počiva na Božjoj milosnoj objavi. Bog se „otkrio“ čovjeku. Osobe se mogu susresti na putu međusobnog otvaranja. Vjera je više negoli znanje o Bogu, ona je stvarni susret s Bogom. Inicijativu uvijek ima Bog. On prilazi čovjeku. Trojedini Bog otkriva tajne svog srca čovjeku. Vjera je dijalog s Bogom. Bog svoju objavu govori čovjeku u srce i duh, daje mu sluh, te čovjek čuje i odgovara vjerom. Dakle, mogli bismo reći, ukratko, da je proces vjere sljedeći: Bog izriče svoj „da“ čovjeku: stvaranjem, svime što je za čovjeka učinio poslije njegovog „ne“, napose sklapanjem različitih saveza s njim. Konačni svoj „da“ čovjeku Bog je izrekao darujući mu svoga Sina – vječnu Božju riječ, koja „tijelom postade i nastani se među nama“ (Iv 1,14).

Milost vjere i krepost vjere potječu od Krista, kao dar Uskrslog, i od njega nam poslanog Duha Svetog. Naš posluš vjeri i odgovor vjere jesu odgovor u Kristu. U ljubavlju prožetoj vjeri razvija se na neslućeni način naša osobnost jer nas vjera uvodi u dijalog ljubavi između Oca i Sina u Duha Svetoga. Vjera je preduvjet i početak nasljedovanja Krista i nužno je povezana s Crkvom, koja je Tijelo Kristovo.

Znanstveni kolokvij „Hrvatski govori u Vojvodini“ održan u Subotici

Hrvatski organski idiomi u Vojvodini u uvjetima suvremenog života izrazito su ugroženi. Istodobno je usvajanje hrvatskoga standardnog jezika u Bačkoj izrazito poraslo u posljednje doba, s vrlo velikim rezultatima u znanosti i u kulturnom životu uopće, zaključio je prof. Josip Lisac

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata organizirao je 8. studenoga u Subotici znanstveni kolokvij na temu „Hrvatski govori u Vojvodini“. Kolokvij je održan u Velikoj vijećnici Gradske kuće, a uvodničar je bio **prof. dr. sc. Josip Lisac** s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zadru. U uvodnom dijelu svoga izlaganja prof. Josip Lisac govorio je kratko o nastanku i razvitku hrvatskog jezika, te o prvim knjigama tiskanim na ovom jeziku. Profesor je također podsjetio kako Hrvati idiomima materinskoga jezika, osim u Hrvatskoj, govore još u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji (prvenstveno u Vojvodini), Mađarskoj, Sloveniji, Austriji, Slovačkoj, Rumunjskoj, Italiji te mnogim drugim državama diljem svijeta.

Govoreći o hrvatskim govorima u Vojvodini, prof. Lisac je istaknuo kako postoje ikavci novoštokavci bunjevačkog roda, arhaični štokavci šokačkog roda, ekavci novoštokavci vojvođanskog tipa, te kajkavci turopoljskoposavskog tipa. Na kraju izlaganja prof. Josip Lisac je zaključio kako su hrvatski organski idiomi u Vojvodini u uvjetima suvremenog života izrazito ugroženi. „Istodobno je usvajanje hrvatskoga standardnog jezika u Bačkoj izrazito poraslo u posljednje doba, s vrlo velikim rezultatima u znanosti i u kulturnom životu uopće“, dodao je on.

Znanstvenom kolokvij u Subotici, između ostalih, nazočili su i predstavnici hrvatske diplomacije u Republici Srbiji na čelu s veleposlanikom **Željkom Kuprešakom**.
/D. B. P./

Književna večer u HKUD-u „Vladimir Nazor“ u Somboru

Literarna sekcija HKUD-a „Vladimir Nazor“ priredila je u subotu, 10. studenoga, književnu večer na kojoj su se predstavili pjesnici, sudionici „Lire naive 2012.“.

Sudjelovali su i članovi pjevačke skupine „Vladimira Nazora“, a svoje je radove predstavio slikar amater iz Čonoplje **Josip Žuljević**. Osim pjesnika iz Sombora **Kate Kovač**, **Marice Mikrut**, **Marije Bajić**, **Katarine Firanj** i **Vinka Jankovića**, sudjelovali su i gosti iz Lemeša **Lucija Knezi** i **Mariška Pravdić** i pjesnikinja iz Čonoplje **Marija Feher**. Gost literarne sekcije HKUD-a bio je **David Kecman**, pisac i književni kritičar. /Z. V./

Ciklus hrvatskog filma u Subotici

U organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Art kina „Lifka“ i Udruge Artizana iz Zagreba, a u suradnji sa Zagreb filmom, od 9. do 11. studenoga 2012. godine u Subotici je održan „Ciklus hrvatskog filma“.

Svi filmovi su prikazani u Art kinu „Lifka“. Prikazan je dokumentarni film **Branka Ištvančića** „Od zrna do slike“. Na projekciji su bili prisutni scenarist i redatelj **Branko Ištvančić** i koscenarist i dramaturg filma **Silvio Mirošničenko**. Prikazan je i dokumentarni film „Brda 21000 Split“ redatelja **Silvija Mirošničenka** i producenta filma **Branka Ištvančića**. Ovo je jedan od najnovijih filmova u produkciji Udruge Artizana iz Zagreba. Trećega dana prikazana su četiri dokumentarna filma redatelja **Zorana Tadića**: „Poštar s kamenjara“ (1971.), „Druge“ (1972.), „Dernek“ (1974.) i „Pletenice“ (1973.), koji na poetski način govore o neraskidivoj povezanosti ljudi iz dalmatinskog krša.

„Godina hrvatskih velikana u Vojvodini“ predstavljena na sajmu knjiga u Beogradu

Na ovogodišnjem 57. međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu, u subotu, 27. listopada, u dvorani „Borislav Pekić“ predstavljen je projekt „Godina hrvatskih velikana u Vojvodini“, s naglaskom na u okviru njega objavljene knjige.

Riječ je o četiri naslova: „Vječnosti doba“ Ante Evetovića Miroljuba, „Duše zemlje“ Ante Jakšića, „Šta u oca to u dice“ Balinta Vujkova i „Prognanik iz svijeta svjetlosti: život i djelo Stanislava Prepreka“. Prva tri rezultat su sunakladničkog pothvata Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU „Hrvatska riječ“ iz Subotice, dok je posljednje spomenuta knjiga objavljena u nakladi navedenog Zavoda.

Ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov** izrazio je zadovoljstvo što se i hrvatska manjinska zajednica predstavlja na najznačajnijoj knjiškoj manifestaciji u Republici Srbiji. „Ovaj nastup svjedoči naše nastojanje da želimo biti integralni dio kulturnoga prostora države u kojoj živimo, čiji smo građani, gdje plaćamo uredno poreze i gdje ostvarujemo naša prava. Ovim činom pokazujemo kako želimo biti dio multikulturalne scene države u kojoj živimo, da hrvatska kultura sa svojim najizvrsnijim učincima jest dio onoga što se događa u Srbiji. Ne želimo stvarati u getu, ne želimo se izolirati, već biti dionici kulturnih procesa“, kazao je Žigmanov dodavši kako je ovo jedan od modela da hrvatska zajednica u Vojvodini i njezino kulturno naslijeđe postane vidljivije i dostupnije za moguće zainteresirane.

Veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Srbiji **mr. sc. Željko Kuprešak** u svom je izlaganju istaknuo kako opstojnost Hrvata u Srbiji, njihova kulturnog identiteta i tradicije, u ovom globaliziranom svijetu ovisi o dvjema državama, prvenstveno o državi Srbiji. „Republika Srbija mora, i sigurno i hoće, pomoći u stvaranju onih infrastrukturnih temelja da bi jedna manjinska zajednica mogla funkcionirati uopće. Tu mislimo na obrazovne institucije, institucije kulture, na financiranje svih onih aktivnosti svojstvenih manjinskim zajednicama.

Siguran sam da će u tom smislu Republika Srbija prepoznati važnost pojačavanja identiteta i života hrvatske manjinske zajednice ovdje u Srbiji“, kazao je Kuprešak.

On je naglasio kako kultura može biti dobar način za „brendiranje“ hrvatske zajednice u Srbiji, u čemu ovdašnji Hrvati trebaju preuzeti najbolje modele iz hrvatskih i srbijanskih praksi.

„Srbija, uz potporu Hrvatske, treba pomoći da se konačno sačini popis hrvatskih kulturnih dobara u Vojvodini i Srbiji, jer je to temelj iz kojeg mogu proisteci neki projekti koje hrvatska zajednica može sama za sebe nositi. A bez infrastrukturnog dijela, u kojem mora sudjelovati i Republika Hrvatska, stvari neće funkcionirati. U hrvatskoj

zajednici ima puno potencijala koje bismo morali znati prepoznati i iskoristiti. U ‘brenidranju’ hrvatske kulture preko nematerijalne baštine mogu pomoći slamarke ili ‘Dužijanica’, to su stvari koje treba pokrenuti kod UNESCO-a“, rekao je hrvatski veleposlanik u Beogradu **Željko Kuprešak** podsjetivši i na zajedničku definiciju kulture i kulturnih vrijednosti što ih promovira Europska Unija kao jednako pravo svih građana Europe.

O najvažnijim značajkama projekta „Godine hrvatskih velikana u Vojvodini“ govorila je menadžerica kulturnih aktivnosti ZKVH-a **Katarina Čeliković**, koja je istaknula kako se ovim projektom nastoji izgraditi kultura sjećanja.

O knjigama objavljenim u okviru projekta „Godine hrvatskih velikana u Vojvodini“ govorio je Tomislav Žigmanov, navevši kako su njihovom tiskanjem, među ostalim, načinjeni početni koraci za valorizaciju nedovoljno poznatih opusa ovih autora što je ujedno i preduvjet za njihovu lakšu integraciju u matičnu hrvatsku književnost. Stihove Ante Evetovića Miroljuba kazivao je **Mato Groznica**, dok je jednu pripovijetku iz knjige „Šta u oca to u dice“ Balinta Vujkova pročitala **Bernadica Ivanković**.

Predstavljanju projekta „Godina hrvatskih velikana u Vojvodini“, među ostalim, nazočili su predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, Generalnog konzulata RH u Subotici, Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, savjetnik hrvatskog predsjednika **Ive Josipovića prof. dr. sc. Siniša Tatalović**, te republički zastupnik i predsjednik DSHV-a **Petar Kuntić**.

Štand Pokrajinskog tajništva za kulturu

Na Beogradskom sajmu knjiga publika je tradicionalno mogla posjetiti i štand Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje i Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, na kojem su, među ostalim, bila izložena i recentna izdanja hrvatskih nakladnika i autora iz Vojvodine. /D. B. P./

Ulazimo u „slatko“ čekanje Isusova rođenja

Zvonik dolazi u naše ruke u nedjelju Krista Kralja – zadnju nedjelju u crkvenoj godini. Završava se jedno razdoblje uz misli o Isusu punom ljubavi prema nama ljudima, o njegovoj poniznosti. On je, naime, dopustio da ga ljudi okrunu ne krunom koju je doista zaslužio, već trnovom krunom!

NE ZABORAVIMO! Papa Benedikt XVI. je proglasio Godinu vjere Apostolskim pismom „Vrata vjere“ te je otvorio 11. listopada koja će trajati do 24. studenoga 2013. godine. U Godini vjere i mi se trudimo biti što vjerniji Bogu. A to znači čitati Bibliju, moliti, dolaziti na svetu misu i sakramente...

Na svoju vjeru mislimo i u vrijeme kada ulazimo u nama svima najradosnije vrijeme. To je „slatko“ čekanje – Božića! Svi ćemo se složiti kako je brzo prošla ova godina i evo nam Božića. No, Božić treba dočekati spremno.

Često čujemo kako je čekanje lijepo, napose ako se za to pripremimo. Nudimo vam ovdje kreativni kutak za sve vas koji želite imati svoj, vlastitim rukama napravljen Adventski kalendar i adventski vijenac.

Budite maštoviti i spretni, uživat ćete u tom poslu!

Vaša Zvončica

ADVENTSKI KALENDAR IZNENAĐENJA

(Lukin portal za djecu i obitelj)

Za adventski kalendar potrebno je:

- * kolaž papir u bojama koje želite
- * škare za papir (mogu biti one s valovitim zupcima)
- * bušilica za papir
- * ljepilo
- * traka (odaberite koja vam se najviše sviđa, najlakše je raditi sa satenskom)

1. korak

Papir A4 savijte na četvrtine i izrežite na dijelove i savijte u tuljac.

2. korak

Zalijepite ljepilom za papir, ljepljivom trakom ili naljepnicama za fotografije koje omogućavaju da se lijepljenje ne vidi.

3. korak

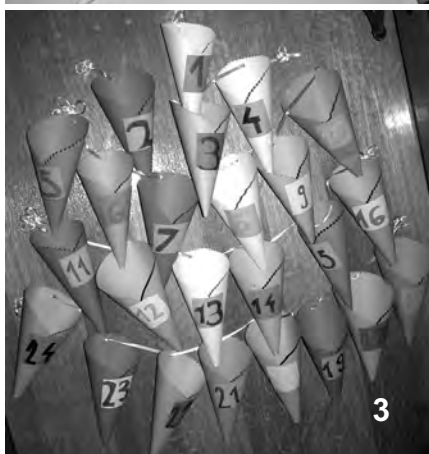
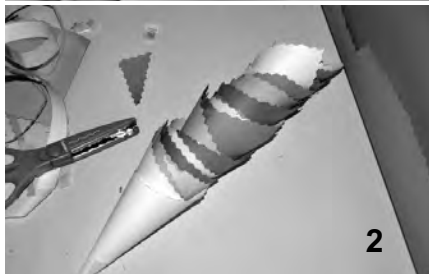
Napravite rupicu na svakom tuljcu pomoću uredske bušilice za papir.

4. korak

Svaki tuljac označite brojem od 1 do 24 i kroz rupicu provucite traku.

Gotov je vaš adventski kalendar, još se pobrinite za **punjenje**.

Kalendar možete staviti na vrata od svoje sobe, objesiti na zid, ili ga posložiti na neki stol, čak i obrnuto. Roditelji mogu pomoći u punjenju! :)

Adventski vijenčić

Kako odoljeti adventskom vijencu! Svi ga želimo imati i paliti svijeće. Napravite i vi sebi vijenac, koji može biti sastavljen od svijeća pa makar na tanjuriću. Vijenčić je inače ispleten od zimzelenog bilja te simbolizira vječnost. Na njemu su četiri svijeće: tri purpurne i jedna ružičasta. Prve nedjelje Došašća palimo purpurnu svijeću, svijeću nade i iščekivanja, ponegdje zvanu još i postilica. Druge nedjelje palimo također purpurnu svijeću, svijeću mira, zvanu još i pomirilica. Na treću adventsku nedjelju palimo ružičastu, svijeću radosti i veselja, a četvrte nedjelje ponovno purpurnu, svijeću ljubavi.

Ipak, najvažnije je da svjetlo počnemo paliti u našim srcima kako bi cijelo svoje okruženje, i sav svoj život obasjali Kristovim svjetlom nade.

Održana XI. pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku

Popularna, sada već jedanaesta po redu, Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku, okupila je 9. studenoga 2012. godine u čitaonici Gradske knjižnice brojne recitatore iz cijele Vojvodine. U programu je nastupilo njih devedesetero, a došli su kao članovi udruga iz Bačkog Monoštora, Srijemske Mitrovice, Svetozara Miletića, Vajske, Plavne, Sonte, Sombora, Bačkog Brega, Tavankuta, Đurđina, Starog Žednika, Male Bosne te iz Subotice, iz škola u kojima pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, ili imaju predmet hrvatski s elementima nacionalne kulture,

Prosudbeno povjerenstvo, u sastavu: glumac Narodnog kazališta u Subotici **Vladimir Grbić** (predsjednik) prof. **Nevena Mlinko** i prof. **Katarina Čeliković** imalo je težak zadatak odabrati najbolje. Svaki je recitator dobio na dar knjigu na hrvatskom jeziku, a oni najbolji, kojih je bilo 34, dobili su diplomu i izlet u Osijek 1. prosinca ove godine.

Financijski su XI. pokrajinsku smotru recitatora pomogli Hrvatsko nacionalno vijeće, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice te Grad Subotica.

Recitatorima su čestitali na njegovanju hrvatskoga jezika, kako književnog tako i bunjevačke i šokačke ikavice, članica Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužena za obrazovanje **Anđela Horvat**, generalni konzul Hrvatske u Subotici **Dragan Đurić**, član Gradskog vijeća zadužen za

kulturu **Miloš Nikolić**, te prof. dr. sc. **Josip Lisac** iz Zadra, koji je večer ranije održao predavanje u subotičkoj Gradskoj kući o dijalektima hrvatskoga jezika. Na smotri je bio i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**.

Predstavljena nova knjiga Hrvatske čitaonice

Slikovnica za djecu, ali i za sve koji vole subotičku Gradsku kuću, autorice teksta i ilustracija **Ružica Miko-
vić Žigmanov**, bila je predstavljena na početku smotre. Naslov knjige je „Naša Gradska kuća“ a kroz bajku govori o stogodišnjoj njezinoj povijesti. Na pitanje urednice knjige, Katarine Čeliković, autorica je ispričala odakle joj ideja za knjigu, napose da glavni likovi budu golubovi. Knjiga se može nabaviti u subotičkim knjižarama, te u Hrvatskoj čitaonici.

Završna svečanost Nacionalnog kviza za poticanje čitanja u Zagrebu

Završio se još jedan Nacionalni kviz za poticanje čitanja koji svake godine organiziraju Knjižnice grada Zagreba a u Subotici ga provodi Gradska knjižnica. U Zagrebu je, između 170 djece koji su sudjelovali u kvizu, izvučeno dvoje učenika koji su osvojili glavnu nagradu – sudjelovanje na završnoj priredbi u okviru Sajma knjiga Interliber u Zagrebu. To su **Marijana Dulić** iz OŠ „Vladimir Nazor“ iz Đurđina i **Marko Grmić** iz OŠ „Matija Gubec“ iz Tavankuta. Izvučeno je i 13 utješnih nagrada u Subotici.

Najsretniji su svakako bili Marijana i Marko koji su 14. studenoga, u pratnji informatorice u Gradskoj knjižnici **Bernadice Ivanković**, otputovali u Zagreb. Oni su obišli i centar grada, ali najljepše je ipak bilo na sajmu knjiga „Interliber“ te na završnoj priredbi Nacionalnog kviza za poticanje čitanje.

Preporuka oboje nagrađenih je kako vrijedi čitati knjige, jer eto njima se posrećilo pa su proveli tri prekrasna dana u Zagrebu. Čitajte i vi, možda se sljedeći put i vama posreći. /**Bernadica Ivanković**/

BOŽIĆNA

NAGRADNA IGRA

Dragi Zvončići, odgovori se kriju na ovim stranicama, pošaljite ih što prije, a najkasnije do 10. XII. kao biste mogli dobiti jednu od čak 10 lijepih i vrijednih božićnih nagrada!

KUPON Zvonika br. 217

Papa Benedikt XVI. otvorio je
koja će trajati od mjeseca 2012. do mjeseca 2013.

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

Umjetnost čekanja

Kako god da ga okreneš, svatko od nas je u stanju čekanja. Ti čekaš nekoga, ja čekam bus, on čeka da se nešto dogodi ne bi li mu se život vratio u tračnice i zaplovio u ljepšu budućnost, dok ona čeka da je on zaprosi. Ovisimo jedni o drugima u našem čekanju.

Znam a vjerujem da ste čuli i vi, kako Phil Bosmans veli da je sreća u meni, da je sreća u tebi, da je sreća u svakome ponaosob.

I uvijek se nađe nešto novo vrijedno čekanja da odmijeni ono čemu je istekao rok trajanja, ono (ne)dočekano: dobra uloga, povoljnija ponuda za stanovanje ili kredit, bolja cura, putovanje. Izabereš i čekaš. U međuvremenu ponešto raduckaš i nastojiš ne zagubiti sreću negdje u sebi.

Može se zaključiti da ne čeka svatko podjednako pripremljen. Spremiš za potencijalne tuđe replike vlastite reakcije ili, uvjeren kako ne možeš proniknuti u strategiju onog drugoga, po pravilu ispadaš iskrena i naivna šepRTLja. Doista različito krunimo naša čekanja: neki na tronu kao pravi kraljevi truloga srca, drugi kao lakrdijaši snažnih srdaca, treći pak negdje između izmile, najčešće pregaženi. U krug, u krug, staneš na svoje noge i opet počneš tražiti sreću negdje duboko u sebi ili prije u nekom novom cilju.

Zanimljivo je kako je u ovakvim promišljanjima u prvome planu cilj – to što čekamo s prikucanom etiketom sreće na sebi, a kada promatramo život općenito ispadne da to nije slučaj. Nitko od nas ne čeka, ne želi i ne vidi sreću u vlastitoj niti tuđoj smrti. Kada bi sama smrt kao takva postala ciljem, ne bi nas ostalo živih jer je, dobro znamo i vidimo, moguće sebi oduzeti život bez čekanja na druge da to učine.

Da li bi prestanak čekanja na nepouzdanu i nesigurnu druge donio kakve izmjene u našim konkretnim životima? Ili bi oslanjanje na vlastite sposobnosti što uljepšalo ili olakšalo u procesu čekanja po kojemu dišemo? Smaknuti cilj pred očima, oblikovati san i od njega ne odstupati ili samo smaknuti za njih prilijepljen stiker sreće? Trpjeti? Vidjeti, a ne primijetiti? Znati ili ne znati? To svatko najbolje zna za sebe, drugim riječima, nitko pouzdano ne zna.

Što naše čekanje može učiniti više vrijednim i uzdići do umjetničke razine? Složit ćete se da je to najbolji pridjev s obzirom na to da će uvijek postojati različitost u ukusima, a da život kao opća i univerzalna nužnost ima potencijala, odnosno, umjetnost je po sebi. Tomislav Ivančić je u knjizi *Povratak nade*, među ostalim, napisao da samo zahvalan čovjek može biti veliki umjetnik. Znam da se ovo ne čini jednim pravim odgovorom. Možda i nije jedini odgovor u zahvalnosti, ali svakako jest pravi.

Ne treba se plašiti zahvalnosti i zahvaljivanja. Ono ispunja srce toplinom i mirom koje nas u čekanju potiče da procvjetamo u najrazličitijim oblicima i bojama. Jer zahvalan čovjek je sretan čovjek, on zna pružiti ruku i darivati drugoga. Zahvalan čovjek zna i vjeruje da može stvarati ni iz čega i biti kreativan, on može vratiti osmijeh na lica onih koji žure i onih koji se ne mogu pomaknuti. Ne znam razvija li se tako umjetnost čekanja, ali svakako se grana umjetnosti življenja prenosi s čovjeka na čovjeka, na vjeru u život i trajanje.

U Adventu nastoji biti zahvalan i što poduzetniji u uljepšavanju vlastita života i života bližnjega. Jer, Netko je odlučio baš zbog tebe doći na zemlju i pružio je šansu da upravo ti dođeš u ovu džunglu i učiniš je ljepšim mjestom za postojanje.

Nevena Mlinko

Obavijesti:

• VELIKA DUHOVNA OBNOVA ZA MLADE

Ovoga adventa planirana je duhovna obnova za mlade u dva termina:

večernji sati 30. 11. 2012., cijeli dan 1. i 2. 12. 2012. / večernji sati 7. 12. 2012., cijeli dan 8. i 9. 12. 2012.

Duhovnu obnovu u Augustinianumu u Subotici držat će **Katarina Ralbovsky**. Svi zainteresirani mogu se prijaviti do **25. 11. 2012.** kod **Čedomira Lišića** i **Kristine Vojnić**. Troškovi sudjelovanja za mlade iznose simboličnih 500 dinara, dok se traži novčana potpora sponzora-ljudi dobre volje kako bi pro-

jekt bio realiziran (svatko tko je u mogućnosti pomoći neka se javi **vlč. Andriji Anišiću**, unaprijed zahvalni mladil!). Sve obavijesti o ovome događaju možete pratiti na FB profilu i stranici Mladi Subotičke biskupije.

• **Misa za mlade** održat će se 7. 12. 2012. s početkom u 20 sati u crkvi u Aleksandrovu.

• Slušajte Radio Mariju na www.radiomarija.rs (90,7 MHz) i **emisije namijenjene mladima**: nedjeljom u 15 sati emisija „U svjetlosti hodimo“ (repriza: srijedom 21:30) i ponedjeljkom u 21:30 emisija „Kateheza za mlade – kateheza mladih“ (repriza: subotom u 10 sati).

• Prikači i ti svoj vagon s putnikom za Isusa – polazi **Vlak vjere!** Upute:

1. odaberi jednu osobu – uz pomoć Duha Svetoga i svoga srca izaberi jednog od svojih prijatelja ili neprijatelja, osobu za koju bi više od svega volio da joj Bog podari milosni dar vjere;

2. moli „Vjerovanje“ – svaki dan budno, koncentrirano i pobožno, stojeći ili na koljenima, izmoli molitvu vjerovanja i prikaži je za odabranu osobu;

3. post i žrtva – najmanje jedan dan u tjednu posti ili prikaži neku žrtvu na nakanu buđenja i jačanja vjere u tvoga i Božjeg „izabranika“;

4. živi svoju vjeru – radosno i nasmijsano, dostojanstveno i nekompromisno nastoji živjeti kao pravi kršćanin.

9 Ispričat ću ti priču

Bio jednom jedan veoma tužan kralj koji je imao slugu koji je, kao i svaki sluga tužnog kralja, bio veoma veseo. Svakog jutra budio je kralja i nosio mu doručak pjevajući vesele lakrdijaške pjesme. Na njegovu rastegnutu licu uvijek se nazirao veliki osmijeh i njegovo je držanje pred životom uvijek bilo smireno i sretno.

– Slugo – rekao mu je, u čemu je tajna tvoga veselja?

– Nema nikakve tajne, Veličanstvo.
– Ne laži mi, slugo. Naredio sam da odsijeku glave i za manje uvrede od laži.
– Ne lažem Vam, Veličanstvo. Nemam nikakvu tajnu.

– Zašto si uvijek veseo i sretan? Ha? Zašto?

– Gospodine, nemam razloga biti tužan. Vaše me Veličanstvo počastilo dopustivši da Vam služim. Imam ženu i djecu koji žive u kući koju nam je dodijelio dvor. Odijevate nas, hranite i osim toga Vaše me Veličanstvo povremeno nagradi s nekoliko novčića da si priuštim kakav hir. Kako ne bih bio sretan?

– Ako mi smjesta ne kažeš svoju tajnu, odrubit će ti glavu, rekao je kralj.
– Nitko ne može biti sretan zbog razloga koje si mi iznio.

– Ali, Veličanstvo, nema nikakve tajne. Rado bih Vam ugodio, ali ništa Vam ne krijem.

– Odlazi! Odlazi prije no što pozovem krvnika!

Sluga se nasmiješio, naklonio i izašao iz sobe. Kralj je bio totalno lud. Nikako si nije mogao objasniti zašto je taj sluga tako sretan živjeti od drugih ljudi, noseći staru odjeću i hraneći se ostacima od dvorana. Kad se smirio, pozvao je svoga najmudrijeg savjetnika i prenio mu razgovor koji je vodio toga jutra.

– Zašto je taj čovjek sretan?
– E, Veličanstvo, on je izvan kruga.
– Izvan kruga. I tako je sretan?
– Ne, gospodine. Zato nije nesretan.

– Da vidimo jesam li dobro shvatio. Ako si u krugu, nesretan si.

– Tako je.
– A on nije.
– Tako je.
– Kako je izašao?
– Nije ni ušao.
– Kakav je to krug?
– Krug od devedeset devet.
– Stvarno ništa ne razumijem.

– Razumjet ćeš me ako mi dopustiš da ti iznesem činjenice.

– Kako?
– Dopuštajući svom slugi da uđe u krug.

– Da, prisilimo ga da uđe.
– Ne, Veličanstvo. Nitko ne može nikoga prisiliti da uđe u krug.

– Onda ga moramo prevariti.
– Nema potrebe, Veličanstvo. Ako mu damo priliku, sam će ući.

– Ali neće shvatiti da to znači postati nesretna osoba?

– Hoće, shvatit će.
– Onda neće htjeti ući.
– Neće se moći oduprijeti.
– Kažeš da će shvatiti koju će mu nesreću donijeti ulazak u taj smiješni krug, a svejedno će ući u njega i neće moći izaći?

– Tako je, Veličanstvo. Spreman si izgubiti sjajnoga slugu kako bi shvatio strukturu kruga?

– Jesam, odgovori kralj.
– Odlično. Doći ću po tebe još večeras. Moraš imati spremnu kožnatu vrećicu s devedeset devet zlatnih novčića. Nijedan više, nijedan manje.

– Do večeras.

Tako je i bilo. Mudrac je za kožnatu vrećicu zavezao poruku na kojoj je pisalo:

Ovo je blago tvoje. To je nagrada zato što si dobar čovjek.

Uživaj u njoj i nemoj nikom reći kako si je našao.

Nakon toga je zavezao vrećicu za vrata slugine kuće, pokucao i ponovno se sakrio. Sluga je otvorio vrećicu, pročitao poruku, protresao vrećicu i kad je čuo metalni zvuk koji je izlazio iz njezine unutrašnjosti, stresao se, privio blago na prsa, pogledao oko sebe kako bi se uvjerio da ga nitko ne gleda i vratio se u kuću.

Sluga je bacio na pod sve što je bilo na stolu osim svijeće. Sjeo je i ispraznio sadržaj vrećice. Bilo je to brdo zlatnika. Stao ih je dodirivati, slagati, milovati. Skupljao ih je i razmicao praveći od njih stupove. Tako je igrajući se počeo praviti hrpe od deset novčića. Za to je vrijeme zbrajao: deset, dvadeset, trideset, četrdeset, pedeset, šezdeset... Dok nije napravio zadnju hrpu...

Imala je devet novčića.

Pogled mu je najprije prešao po stolu tražeći još jedan novčić. Poslije je gledao po podu i na kraju u vrećicu. Ne-

moгуće, pomislio je. Stavio je zadnju hrpu kraj drugih i uvjerio se da je niža. „Pokraden sam!“ povikao je. „Pokraden sam! Prokletnici!“ Na stolu, kao da mu se ruga, hrpica sjajnih novčića podsjećala ga je da ima devedeset devet zlatnika. Samo devedeset devet! Devedeset devet nije potpun broj, pomislio je. Sto je potpun broj, ali devedeset devet nije. Sluga je spremio novčiće u vreću i gledajući uokolo kako bi se uvjerio da ga nitko u kući nije vidio, sakrio vreću među drva. Poslije je uzeo papir i pero i sjeo računati.

Koliko će vremena sluga morati štedjeti kako bi kupio svoj stoti novčić? Ako bude radio i štedio svoju plaću i još nešto dodatnog novca koji možda dobije, za jedanaest ili dvanaest godina imao bi dovoljno da kupi još jedan zlatnik. Dvanaest godina je dugo vrijeme, pomislio je. Možda može zamoliti ženu da na neko vrijeme potraži posao u selu. Napokon, on je gotov s poslom u palači u pet poslije podne pa može raditi do noći i dobiti još nešto novca. Izračunao je: kada doda svoj rad u selu i rad svoje žene, za sedam godina mogao bi skupiti novac. To je bilo previše vremena! Možda bi mogao odnijeti u selo hranu koja im ostane svake noći i prodati je za nekoliko novčića. Zapravo, što manje budu jeli, više će moći prodati. Prodati, prodati... Postalo je vruće. Što će im toliko zimske odjeće? Čemu imati više od jednih cipela? Bila je to žrtva. Ali za četiri godine žrtve pribavit će svoj stoti zlatnik.

Kralj i mudrac vratili su se u palaču. Sluga je ušao u krug od devedeset devet.

Tijekom idućih mjeseci sluga je slijedio svoje planove kako ih je zamislio te noći. Jednog jutra ušao je u kraljevsku spavaonicu udarajući vratima, gunđajući loše raspoložen.

– Što ti je? – upitao ga je pristojno kralj.

– Nije mi ništa, nije mi ništa.
– Prije, još nedavno, smijao si se i stalno si pjevao.

– Radim svoj posao, zar ne? Što još hoćete, Veličanstvo? Da budem Vaš komičar i lakrdijaš?

Nedugo nakon toga kralj je otpustio slugu. Nije bilo ugodno imati slugu koji je stalno loše volje.

Ti, ja i svi drugi odgojeni smo u toj glupoj ideologiji. Uvijek nam nedostaje nešto da budemo...

J. Bucay

Strasti i osjećaji

Problem uočljiv u našem društvu, ali i u ostatku svijeta, jest hedonistički pristup uživanju. Takav pristup ogleda se u tome da ukoliko nam se nešto sviđa, tada se time moramo „pretrpati“, sve želimo imati onoliko koliko želimo. Na primjer, ako volimo plivati, postat ćemo strastveni plivači. Ako nam se sviđa nogomet, postat ćemo „ovisnici“ o nogometu. Ako nam je ugodno ljubiti se, uskoro ćemo stupiti u intimne odnose. I tako dalje. Vrtimo se u krugu. Jer nikada se nećemo u potpunosti zadovoljiti postignutim nego ćemo uvijek željeti još više i više. A kada već iscrpimo sve mogućnosti, počet ćemo gledati na druge mogućnosti. Polako ali sigurno proširuje nam se broj alternativa. Imamo sve veću mogućnost odabira. Imam osjećaj da polako postajemo kao predmeti izloženi u trgovini gdje svaki kupac bira ono što mu se sviđa. I što je najgore, koristimo jedni druge „na probu“. Ako mi se ne sviđa, imam mogućnost „povrata robe“. A počinjem se pitati razlikujemo li se mi kao kršćani od drugih? To ne znači da mi kao kršćani trebamo neku vrst zabrane za sve, poput one „To nije za tebe“, „To nije kršćanski“, „To je zabranjeno“... I mi kršćani smo ljudi kao i svi drugi, imamo svojih potreba. Ali ono po čemu se trebamo razlikovati od drugih jesu granice. Granice koje sami trebamo postaviti. Ne zato što su nam drugi tako rekli, nego zato što mi tako želimo. Da – mi. Ti. Ja. Ja želim uživati u malim stvarima jer one će me više zadovoljiti nego velike. Zadovoljit ću se čašom crnog vina kad sam s društvom u gradu. Radovat ću se kada mi prijatelj pogledom pokaže više nego riječima da me voli i cijeni. Bit će mi dosta kada me dečko/djevojka poljubi za laku noć. I neću željeti i zahtijevati više.

Jednom mi je jedna prijateljica rekla da je imala intimne odnose s dečkom. A zatim mi je, sa suzom u očima, rekla da je sada postala njegov rob. Nisam razumjela što je time željela reći. Upitala sam je: „Zar se ne bi trebala osjećati sretnom i ispunjenom? Voliš ga“. Uplakana mi je odgovorila: „U pravu si, ja ga volim. Ali on se ovim činom nije obvezao, a ja jesam. Ja sada više nemam želju izlaziti i tražiti nekog drugog. Ali on bi mogao. Što ako mu se nije sviđelo?“ Ah, ta ljubav. Kako je često pogrešno tumačimo. Kada nekoga voliš, voliš tako da ti nije bitno ništa drugo osim da ta osoba bude sretna. I učiniti ćeš sve kako tu osobu ne bi rastužio. Ljubav je potpuno predanje. Ljubav je kada se toj osobi daš u cijelosti i kada ta osoba to zna cijeliti. A zauzvrat i ona se tebi daje cijela. I ljubav je sigurnost. Kada znaš da te ta osoba voli i želi usprkos

svemu. Usprkos ljudima, usprkos tvom izgledu, usprkos svim preprekama na koje nailazite. Sigurnost da neće tražiti bolje od tebe. A ta sigurnost se, po mom mišljenju, može ostvariti jedino uz Božji blagoslov – u braku. Brak je sigurnost u ljubav.

Jednu drugu prijateljicu bilo je strah reći svom dečku da ne želi s njim biti intimna. Strahovala je da bi mogao prekinuti vezu s njom. I svaki put je tražila izgovore kako bi izbjegla razgovore o tome i taj trenutak. Napokon je skupila hrabrosti i rekla mu je da želi ostati čista do braka. Objasnila mu je koliko ga voli, ali su joj ipak bitni i njeno dostojanstvo i samopoštovanje. Vjerojatno ćete pomisliti da je to kraj njene veze. Ali ne, on nije prekinuo. Suprotno tomu, odlučio se zajedno s njom proći taj put čistoće.

A znate li što čini put čistoće? Postoji puno koraka između poljupca i spolnoga odnosa koji se moraju prijeći. A onda se postavlja moje omiljeno pitanje – „Koliko daleko je predaleko?“ I zamislite, nitko mi ne zna dati pravi odgovor. ☺

Malo je onih koji će poduzeti daljnje korake i pomoći nam u bitnim detaljima na koje se čistoća odnosi. Svi se pitamo što točno čistoća podrazumijeva. Koliko daleko možemo ići i još uvijek živjeti čistoću? Sastoji li se čistoća od povlačenja crte po sredini sobe, izvan koje ću držati osobu s kojom hodam? Ili to znači da je „sve dopušteno“, ma koliko se daleko išlo, ukoliko nema pravoga spolnoga donosa? Ništa od navedenog. Mogli bismo reći da

je definicija čistoće razumijevanje razlike između osjećaja i strasti. Nemojmo se zbunjavati – osjećaji su dobri. Ljudi smo, a to podrazumijeva i tjelesno izražavanje osjećaja. Zagrhljaji, držanje za ruku i poljupci načini su izražavanja ljubavi. Problem je kada se osjećaj pretvori u strast, odnosno stvaranje želje za spolnim odnosom ili „uzbuđivanje nekoga“. Time kao da poručujem svom partneru: „Volim te toliko da ću te natjerati da poželiš nešto što ti neću dati“. Pokazujem li na taj način da volim drugu osobu i da joj želim sve najbolje? Ne, to nije ljubav. Strast predstavlja odmaganje odupiranju spolnoj napasti. Dobro je međusobno se spolno privlačiti. Ali to je i napast – nadzirati svoje osjećaje i znati stati.

Još jednu stvar trebate razriješiti sa sobom. Ne znam za vas, ali ja često uhvatim sebe da razmišljam o svom budućem mužu. Kakav će nam biti zajednički život, hoće li me iskreno voljeti, cijeliti i poštivati... A onda se počnem pitati gdje je on sada? Vjerojatno i on izlazi s drugim osobama. Po-

kušaj i ti. Hajde, zamisli svog budućeg muža, svoju ženu. Što ne bi volio ili voljela da ona ili on sada radi? Sviđa li ti se pomisao na buduću suprugu kako se uzbuđuje s nekim mladićem na sjedištu automobila ili kako se taj mladić hvali o njoj svojim prijateljima u svlačionici? Ili da tvoj buduću muža vara svoju djevojku? A sad pomislite na osobu s kojom se viđate ili s kojom ste u vezi. To je nečija buduća supruga ili buduću suprugu (možda i tvoj/a). Izraz „poštovati“ možete shvatiti kao vaš odnos prema osobi s kojom izlazite na način na koji želite da se druga osoba odnosi prema vašem budućem supružniku.

Spolnost govori jezikom braka. Ali i strast ili uzbuđivanje koje vodi spolnim odnosima govori istim jezikom. Taj jezik je namijenjen razgovoru isključivo sa svojim supružnikom.

Ne zalazeći u ono što ste radili prije, pozivam vas da donesete odluku da ćete sačuvati dar spolnosti. Spolnost kao vaš dar vašem supružniku. Nemojte ga „dijeliti“ komad po komad osobama koje su tu u prolazu. Čuvajte ga da biste ga mogli predati kada za to dođe pravo vrijeme.

Marina Gabrić

Duhovno posvojenje nerodenog djeteta

Duhovno posvojenje može biti Tvoja ponizna i iskrena molitva za djetesce u opasnosti pobačaja, kojemu su roditelji nakanili bolnu smrt. Želiš li pomoći malenome bratu ili sestri da se rodi? Tako malo je potrebno darovati, a Božja neizmjerljiva ljubav rado prihvaća naše molitve i žrtve te ih pret-

vara u veliki blagoslov za najveći dar – dar života. *Ako hoćeš, možeš se uključiti u borbu za život sada!*

Molitva duhovnog posvojenja moli se punih 9 mjeseci, koliko je dijete koje posvajaš pod srcem majke koja ga ne želi, a koju također pratiš molitvom, moliš samo za jedno dijete, čiju narodnost, ime zna samo Gospodin. Možeš se zavjetovati sam – privatno ili u grupi – javno, na Euharistiji, zajedno u župi i sl. Ispuštanje molitve, dulje od dva tjedna zahtijeva obnovu zavjeta; potpuno prezreti zavjet dan Bogu je grijeh. Lijepo je nastaviti moliti i za njegov ispravan i svet kasniji život, da s njime mogneš gledati Boga u vječnoj, obećanoj sreći!

Nastanak zamisli je iz 1987. god. u Varšavi (Poljska), od kada pavlinski Red uspješno širi Duhovno posvojenje koje je usko povezano s pavlinskom karizmom i duhovnošću. Ova molitva, upravljena po zagovoru Marije, Majke nerođenih i sv. Josipa, namijenjena je svima onima koji su svjesni ozbiljnosti zla pobačaja. Papa Benedikt XVI. pohvalio je ovakvo molitveno nastojanje!

- Molitva zavjetovanja, samo na početku posvojenja

† Presveta Djevice, Bogorodice Marijo, svi anđeli i sveti, u želji da pomognem obranu nerođenih, ja (ime), čvrsto odlučujem da ću od dana ____ do ____, duhovno posvojiti jedno dijete, čije ime samo Bog zna, tako što ću kroz ovih devet mjeseci svakoga dana moliti za spas njegovog života, kao i za ispravan život roditelja i djeteta nakon rođenja. Amen.

- Svakodnevno moli sljedeću molitvu:

† Gospodine Isuse, zagovorom tvoje majke Marije, koja te s ljubavlju rodila i svetog Josipa, muža žive vjere i predanja, koji se brinuo o tebi nakon poroda, molim te za to nerođeno dijete, kojeg sam duhovnim putem posvojio/la, a koje se nalazi u opasnosti ubojstva pobačajem. Molim te, udijeli njegovim roditeljima ljubavi i hrabrosti da svojem djetetu sačuvaju život, kojeg si mu ti odredio. Amen.

Svojoj molitvi dodaj deseticu krunice, a Bogu osobito prikazuj svoje kušnje, trpljenja, starost i bolest!

Promicatelj Duhovnog posvojenja za Hrvatsku: P. Kornelije Marko Glogović, više o ovom apostolatatu na:
<http://www.stopabortus.com/bethlehem>

Duhovna temperatura

Dragi čitatelji! Jesen nerijetko nosi prehlade i razne viroze. Mame imaju običaj i instinktivno podiči ruku i lako opipati čelo djetetu – i malenom i starijem – na bilo koji sumnjivi znak ili izričaj djeteta koji je i nesvjesno upozori na bolest. Prvo mora provjeriti – tjelesnu temperaturu, koja je najvažniji simptom borbe organizma protiv bolesti, stresa ili bilo čega. Često nam i prijatelji ili kolege kažu: „Daj mi pipni čelo jesam li u vrućici, moje ruke su prehladne i nemam realan osjećaj!“ Provjeravamo li tako i – „duhovnu temperaturu“ naših bližnjih? Smatramo li da je tjelesna bolest jedina važna, a ona duhovna ima lijek „šuti-dol“ tijekom cijelog dana (kao septolete za grlo) i „trpidol“ 3 puta na dan, svakih 8 sati? To su lijekovi prirodni, mogu se nabaviti bez liječničkog recepta, ali su također, najčešće i – potpuno neučinkoviti! Zataškaju simptome, a bolest – buja, napreduje, obuzima sve organe, a upornim neliječenjem može dovesti i do prestanka određenih funkcija – duhovne ili tjelesne smrti. Primjećujemo li i pratimo li simptome zabrinutosti, tjeskobe, umora, tuge, boli, žeđi za priznanjem i duboke potrebe za čisto ljudskim „hvala“ što onaj „drugi“ s vremena na vrijeme uzme i popije pol tablete „šuti-dola“, osamljenosti u problemu kod naše djece, našeg supružnika, naših prijatelja? Ozbiljne su to bolesti, mnogi će potvrditi – često teže od tjelesnih ☹. U doba kad se ne smiju preporučati lijekovi niti jedne farmaceutske kompanije (tko zna zapravo – što je tu korupcija i mito?), kao ni preferirati određeni operativni ili neki alternativni zahvat, osobito ne kupovati cjepiva protiv opakih bolesti koje neće nitko primiti (jer više štete nego li koriste), mi smo ipak hrabri u prenošenju savjeta našeg „obiteljskog liječnika“: dr. Isus Krist, specijalist za tjelesne i duhovne bolesti najšireg spektra, prima sve pacijente u svojim klinikama koje ima po cijelome gradu i to – besplatno! Zdravstvena knjižica također nije potrebna. Ne zaboravite samo ponijeti – svoju vjeru, kao osobnu iskaznicu. Vjeru ćete dobiti odmah natrag – umnoženu i blagoslovljenu.

Ivh

kršćanski život

Uređenje doma

Mama objašnjava djetetu gdje da odnese knjigu: „Ondesi ovo, molim te, u dnevnu sobu. Znaš koja je soba dnevna?“ Dijete odgovara upitom: „Ona u kojoj je televizor?“ Mama je malo zbunjena, ali potvrđuje, jer zbilja – u dnevnoj sobi je televizor. Ovaj primjer ima i

pozitivnu notu, s obzirom da mnoge obitelji imaju televizora – koliko i prostorija u kući (poneki dizajneri interijera predlažu čak i zgodne modele televizora za „dječje kupatilo“, kako djeca zbog fizioloških potreba ili osobne higijene ne bi morala prekidati gledanje omiljenog programa!). Ipak, možemo li ne upitati se – zbilja, što je najznačajnije u dnevnoj sobi, mjestu boravka za cijelu obitelj? Što je neizbježni dio interijera naše „obiteljske sobe“?

Ukoliko imamo u njoj i Bibliju i križ i svijeću, možda „svetu sliku“ ili kipić Blažene Djevice Marije, pored televizora (s kabelskom televizijom ili satelitskom antenom – čitaj: stotine programa, DVD-ja, video rekordera i čitave kolekcije filmova), odgovorimo iskreno – što se više „upotrebljava“? Pošto je to najčešće i najdulje – televizor – trebamo se upitati i kakve slike, riječi i zvuci iz tog suvremenog „zlatnog teleta“ ispunjavaju naš obiteljski, kršćanski dom? Jesu li to kič i šund neke vrste „glazbe“, proklinjanja i grubosti iz „ljubavnih“ sapunica i uznemirujući, možda i zastrašujući zvuci raznih filmova?

U 21. stoljeću živimo u malim kućama ili stanovima, duži dio života možda u garsonjerama. Malo je prostora za sve, te je u časopisima za uređenje interijera neizbježna tema: kako u malo „kvadrata“ staviti što nam je potrebno. Ipak, u svaku kuću stane – televizor, kompjuter, veliki garderobni ormari... Ono što najviše „koristimo“, ono čime se najviše bavimo, postaje nam – neophodno, a time i najvažnije. Pogledom unaokolo lako nam je pogoditi čemu smo „podredili“ naš dom, najčešće i sam život: televizor je uključen cijeli dan, dobro se vidi i iz trpezarije, pa se ne isključuje ni tijekom obiteljskog objeda. Posao donosimo kući i – dok nam djeca govore što je bilo u školi ili pitaju

da im objasnimo nejasan zadatak iz matematike – odgovaramo na mailove ili dovršavamo izvješća. Postoje izuzeci, naravno. Poznajem obitelj s djecom koja nema televizor. Postoje ljudi koji zbilja ostaju dosljedni u vremenu koje provode uz računalo, bilo da je u pitanju posao, bilo zadovoljstvo. Mnogi ne zaboravljaju nikada, čak ni kad ih teškoće ili zadovoljstva života povedu u naporan rad ili udobnost suvremenog načina života, pomoliti se skupa sa svima u obitelji. Mnogi supružnika „vide“ i pored ogromnih plazma ili lcd ekrana i znaju isključiti sve kada ih on/ona treba.

U koju grupu spadate? ☺ (Ivh)

male mudrosti

Stablo i cvijet

U zoru je u podnožju stabla iznikao malen cvijet. I tek što je otvorio oči, ugledao je stablo.

Ti si, sigurno, veliki cvijet – reče mu.

Ne, ja nisam cvijet. Ja sam stablo – odgovori stablo.

Kakva je razlika između stabla i cvijeta? – upita cvijet.

Cvijet živi nekoliko dana, a stablo nekoliko godina – reče stablo.

I to je sve? – upita cvijet.

Ne – odgovori stablo. – Mi stabla izdržimo i najjače vjetrove, a vi, cvjetovi, prehladite se i od najblažeg lahora.

To je sve? – ponovno upita cvijet.

Vas se može ubrati i darovati. Vas se može staviti u vazuu i njegovati. Vas ljudi vole, a i vi volite ljude. A s nama stablima je drugačije. Nas ne mogu ubrati i pokloniti. Nas ne mogu staviti u vazuu i njegovati. Mi uvijek ostajemo po strani.

Zar smo mi cvjetovi na putu?

Ne, uglavnom niste. Ali ljudi vas primijete i kada ste daleko od puta. Često vas i pogaze.

Što se dogodi kada netko pogazi cvijet?

To se uvijek sazna. I zbog toga se može mnogo plakati. Neki i nakon mnogo vremena spominju pogažen cvijet. Nas stabla nitko ne može pregaziti, ali nas i ne vole kao što vole cvjetove.

Onda si ti – reče mu cvijet – izuzetak među stablima, jer tebe voli jedan mali cvijet.

Kada je oko podneva pripeklo sunce, stablo je svojom sjenom zaštitilo cvjetić.

Stjepan Lice

Vjetar i cvijet

Vjetar je sreo prekrasan Cvijet i zaljubio se u njega. I dok ga je nježno milovao, Cvijet mu je uzvraćao s još više ljubavi izražavajući je bojom i mirisom.

No Vjetru se to učini nedovoljnim te on riješi:

– Ako dam Cvijetu svu svoju moć i snagu, on će mi uzvratiti s još više ljubavi.

I Vjetar zapuše ka Cvijetu moćnim dahom svoje ljubavi. No Cvijet nije izdržao tu burnu Vjetrovu strast i slomi se.

Vjetar, kad to vidje, pokuša ga svim silama podići sa zemlje i oživjeti, ali mu svi napori ostadoše uzaludni. On se onda odlučio smiriti i zapuhati ka Cvijetu nježnim dahom svoje ljubavi, no Cvijet je već lagano venuo tu pred njegovim očima.

Zaurla tada Vjetar:

– Dao sam ti se svom snagom svoje ljubavi, a ti se slomi! Očigledno je da u tebi nije ni bilo dovoljno snage da mi uzvратиš ljubav. Znači, ti me nisi ni volio!

Ali Cvijet ništa ne odgovori... jer je već bio mrtav.

iz vjerskog tiska o braku i obitelji

Kako usavršiti bračni odnos?

Čitajući golemu suvremenu stručnu literaturu o braku, a posebno Moellera i Jellouscheka, najpoznatijih bračnih psihoterapeuta suvremene Njemačke, izvukao sam devet osnovnih pravila održavanja, razvijanja i usavršavanja kvalitete bračnih odnosa.

1. bi pravilo moglo glasniti: Oba bračna partnera trebala bi htjeti baviti se svojim bračnim odnosom. Međusobno obećanje doživotne ljubavi kod sklapanja

braka trebalo bi glasniti: Do kraja života bavit ćemo se svojim brakom! **2.** pravilo zahtijeva da oba bračna partnera rezerviraju vrijeme za bavljenje svojim bračnim odnosom. I taj posao zahtijeva vrijeme koje treba osigurati, ako ne žele da im brak nakon kraćeg ili dužeg vremena sam po sebi ugasne i postane „mrtvo slovo na papiru“. **3.** pravilo osigurava nesmetano bavljenje bračnim odnosom. Taj posao zahtijeva ne samo određeno vrijeme nego i prikladno mjesto za takav posao. Bračni si par mora osigurati svoj kutak za zajedničko reflektiranje o sebi i svom braku, gdje ih neće ometati ni dijete, ni susjede, ni sverkrva ni punica a niti svakodnevni problemi domaćinstva. **4.** je pravilo da se redovito razgovara o bitnim stvarima bračnog odnosa. Ne smije se gubiti u sporednim sitnicama. Ne smiju se izbjegavati bitni problemi braka bez obzira na to koliko bili neugodni i naporni. Ukoliko neće razgovarati o svom braku, vrlo će brzo o njemu početi govoriti susjedi, znanci i na kraju pravnici i socijalni radnici. **5.** je pravilo da priznaju jedno drugome da nisu isti, da su različiti i da imaju pravo na tu različitost, koju treba poštivati s jedne i druge strane. **6.** je pravilo da su u tim različitostima ravnopravni i da upravo one obogaćuju i čine interesantnim njihov brak. **7.** pravilo traži da prihvate nužnost bračnih konflikata i vježbaju se u njihovu rješavanju. Njihovo guranje pod tepih je „kraljevski put“ prema razvodu braka. **8.** pravilo zahtijeva da se u braku brinu i o sebi i o partneru, a ne samo o partneru ili samo o sebi. Bračni odnos ne može dugo i kvalitetno egzistirati bez obostranog zadovoljstva, obostrane sreće, obostranog sudjelovanja u njemu. **9.** pravilo upozorava da u braku nije sve očito, jasno i svjesno. Mnogo se toga u njemu događa mimo volje bračnih partnera i namjere. Sve to treba prihvatiti, osvijestiti i svjesno na obostranu korist iskoristiti.

To su devet putova bračnog razvoja, devet preventivnih mjera razvoda braka, devet „zaštitora“ bračne sigurnosti, devet putokaza prema bračnoj sreći, koja je također jamstvo obiteljske sreće. Treba prestati plakati zbog tolikog broja bračnih razvoda i početi razmišljati što se čini za održanje svoga braka.

Dr. Pavao Brajša

Prema:
Glas Koncila,
broj 41 (1632)

Ivan Kujundžić

(*2. lipnja 1912. + 23. svibnja 1969.)

Piše: Stjepan Beretić

Svećenička mladost

Ivan Kujundžić je rođen na Verušiću kraj Subotice 2. lipnja 1912. Školovao se u Subotici, u Travniku i u Zagrebu. Na bogoslovnom fakultetu Zagrebačkog sveučilišta je diplomirao 1934. godine. Svećenički red je primio 28. listopada iste godine u Subotici. Obnašao je dužnost katehete u subotičkim pučkim školama, u muškoj gimnaziji. Bio je kustos Matice subotičke i duhovnik hrvatske katoličke mladeži u Subotici. Na toj je dužnosti ostao do 1941. godine kad je imenovan župnim vikarom u župi Dušnok. Na to je izbjegao u Zagreb gdje je ostao do 1943. godine. Vrativši se u Suboticu boravio je u župi svete Terezije, a potom je imenovan župnim vikarom u župi Jankovac (Jánoshalma) u Mađarskoj, gdje je boravio od 15. listopada do 15. studenog 1944. godine. Prvih pet mjeseci 1945. godine je bio kateheta u ženskoj, u muškoj gimnaziji i u preparandiji u Subotici. Od 1945. do 1947. godine je bio župni vikar u stolnoj župi svete Terezije u Subotici.

Mlad svećenik

Kao mladi svećenik Kujundžić je organizirao katolička udruženja na području Bačke apostolske administrature, te je i tako snažno djelovao na nacionalno sazrijevanje hrvatske srednjoškolske i sveučilišne mladeži, a sve u duhu kršćanskih načela. Kad su komunisti došli na vlast, počeo je progon katoličkih svećenika, ali i hrvatske katoličke inteligencije. Od ožujka 1948. u Subotici su osuđene tri skupine katoličkih svećenika i aktivista. Bili su lažno optuženi da su pripadali „ustaškoj i križarskoj terorističkoj organizaciji“. Ivan Kujundžić je osuđen 17. ožujka 1948. godine na dvanaest godina strogog zatvora kao „glavni organizator“. S njime je osuđen na robiju i svećenik Franjo Vujković, te laici Vojislav Pešut, Alojzije Poljaković, Šime Stantić, Stanko Stanić, Ante Sekulić, Joso Dulić i drugi.

Župnik u zatvoru

Uhićen je 10. rujna 1947. te je bio zatvoren zajedno sa 120 mladih bačkih intelektualaca. Osuđen je na 13 godina strogog zatvora, ali je 10. rujna 1954. godine oslobođen. Nakon smrti župnika i rodoljuba, Blaška Rajića, biskup Lajčo Budanović je Ivana Kujundžića još dok je bio u tamnici, 4. siječnja 1951. godine imenovao župnikom subotičke župe svetoga Roka. Premda se bavio sastavljanjem bibliografije podunavskih Hrvata, prevođenjem s francuskog jezika, pisanjem stihova i pripovijesti – sve ga to ni najmanje nije ograničavalo u pastoralnoj djelatnosti. I u teškoj bolesti svako jutro

prije svitanja je spremno odlazio u crkvu da ispovjedi i pričesti one koji su prije odlaska na posao htjeli primiti svetu Pričest. Zbog teške bolesti koja ga je mučila godinama, primao je danomice injekcije. Bio je izuzetno strog prema sebi, a takav je bio i kao dekan. Svoje je zvanje volio. Nikada se nije pojavljivao bez reverende (svećeničko ruho), pa čak ni kad je trebao putovati. Od drugih je svećenika to tražio samo onda kada je to služba zahtijevala.

Dosljedan i neslomiv

Od svojih životnih načela nikada nije odstupao. Pokraj činjenice da je sedam godina proveo u strogom zatvoru, Kujundžić je ostao do kraja dosljedan i neslomiv. Velika patnja nije umanjivala njegovu radinost ni volju za životom sve dok ga smrt u pedeset osmoj godini nije pokosila. Na dužnost župnika župe svetoga Roka stupio je nakon izlaska iz tamnice, istom 1954. godine. Bio je vrlo predan župnik. Obnašao je dužnost dekana u dekanatu Subotica Donji grad. I na razini Subotičke biskupije je obnašao najviše dužnosti, pa je u više mandata bio biskupski savjetnik. Bio je ispitivač mladih svećenika. Radio je i u Biskupskom zbornom sudištu. Svojim svestranim radom i vjernošću Crkvi Ivan Kujundžić je zaslužio da ga je blaženi papa Ivan XXIII. 1960. imenovao papinskim komornikom, a 1969. je dobio najvišu počast postavši papinskim prelatom.

Istraživač baštine

S velikom je ljubavlju Ivan Kujundžić prikupljao bibliografske podatke podunavskih Hrvata. Prvu knjigu je objavio 1946. godine pod naslovom *Prilog kulturnoj povijesti bunjevačko-šokačkih Hrvata*. Matica Hrvatska mu je 1948. godine objavila *Izvore za povijest bunjevačko-šokačkih Hrvata*. U toj je knjizi kronološkim redom nabrojio sve autore i njihova djela, ako su pisali o imenu Bunjevac i Šokac, o njihovim doseobama u Podunavlje, o mjestima gdje su živjeli, o mađarizaciji kojoj su bili izloženi, kao i o tome kako ih vide i što o njima pišu Srbi i auktori iz Hrvatske. Njegova treća knjiga *Bunjevačko-šokačka bibliografija* objavljena je poslije njegove smrti, 1969. godine. Ono što je Ivan Kujundžić napisao kao bibliograf je nezaobilazna pomoć svakome tko se želi baviti znanstvenim radom o podunavskim Bunjevcima i Šokcima.

Prema: *Schematismus primus Dioecesis Suboticanae ad annum Domini 1968*, Ante Sekulić, *Ivan Kujundžić*, u: *Književnost podunavskih Hrvata u XX. stoljeću*, Zagreb, 1969. str. 242-247; *Obitus Msgr-is Ioannis Kujundžić, Litterae Circulares*, IV, 1969, str. 68-69, Subotica, 1969.

Držanje za ruke za vrijeme „Očenaša“?

Odgovara: Dragan Muharem

U nekim župama sam primijetila kako pojedini vjernici za vrijeme molitve „Očenaša“ drže raširene ruke, kao što to čini i svećenik. Koliko je primjerena ova gesta laicima? Drugo pitanje se nadovezuje na ovo; u misama koje okupljaju mlađu generaciju vjernika, često se preferira gesta držanja za ruke prilikom Gospodnje molitve. Postoji li neki određeni liturgijski propis koji ovo određuje?

M. S., Subotica

Riječi Gospodnje molitve (Oče naš...) u strukturi slavlja euharistije tvore „obrednu prenosnicu“ između euharistijske molitve i pričesnih obreda. Razmatrajući njezin sadržaj, iščitavan u kontekstu te obredne dinamike, moguće je reći da je njezin prvi dio, koji je hvalbenoga karaktera, svojevrsni sažetak euharistijske molitve (koja je molitva hvale), dok bi njezin drugi dio („Kruh naš svagdanji daj nam danas...“) usmjeravao zajednicu prema pričesti i blagovanju Krista kao svagdanjega kruha (Tertulijan, Ambrozije). Prepoznajući, dakle, u Molitvi Gospodnjoj prvenstveno hvalbenu obojenost, logično je postaviti pitanje odgovara li toj molitvi i pripadna molitvena gesta iskazivanja hvale – uzdignute ruke.

Opća uredba Rimskoga misala naznačuje da svećenik poziv zajednici na molitvu izgovara sklopljenih ruku, a Molitvu Gospodnju raširenih ruku, pri čemu ta gesta nije predviđena za zajednicu vjernika. Pojedine biskupske konferencije, priređujući prijevode Misala za svoja područja, proširile su naznačenu uredbu te, uz odobrenje Kongregacije za bogoštovlje, dale mogućnost da čitava zajednica vjernika izgovara Molitvu Gospodnju uzdignutih ruku, pazeći uvijek da se čuva dostojanstvo molitve i duh zajedništva. Hrvatska biskupska konferencija nije predvidjela takvu mogućnost. O njoj bi se moglo razmišljati kod sljedećega priređivanja Misala, ali s potrebnim oprezom i razborom jer bi se s jednakom razložnošću moglo postaviti pitanje hoćemo li i za neke druge molitvene obrasce tražiti prateću molitvenu gestu. Uzdignute ruke kod Molitve Gospodnje mogu biti

gesta kojom se bolje izražava duh te molitve, ali ne bi bilo uputno uvoditi geste bez prethodnoga usuglašavanja, ujednačavanja i odobrenja za područje cijele biskupske konferencije.

Glede drugoga dijela pitanja koje razmatra gestu držanja za ruke za vrijeme Molitve Gospodnje, potrebno je istaknuti kako takva gesta nema smisaonog uporišta u dinamici euharistijske obrednosti niti u značenju same Molitve koju prati te da nije predviđena ni u kojemu obliku prilagodbe neke od biskupskih konferencija. Štoviše takvu „molitvenu“ gestu liturgijska tradicija ne poznaje.

Interpolacija te geste u slavlje euharistije proizlazi iz svojevoljnoga pre-

„Ocu koji je na nebesima“. K tomu još, zaboravlja se da je željena dimenzija zajedništva na dostatan, razumljiv i znakovno (gestualno) iskustven način izražena u zasebnome predpričesnome obredu – obredu mira, koji zajedništvu vjernika daje puno više važnosti od geste držanja za ruke.

Nije potrebno posebno razlagati da „obred mira“ – strukturiran od predsjedateljeve molitve za mir, pozdrava mira, poziva vjernicima na pružanje mira te same geste ‘pružanja’ mira – uvelike nadilazi, na komunikacijskoj i iskustvenoj razini, gestu međusobnoga držanja vjernika za ruke.

Ovo je prigoda da se još jedanput istakne potreba za higijenom liturgij-

Takva gesta nema smisaonog uporišta u dinamici euharistijske obrednosti. Nije predviđena ni u kojemu obliku prilagodbe neke od biskupskih konferencija. Štoviše takvu „molitvenu“ gestu liturgijska tradicija ne poznaje. Želja da se tom gestom izrazi zajedništvo vjernika očituje nerazumijevanje značenja Molitve Gospodnje...

nošenja jedne geste iz društvenoga konteksta „slavlja“ u onaj liturgijski kojemu ne pripada i koji narušava zbog nepodudarnosti svoga značenja s obrednim činom uz koji se veže. Želja da se tom gestom izrazi zajedništvo vjernika (na razini horizontalnosti odnosa) očituje nerazumijevanje značenja Molitve Gospodnje u dinamici predpričesnih obreda.

Gestom držanja za ruke Molitvi se Gospodnjoj oduzima „vertikala zajedništva“, tj. prvenstvenost hvale upućene

skih znakova i čina, tj. potreba čuvanja njihove liturgijske i kršćanske izvornosti. Ljepota liturgije očituje se u obrednoj „čistoći“ i znakovnoj jednostavnosti, kako bi ona mogla s jasnoćom komunicirati bogatstvo otajstva koje slavi. Kao što mnoštvo riječi može zasjeniti jasnoću govora, tako i pretrpanost obrednih gesta može biti zaprjekom jasnoći događanja otajstva koje se obredom posreduje.

/Izvor: A. Crnčević, I. Šaško, *Pred liturgijskim slavljem*, HILP, Zagreb, 2011./

Nekultura rađa nasilje?

Piše: Željka Zelić

Kršćanin koji ne voli umjetnost, pjesništvo, glazbu, prirodu, može biti opasan. Sljepoća i gluhoća za lijepo i skladno nisu ništa zanemarive stvari. To se nužno održava i u njegovoj duhovnosti i u njegovu životu, kaže se u knjizi „Razgovori o vjeri“ današnjeg pape Benedikta XVI. i talijanskog novinara V. Messoriya. Broj *Zvonika* koji vam je upravo u rukama, posvetili smo jednom vidu umjetnosti – „svetoj glazbi“ i odnosu prema istoj, te je gore navedeni navod iz uvodnika novoga broja također pokrenuo na promišljanje koliko smo i sami kao kršćani odgovorni za porast nasilja u svijetu, jer nerijetko svojom šutnjom protiv istoga ostajemo tihi promatrači. Kršćani pak svojim promišljanjima, još bolje rješenjima, ne bi smjeli biti isključeni iz javnosti, a još manje iz oblikovanja iste. Smijemo li se utopiti u masu, smatrajući da se svojim stavovima ne smijemo previše izdvajati iz društva? Možemo li barem u okviru svojih župnih zajednica djelovati pozitivno na mlade generacije koje tek stasaju, stvaramo li za njih pozitivnu klimu i dajemo li im doista razloga da nas nasljeduju?

Kada sam prije nešto više od mjesec dana posjetila Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku, gdje se davala opera Gioacchina Rossinija „Seviljski brijač“, nemalo sam, zajedno sa svima ostalima, bila iznenađena što u dvorani vidim lica djece u dobi od 12 do 15 godina, a bilo je istina i onih još mlađih koji su ondje došli sa svojim roditeljima (!!!). U prvi mah pomislila sam kako je praćenje opere s obzirom na njihovu dob i više nego teška zadaća te se postavlja pitanje svrsishodnosti njihova posjeta opernoj predstavi. Osim toga, pitali smo se svi skupa hoće li sadržaj opere koja je uz hrvatski prijevod davana na talijanskom jeziku te umješnost pjevača, uspjeti mladež održati mirnima i koncentriranima u odnosu na ono što se događa na pozornici. Po završetku trosatne opere s kratkom stankom od petnaestak minuta, moram priznati da su sve moje sumnje bile potopljene, budući da se za vrijeme trajanja prvog, a i drugog čina u dvorani nije čula niti muha. Za svaku pohvalu.

U dnevnom listu *Blic* od 14. listopada pročitala sam pak sljedeći naslov: „Svaki treći srednjoškolic se drogira i pije“, što je s druge strane otvorilo pita-

nje kakve generacije danas stasaju i može li se odgovornost za porast nekulture i nasilja u društvu i neosjećaja za lijepo u državama gdje je kultura kada se planira državni proračun nažalost zadnja rupa na svirali i nužno zlo, opravdati samo nedostatkom financijskih sredstava ili je pak to plod sveukupnoga nedostatka kulturne vizije i (ne)kulturne svijesti u prvom redu onih „na vrhu“ koji o tomu odlučuju, ali i svih drugih čimbenika s njima blisko povezanih? Razumije se, intencija ovoga teksta nije predstaviti mladež u Republici Hrvatskoj boljom nego je to mladež u Srbiji, budući da nasilja u obilju ima i među malodobnicima u susjednoj Hrvatskoj (kao što dobrih primjera potpore kulturnim događanjima i posjeta djece kazalištima ima i u Srbiji), ali i puno bogatijim europskim zemljama u kojima se bilježi rast stope nasilja, a što je uzročno-posljedično povezano s općom devalvacijom kulturnih vrijednosti na makro kao i na mikro razini.

Analiziramo li malo dublje ekonomsku situaciju zemlje u kojoj živimo, jasno je da se u narodu u kojemu građani jedva sastavljaju kraj s krajem (osobito nakon povećanja cijena životnih namirnica, ali i pojedinih komunalija), malo (tj. nedovoljno) novca iz državnoga proračuna izdvaja za kulturu. Kada kažemo kultura, ne mislimo tu na upitne sadržaje i formate koji u ovom tekstu neće imati mjesta, nego na poticanje stvaralačkih poduhvata i razvijanje kulturne svijesti mladih generacija koje nažalost nemaju pred sobom uvijek dobre primjere. Hvale su vrijedna nastojanja pojedinih nastavnika i škola koji organiziraju skupne posjete kazalištima, ali oni su još uvijek u manjini. S obzirom na posrtnje društva u cjelini, jasno je zašto je sve manje kulturnih manifestacija i događanja, pa i u našem gradu, a i kada su organizirane, slabo su posjećene (čak i za one na koje je ulaz slobodan), te je jasno da nije čak uvijek financijski trenutak određujući već nerijetko i nedostatak volje i interesiranja.

Je li moguć izlazak iz mraka nekulture?

Situacija ni u Subotici nije bolja. Čak što više. Zgrada Narodnog kazališta u Subotici kako se zasad čini neće

biti gotova narednih pet i više godina (ovo prvo je idealna pretpostavka), a o sadašnjem prostoru u kojem se daju predstave kao i uvjetima u kojima funkcionira kazalište i glumci, također nećemo ovoga puta jer bi tom problemu trebalo posvetiti poseban prostor. Dovoljno je samo reći da se na predstavama u kazalištu uglavnom viđaju iste osobe, da je malo mladih, a sve više starijih.

Iako će mnogi reći kako, na žalost, današnje mlade većinom odgaja škola i društvo u širem kontekstu shvaćeno, mnogi zaboravljaju da se temelji odgoja dobivaju upravo u obitelji. Utoliko, ako su roditelji tijekom odrastanja svoje djece od njihove rane dobi koristili priliku više puta s njima posjetiti kino, sajmove knjiga, kazalište, operu i slične kulturne sadržaje, a potom s njima porazgovarati o onomu što su pogledali, poslušali ili pročitali, dijete će od malih nogu stjecati prije svega opću kulturu, a potom i naviku tj. kulturu čitanja, slušanja i gledanja. Malo je vjerojatno (uz iznimke) da će nakon takvih dobivenih temelja dijete postati agresivno i sklono nasilju, budući da ga takva mjesta okupljanja neće previše zaintrigirati.

Stoga bi bilo dobro da premijere u našem subotičkom kazalištu ne posjećuju samo jedne te iste osobe (kartu za premijeru gotovo je nemoguće dobiti jer su unaprijed podijeljene), već da među starijima sjede i mlade osobe koje će na taj način, premda možda neće dobro razumjeti sadržaj prikazanog, korak po korak izgrađivati određeni stav prema različitim pojavama u društvu, koje će u razgovorima s iskusnijima moći čuti nešto novo i na koncu izgrađivati kritički stav prema onomu što su vidjeli ili čuli.

Osnovna je dakle zadaća u prvom redu roditelja, a potom i sprege državaškola, ali i Crkva-društvo, razviti sustav odnosno strategiju koja ne bi završila samo na donošenju iste (iliti popularnih akcijskih planova), jer takvih multiplicitarnih nam je uistinu dosta, već da se konačno maknemo s mrtve točke i da za početak barem jednu jedinu stavku spomenutih strategija provedemo u djelo. Vjerojatnije je da ćemo smanjujući postotak nekulture u društvu smanjiti i postotak nasilja kojega je sve više, nego obratno.

Glazba nijemoga platna

Piše: Dragan Muharem

U jednom malenom, živopisnom seocetu rastao je dječak u kući svojih roditelja. Krupne, nestašne oči dječaka upijale su svijet koji ga je okruživao i budio neutaživu znatiželju u njegovu srcu. Stvarnost u kojoj je bio uronjen mirisala je bojama, zvukovima, ljepotom koju je htio zagrliti. Glazba ga je posebice obuzimala, harmonija koja je izvirala iz šuma potoka, drveća, pastirske frule, pjesme njegove nane. Snažno je u njemu rasla želja naučiti sve o glazbi, prodrijeti u taj čarobni svijet. No, kako je živio u malenom selu, daleko od grada, jedini učitelj u školi bijaše stari slikar. Svi se mještani diviše njegovu umijeću. Slikao je tako živo i uvjerljivo da se skoro mogao čuti pjev ptica ili graja zaigrane djece na njegovim slikama.

Dječak mu priđe i reče: „Učitelju, želio bih od vas naučiti pjevati i svirati!“ „Rado, drago dijete“, veli učitelj, „ali ja nikad u svom dugom životu nisam ni pjevao ni svirao. U istom trenutku nestalo je osmijeha s lica dječaka i oči se napuše suzama. Slikar ganut njegovim žarom dosjeti se nečeg drugog. „Dragi dječace, možda ti mogu pomoći.“ Krupne oči dječaka širom zabljesnuše i, ne trepćući, pažljivo čekahu odgovor. „Znam kako ću udovoljiti tvojoj silnoj želji i ljubavi prema glazbi. Sve što te interesira naslikat ću ti na platnu tako vješto i živo da ćeš moći gotovo čuti pjesmu s komada platna. Naslikat ću ti sve instrumente koji postoje tako stvarno da ćeš i njihov zvuk moći slušati.“

Dječak se oduševio slikarovim pridlogom i pristade na nj. Stari učitelj mu je vještinom kakvog renesansnog majstora prenio na platno sve znanje svijeta o glazbi. Prolazilo je vrijeme i dječak je stasao u lijepog i obrazovanog mladića. Stalno je bio uza svog učitelja, starog i vještog slikara. Svakodnevno se divio prizorima poznatih opera, vidio je velike glazbenike, promatrao prekrasne koncerte. Kada ga učitelj nije imao više čemu poučiti, reče mu: „Sve što znam o glazbi prenio sam tebi. Tvoje učenje je završeno. Mladiću, sada si postao glazbenik.“

To ga veoma obraduje. Bio je ponosan na sebe, ispunio mu se dječaćki san. Ostavi svoje starce doma i otisnu se u svijet. Želio je drugima pokazati svoje glazbeno umijeće, želio je prirediti koncerte po cijelome svijetu. Odlučio je

svoje glazbeno umijeće okušati u selu tik do njegovog. Malim koracima, mislio je mladić, treba se uspeti do svjetske slave.

Čim je ušao u selo razglasi mještanima da se održava koncert sjajnog glazbenika. Svi se ubrzo okupe oko mladića čuti što umije. Nestrpljenje je bilo obosstrano. No, odjedanput se svi zgranuše nad prizorom koji su imali ugledati. Mladić je zategnuo platno i počeo na njemu slikati prekrasne prizore Devete Beethovenove simfonije. Narod oko njega, iako preneražen, ostao je nijemo stajati i gledati u nesvakidašnje čudo.

Gledahu i gledahu ali niotkud čuti niti najtišeg šuma. Mnogi počеше odlaziti svojim putem osjećajući se prevarenima. „Ta, kakav je to glazbenik“, govorahu, „taj prevarant nije nikad u svom životu ni iskusio što je to glazba“. A za to je vrijeme mladi umjetnik strastveno muzicirao s kistom u ruci, vješto, kao s dirigentskom palicom. Po završetku Devete simfonije, ponosno se okrenu prema publici načinivši naklon. No, međutim, nikoga nije bilo. Svi su otišli.

„Glupi seljaci“, pomisli, „što oni uopće znaju što je glazba!“ I baš u tom trenutku provale oblaci i provali jak plju-

sak te se u trenu cijela simfonija pretvorila u disharmoniju boja. Slika je zjapila poput raštimanog orkestra. Razljutivši se uzme i poderano platno. „U čemu sam pogriješio?“

Razmišljajući o tome, prekine ga jedna neobična pojava. Nikad se nije s takvim čim susreo. Ugledao je jednu djevojčicu u prljavoj i poderanoj odjeći kako prosi, a u ruci je držala violinu iz koje su se čuli božanski zvuci. Mladić je stajao nijem. Otvorenih usta i onih krupnih dječaćkih očiju promatrao je prizor. Kroz glavu mu je prošla misao: „naslikao sam stotine i stotine umjetnika u prekrasnim svilenim odijelima. Naslikao sam bezbroj violina, ali sada, tek sada prvi put u životu čujem zvuk violine.“ Sjeo je kraj nje i slušao. Dugo i nepomično. Znao je o glazbi sve. Sada ju je prvi put doživio. Tako snažno iskustvo! Još jednom je uzeo kist u svoje ruke ali nije mogao, nije znao kojom bojom ispuniti platno kako bi dočarao ovo što je osjetio. Bilo koju boju da je uzeo, svaka bi mu bila prebljeda da približi iskustvo nebeskog zvuka koji su izvirali iz violine ove sirotice. Uzeo je sve svoje najvrjednije slike i poklonio ih siromašnoj djevojčici i otišao sretan što je postao slikar.

**161. duhovna obnova
u čast
Prečistom Srcu Marijinu
u subotičkoj katedrali
od 29. XI. do 8. XII. 2012.**

Tema: Vrata vjere

Svake večeri u 17 sati će biti krunica, a u 17.30 sveta misa, propovijed i pobožnost.

Pozivamo sve vjernike, a napose Marijine štovatelje.

Propovjednici: **Josip Kujundžić, Franjo Ivanković, mr. Mirko Štefković, dr. Marinko Stantić, Marijan Vukov, kardinal Zenon Grocholewski, Josip Štefković, dr. Ivica Ivanković Radak, Dragan Muharem.**

**SVETKOVINA
BEZGREŠNOG ZAČEĆA
BDM**

subota, 8. XII.

u 17.30: biskupska sveta misa
i posveta Prečistom Srcu Marijinu

**BOŽIĆNA IZLOŽBA
i
IZLOŽBA BOŽIĆNJAKA**

petak, 7. XII. 2012.

s početkom u 18 sati

Predvorje Gradske kuće
u Subotici

Tko želi izložiti svoj božićnjak
neka se javi **Bernadici Ivanković**
na broj mobitela: **069 101 70 90.**

**PRIREDBA ZA MATERICE
župe sv. Roka
subota, 14. XII. u 18 sati
u školskoj sportskoj dvorani**

BOŽIĆNI KONCERT

**23. prosinca u 19 sati
Subotička katedrala**

Nastupaju: katedralni zborovi

„Albe Vidaković“

„Sv. Terezija“,

dječji zbor „Zlatni klasovi“, te

Collegium musicum

catholicum,

Subotički tamburaški orkestar,

solistice:

Alenka Ponjavić,

Antonija Piuković,

Marija Jaramazović

solist:

Vedran Kujundžić.

Dirigira: **Miroslav Stantić.**

PREPORUČAMO

**SUBOTIČKA DANICA
ZA 2013.**

po cijeni od 350 din.

Za više od 30 komada

popust od 20%.

ZIDNI KALENDARI

za 2013.

po 40 din.

DŽEPNI KALENDARI

za 2013.

po 60 din.

**Hrvatska
Čitaonica**

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici

**Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 18 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati**

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

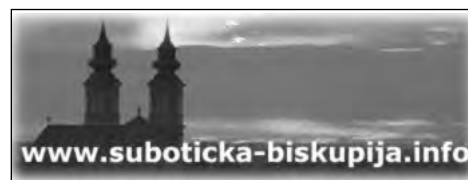
Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; ILANDIŠTE: 89,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; VRDNIK: 88,4 MHz; NIŠ: 102,7 MHz

**Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Hrvatska riječ,
Snežana Vujković Lamić**

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52

Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs

Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610

Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika

mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"

mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik

Katarina Čeliković, lektorica

mr. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: **1650 din**

- poštom:

1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

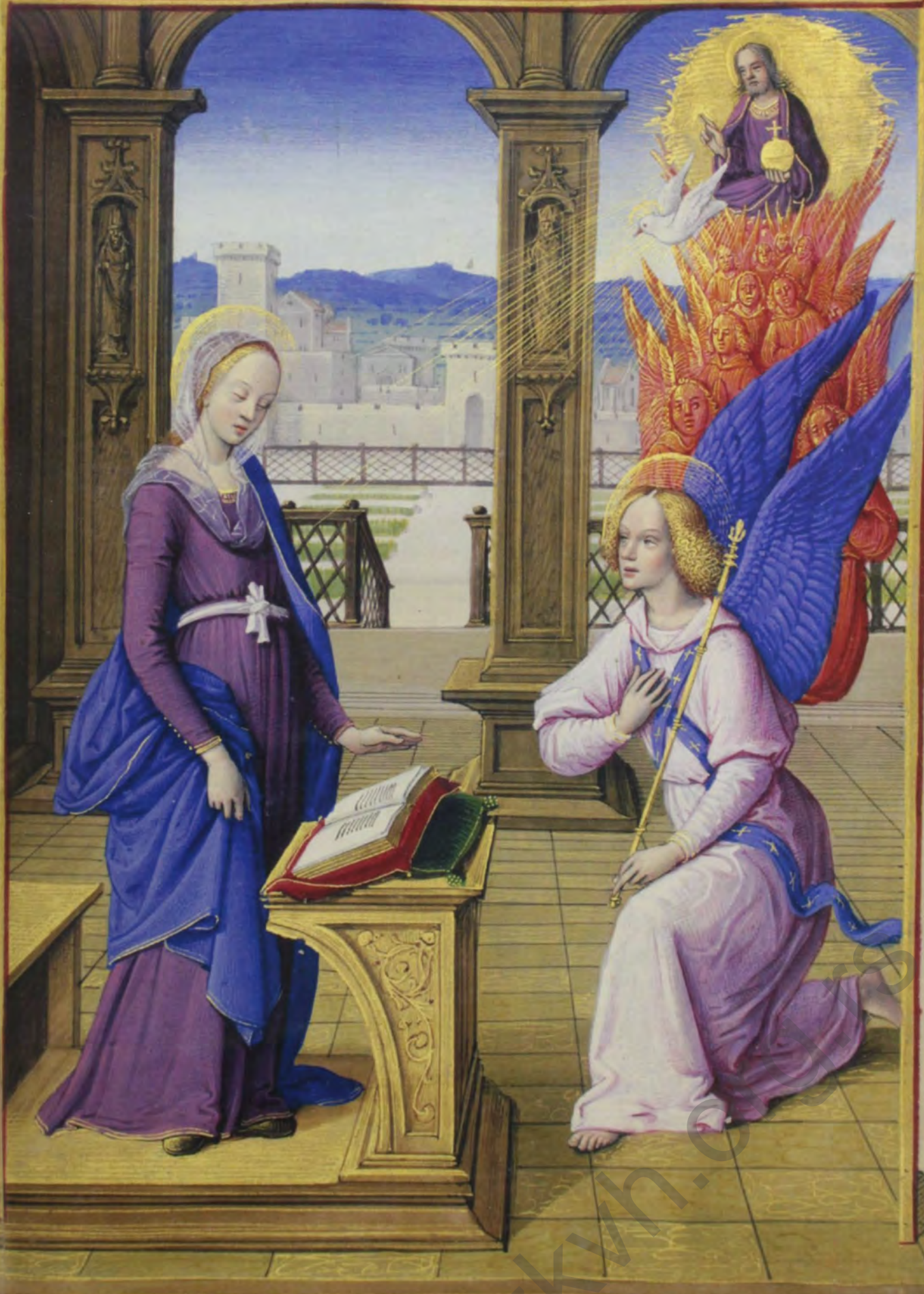
Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva
mogu poslati na biskupijski račun s naznakom
Za Zvonik:

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

Ave Maria, gratia plena!

Sancta Cecilia, ora pro nobis!

